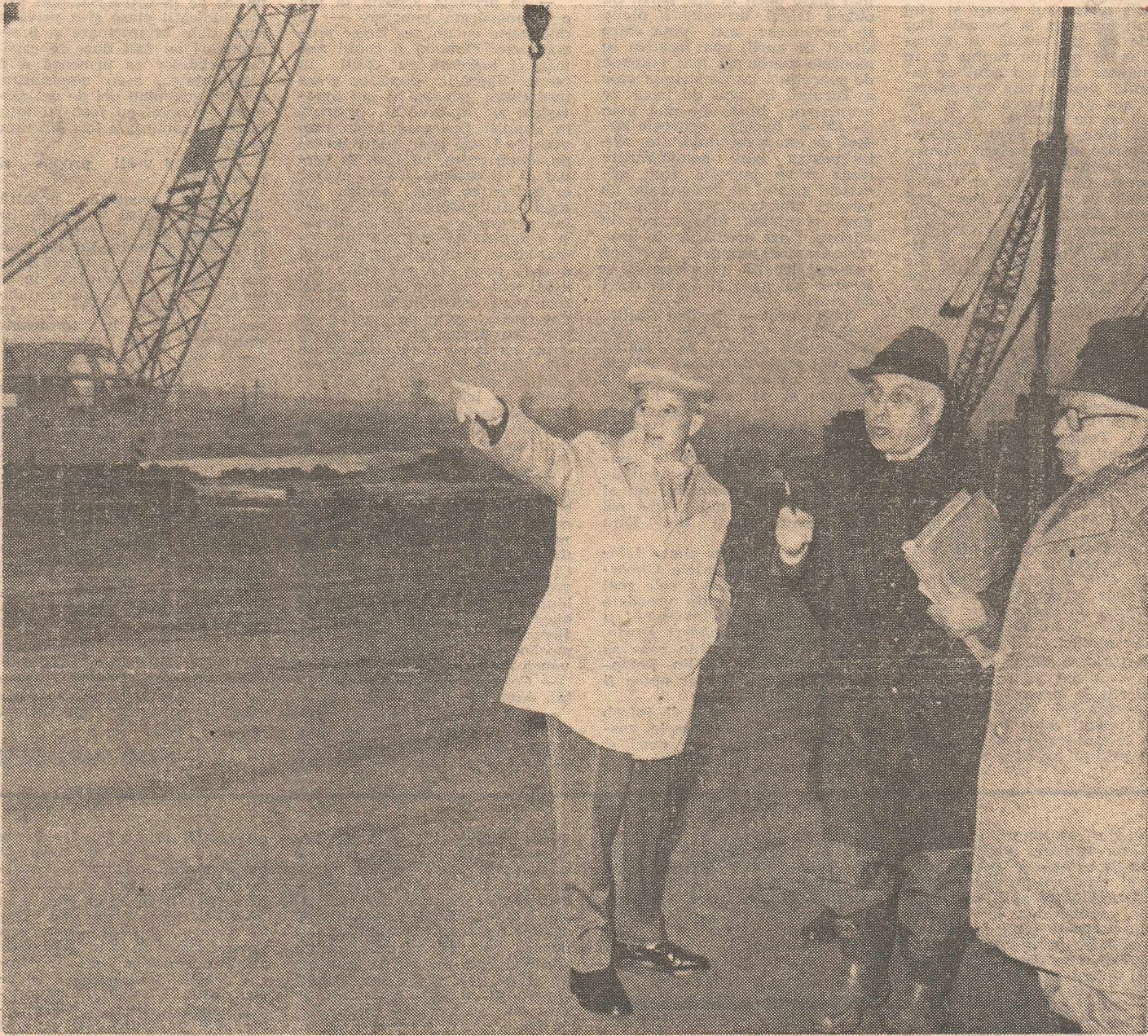

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU a efectuat o vizită de lucru pe șantierul amenajării râului Argeș pentru irigații, navigație și alte folosințe

Relatarea în pagina 3

Permanentă asumare

În fiecare an, luna mai vine cu un plus de bucurie: alungă în totalitate, definitiv iarna; șterge amintirea rece a unui anotimp incomod, trezește în noi optimism prin regenerarea întregii Naturi. Cred că în această renaștere intră și omul.

Altfel de unde plusul de vioiciune, apetitul de viață, de muncă?

Poate și din acest motiv ziua de început a acestei luni a fost numită: a muncii.

Iată, ascultăm la radio, vedem pe micul ecran, citim în coloanele ziarelor despre tot mai multe fapte demne de laudă: minerii din Deva și Bihor, de pildă, au scos la suprafață cărbune mai mult decât își propuseseră în plan; siderurgistii de la Hunedoara au obținut sute de tone de coals metalurgic, fontă și oțel peste plan; la fel au făcut energeticienii de la Palas, Ovidiu și Năvodari, gălățenii de la Întreprinderea de elice navale, foarte mulți alții, precum și oamenii ogoarelor care se află acum în încheștarea cea mai aprigă cu timpul, pentru a urgenta semănatul, adică a ne asigura pânea viitoare.

Ascult acest efort colectiv, amplificat în inima țării.

Știm că pentru mai mult și mai bine, fiecare om, colectiv mare sau mic se mobilizează, organizează, cer pînă și mașinilor să facă mai mult, să funcționeze mai bine.

Și din întreg acest efort deducem o voință colectivă, puternică, o pleneră asumare. Fiindcă lucrind la binele țării, la devenirea ei, așa cum o știm din programele dezvoltării noastre, înseamnă că ne-am conștientizat un astfel de efort, ne-am asumat acest efort cu tot ce implică el, înseamnă că ne-am asumat propriul destin. O astfel de asumare, pe cit de vitală pe atît de patriotică, se cere permanentă, de cea mai înaltă amplitudine.

Ziua muncii nu face decît să ne reamintească, într-o manieră solemnă, că munca este izvorul tuturor bogățiilor noastre.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

„Din partea noastră, numai vreme frumoasă!”

— Tovarășe director, cînd, în urmă cu ani, un bilanț arătase că procentul prognozelor reușite fusese cam de 40 la sută, academișianul Moșil ar fi întrebabil „atunci de ce nu le-ai dat invers”? E adevărat sau e vorba de una dintre glumele care circulă pe seama meteorologilor?

— Este în întregime o glumă a academișianului Grigore Moșil. E adevărat că ea pleacă de la niște prognoze mai puțin reușite, dar lucrurile s-au schimbat mult de atunci.

— Este unul din motivele pentru care v-am propus acest dialog. Cel puțin în iarna asta „timpul probabil” a fost mai mereu urmărit cu sufletul la gură...

— Mie-mi spuneți! Pe 3 martie, cînd a fost foarte frig, un cetățean ne-a luat la rost, la telefon: „ce-aveți de gînd, măi

— **Interviu**
cu dr. Ion Drăghici,
directorul
Institutului de Meteorologie
și Hidrologie —

frate, cu timpul ăsta, îl mai țineți mult așa?”

— ...și dacă vremea ne-a dezamăgit, prognozele institutului, nu. Ați dat ninsoare, ninsoare a venit, ați dat ger...

— A venit, dar nu l-am dat noi. L-am prevăzut. Dacă ar fi după noi, am da numai vreme frumoasă.

— Ce înseamnă pentru un meteorolog o zi de prognoză, ca să numim mai scurt o zi de muncă la institut?

— În primul rînd trebuie să ne punem la punct cu situația

meteorologică din ultimele 24—48 de ore. Scrieți așa, 24 și 48 de ore. Deși una o include pe cealaltă, această punere la punct presupune două activități care se intercondiționează. Apoi, cu situația din momentul imediat anterior elaborării prognozei și cu toate informațiile prognostice rezultate din prelucrările de date ale institutului, pe plan național și din afară. În total, aproximativ două milioane de caractere, reprezentate sub formă grafică sau numerică, în 24 de ore. Realizăm o estimare prognostică de fond, la ora 12, și o urmărim în permanentă, confruntînd-o cu informațiile ulterioare. La toate acestea se mai adaugă o serie de alte ac-

(Continuare în pagina 12)

RAZVAN BĂRBULESCU ■

OPINII

Generație și creație

Sustinută de temeinice argumente științifice, o analiză a principalelor trăsături ce definesc generația tînă, a structurilor și funcțiilor psihice ale acesteia, luate în comparație cu cele ale generației vîrstnice, relevă un potențial optim de creație al generației tînere, potențial ce se cere cunoscut și cultivat. Este deja un adevăr ce nu mai poate fi pus la îndoială faptul că progresul societății prezente, construcția celei viitoare nu pot fi concepute fără o amplificare masivă a procesului de creație. Vom analiza, așadar, cîteva dintre trăsăturile ce favorizează actul de creație.

La tineri, gîndirea are acea plasticitate care o face sensibilă la tranziția, pe cită vreme, la generația vîrstnică, conținutul de experiență este deplin sedimentat în structuri ideatice și numai evenimentele relativ puternice sînt

în măsură să tulbure acest strat ideatic, făcîndu-l să încorporeze concepte noi sau să le restructureze pe cele vechi. La tineri există o oarecare doză de dezordine informațională care, în anumite limite, joacă un rol pozitiv, facilitînd asociațiile și combinațiile informaționale.

În condițiile unei vieți în care ritmul schimbărilor se accelerează tot mai mult, e necesar să educăm la generația tînă o gîndire pantareică, mereu curgătoare, care să prindă în structuri temporare fluentă dinamică a vieții și să fie aptă să se restructureze continuu, să-si

(Continuare în pagina 5)

Conf. dr. ION MORAR ■

Catedra de filosofie a
Institutului Politehnic
București

Aprilie - jurnal de campanie

Domnești, capitol final

Zi întunecată, trecându-și clipele sub amenințarea unor plozi rezeși și reci. Dar Maria Mandu primăria din comuna Ilfoveană Domnești, om optimist de felul său, e surizătoare. Ne descurcăm, noi, zice. Avem oameni buni. Recuperăm toate întârzierile, numai să n-o ducă încă vreo câteva zile tot cu ploile astea. Fată de țaran fiind, știu că nezarurile cu vremea nu durează la infinit și tot țaranul știe să le dreagă. În fond, de ce să ne plîngem? E primăvară, apa venită de sus a stimulat păloasele, iar pământul înmuiat va primi mai bine sămînța.

La cîmp, firește, nu se lucrează. Dar sint destule de făcut la C.A.P. Domnești: verificarea utilajelor, muncă în zootehnie, căutarea zonelor mai zvîntate în preajma cărora s-ar putea instala taberele de cîmp ale mecanizatorilor... Tirziu, spre seară, lucrul a început într-una din fermele vegetale, la Tegheș. Chiar și după lăsarea nopții s-au efectuat lucrări de pregătire a terenului. Cerul prinsese a se tulbura de goana norilor pe care un vînt aspru îi alerga de colo-colo. Dacă-i vînt, nu e ploaie — spune plin de speranță, vicepreședintele consiliului popular, Ion Marin. Miine intrăm cu toate forțele!

N-a fost să fie chiar așa. Peste noapte tot a mai plouat, însă lucrările de la Tegheș au fost isprăvite. Vîntul se întehise. În mijlocul unei sole cu pămîntul asprit deja, zărim o siluetă feminină cu părul zburliit. Este ingineria șefă a C.A.P.-ului, Ioana Văcărescu. Ce faci aici, tovarășa Ioana — i se adresează, glumet, președintele C.U.A.S.C.-ului Clorogirla, Alexandru Neagu —, faci plajă? Da, plajă. Și nu te trage? Ba mă trage al naibii, dar n-avem încotro. Bine că au mai obosit ploile și putem trece la semănăt. Dar mai e nevoie încă de pregătire terenului, pentru că a fost acoperit de o crustă prin care sămînța n-are cum trece. Dar mecanizatorii lucrează repede și bine. Nici nu vă dați seama cît îi admir pe oamenii ăștia. Pot spune că sint încă niște copii, au terminat de curînd liceul agricol sau școala profesională, dar sint extrem de disciplinați, răspund prompt la orice solicitare și, dincolo de

toate, se arată și foarte pricepuți. Sint 31 la număr, fără a-l mai socoti și pe șeful secției, Gheorghe Tudorache. De ce să nu-l socotim? Pentru că ar trebui numărat de două ori, el fiind prezent (firește, nu pentru a sta degeaba) de la sosirea primului mecanizator și pînă după plecarea ultimului. Bun organizator, își mobilizează oamenii astfel încît, de cum ne aiută vremea, chiar și numai pentru un ceas-două, tot se intră în brazdă.

Zi bună, pînă la urmă. Semănătul a început. Președintele C.A.P.-ului se molipsește și el de verva celor din preajmă. Incepusem foarte bine, terminasem primii semănătul verzei și tot primii intrasem la porumb. Dar ploile nu țin seamă de clasele. Și nici de faptul că în primăvara asta am avut de însemnat peste o mie de hectare. Dar am presimțirea că o să plouă și cu recoltă. Culturile arată bine, am avut îngrășăminte cite ne-au trebuit, sămînță de bună calitate și motorină cît să nu rămînă nici un tractor la capăt de rînd. Așa încît cred că vom depăși acest impas. Nu facem parte dintre cei care dau vina pe nori, chiar dacă le zicem destule în gînd. O să fie bine, vă spun eu. Revenii miine și o să vedeti ce înseamnă campanie de primăvară la Domnești.

Duminică. Vîntul — maratonist înăscut — încă nu se dă dus. Șuieră și împrăstie praful. Tot cîmpul e împințit de tractoare purtînd în urma lor semănători. Tractoriștii n-au treabă cu vîntul, stau în cabinele lor suspendate deasupra ogorului și opresc doar arareori pentru pauza de țigară. Sint, într-adevăr, foarte tineri, nu cred să fie vreunul trecut de douăzeci de ani. Dar narcă ar avea campanii întregi în spate. Vorbec puțin, fără a părea îngîndurați. Sint, pur și simplu, preocupati ca ritmul pe care și l-au impus de cu zori să fie menținut pe tot parcursul zilei.

Mărturisesc sincer că arareori mi-a fost dat să întîlnesc oameni atît de încrezători în izbînda precum cei din Domnești. De-a lungul celor trei zile în care le-am fost în preajmă am avut prilejul să aflu tot ce am

dorit despre campaniile precedente, despre rezultatele bune obținute, despre compoziția solului, despre soiurile de semînțe pe care le-au vîrit sub brazdă sau despre întîmplările mai deosebite ale vietilor lor. Ceea ce n-am auzit au fost lamentațiile sau vorba-n dungă, trădînd in-doiiala față de isprăvirea cit mai rapidă a semănătului. Această psihologie de invingători și-a pus amprenta asupra fiecărei zile-muncă în care nici minutele n-au fost irosite. Am plecat de-acolo cu sentimentul tonic al celui care a mai trecut printr-o pilduitoare experiență de viață. Viață trăită responsabil, cu

acea noblețe pe care i-o conferă lipsa de temeri exagerate sau nejustificate.

În depărtare, seara, farurile tractoarelor păreau o stea multiplicată pe un cer neamenințat de nori.

D. M. ALEXANDRU ■

P.S. În momentul cînd citiți revista noastră, campania de însemnări s-a încheiat și la Domnești. Ar mai fi însă de amintit încă o imagine surprinsă acolo: citiva oameni stringînd în miini niște bulgări de pămînt moale la care priveau ca la niște bulgări de aur.

Ferestrele dintre ploii

În plină țară a Oașului, la Călinești, primăvara vine mult mai tirziu decît în alte părți. De obicei, frigul, brumele și ploile se prelungec aici pînă către sfîrșit de april, apa freatică se menține mereu cît mai aproape de suprafață, iar în strîmta vale a Turului, în aval de lacul de acumulare întins pe mai bine de 450 de hectare, ogoarele suferă de exces de umiditate, motiv pentru care semănăturile răsar și se dezvoltă greu, secerișul griului se prelungește nu rareori pînă la sfîrșitul lunii august, porumbul furajier pus în miriște e ars prematur de brumele toamnei timpurii. Așa încît oamenii locului au ajuns să se bucure mai mult de secetă decît de ploaie.

Anul trecut — zice Ion Costin, inginerul-șef al C.A.P. —, tocmai pentru că luni de-a rîndul n-a dat strop de ploaie, noi am obținut cea mai mare producție de griu și de porumb din întreaga istorie a localității, bineînțeles nescăpînd din vedere munca mecanizatorilor și cooperativelor. Spusa lui e confirmată scurt, cu vorbe puține, de Vasile Mic, contabilul-șef al cooperativei și unul dintre cei mai talentați poeți din Țara Oașului.

— Numai că — se simte dator să adauge președintele Gheorghe Vasile —, desi-s cele mai mari recolte obținute vreodată în această zonă submontană cu ierni lungi și primăveri scurte, nu-s totuși producțiile care să ne reprezinte pe deplin. Potențialul nostru agricol ar putea fi și mai mare.

— Cum se face — îl întreb — că la Călinești casele gospodariilor sint atît de mari și arătoase, încît oricine s-ar simți

cel puțin mindru ca să locuiască în ele?

— În privința aceasta la noi e o adevărată întrecere — se mindrește cu un aer firesc președintele. Femeile și copiii mai măricei lucrează cu toții în ceape. Bărbații, după ce și-au însemnat grînele, își iau topariștele și coasele și coboară în cîmpie. Lucrează acolo cam vreo 2-3 luni și se întorc toamna, după cules, cu bani la șerp și cu cereale. Cu ce cîștigă ei (și cîștigă bine, pentru că oșenii sint vrednici!), cu ce mai iau nevestele și copiii ca urmare a muncii lor în C.A.P., în numai citeva luni bune își si înalță o casă nouă. Le vin toate ru-dele, toate neamurile în ajutor. Așa s-au construit în ultimii ani citeva sute de astfel de case, cu parter și etaj, uneori chiar cu două etaje, adevărate vile dotate cu cel mai ridicat confort, cu instalații de apă curentă, cu baie, chiar cu instalații de încălzire centrală.

— Se vede că vă descurcați de minune. Dar cu însemnările din primăvara asta cum stați?

— Prost, foarte prost! Răspunde cu amărăciune inginerul-șef. Asta nu pentru că oamenii noștri, mecanizatorii sau cooperativarii, s-ar fi lăsat cumva pe tinjală. Nuuu, doamne fereste! Ci pentru că, iată, nu ne lasă vremea asta păcătoasă. De mai bine de două săptămîni ne-a pisat și ne-a sîcîit aproape în fiecare zi. A dat numai ploaie mocănească, de toamnă de lîi venea să apuci cîmpul, nu alta!

— Ceva-ceva atîi mai însemnat, dină cite văd...

— Cite un hectar-două, pe ici pe colo, folosînd ferestrele dintre ploii. Căuțînd cu îndirîire, aproape și de cite 3-4 ori pe

zi, locurile cele mai zvîntate. Încercînd solul zi de zi, ceas de ceas... Cum vedeam că „înfloreste” pămîntul pe cite o costișă sau pe cite o bucățică de teren mai în pantă, cum gata intram și noi degrabă cu discutoorul. Așa am reușit, cum s-ar spune, pe apucate, să pregătăm și să însemnăm primele zeci de hectare de porumb, de ovăz, de in și de lupin dulce dintr-un total de 711 hectare. Din nefericire, nici ferestrele astea n-au fost prea multe, pentru că iar venea ploaia...

— Acum e soare... prima zi cu soare...

— Numai că la radio și la televizor s-a anunțat că iar plouă...

— Ce mai! — conchide președintele — dacă ne-ar lăsa vremea asta, de simbătă (18 aprilie — n.n.) noi am porni cu toate forțele și am lucra și zi și noapte, neîntrerupt.

— Se vede că sinteți organizați bine și pentru schimbul doi.

— Cum să nu, sintem organizați de mai bine de o săptămîna. Și de la C.U.A.S.C. am primit indicații clare și-n privința asta. Cele 14 tractoare și 6 semănători au fost duse la capătul tarlalelor ce urmează a fi însemnate... s-au nominalizat cei din schimbul doi de pe tractoare, oamenii au fost, cu toții, instruiți, sămînța a fost din timp pregătita.

— Și cînd v-ați propus să terminați?

— După socoteala noastră, dacă mergem și zi și noapte pe două schimburi, noaptea lucrînd la pregătirea terenului iar ziua la însemnăt, cu o viteză de cel puțin 60 ha însemnate în 24 de ore — e de părere contabilul-șef Vasile Mic — ne vom înscrie în termenele stabilite. Avem mecanizatori foarte buni, precum Dumitru Bumb, Ioan Tout, Ioan Feher, Vasile Ciorcaș, avem membri cooperatori harnici ca Florea Surd, Irina Baboi, Floare Copil, Floare Bura, Ana Mihăilean, Gavril Isac. Ei toți sint gata și chiar nerăbdători să bage sămînța cît mai repede sub brazdă.

— Numai vremea de ne-ar ajuta! insistă, privind îngîndurat cerul, Vasile Barta, șeful secției de mecanizare. Chiar în acest moment deplasăm citeva tractoare sus, la punctul Lazu. E acolo un teren de vreo 11 hectare. Să vedem... poațe îl înșelăm. Altfel...

Mecanizatorii și cooperativarii din Călinești Oașului sint dirși și perseverenți. Pentru munca lor sint gata să se ia la bătaie chiar și cu timpul, cu vremea cea mai potrivnică.

MIHAI STĂNESCU ■

În toamna anului trecut, țaranii cooperatori din Bodești, o comună aflată la numai 20 de kilometri de Piatra Neamț, pe drumul ce duce spre Tirgu Neamț, au obținut o impresionantă producție medie de cartofi pe cele 160 de hectare repartizate acestei culturi: 50'250 kilograme. Faptul în sine le-a adus un beneficiu de peste 3 milioane lei, dar și mult învidiatul titlu de Erou al Noii Revoluții Agrare, distincție care în acest an ar putea fi cîștigată și la producția de lapte (a fost realizată anul trecut o producție de 4594 litri de lapte pe cap de vacă furajată), precum și la cea de sfeclă (producția medie de anul trecut a fost de 60'500 kilograme la hectar). Cifrele de mai sus ne conving că ne aflăm într-o comună în care țaranii cooperatori pot afirma în fața întregii țări, prin munca lor, că își cunosc pe deplin meseria, că îi stăpînesc toate tainele. De altfel, dialogul nostru cu Vasile Tomescu, președintele cooperativelor din Bodești, a avut în vedere chiar acest lucru, de maximă importanță în obținerea unor mari recolte: calitatea muncii, priceperea cu care sint aplicate în cîmp, la fermele vegetale, sau în staule, la fermele zootehnice, cele mai noi și mai adecvate tehnologii agrozootehnice. „Meseria de țaran, noua meserie de țaran, avea să ne răspundă Vasile Tomescu, este o problemă extrem de complexă și ea ține, mai întii și-ntii, de continuarea unei tradiții, de îmbunătățirea și diversificarea acelei tradiții. Aș zice, cu respectul cuvenit pentru tatăl meu și pentru alți oameni

ce au dus, pe umerii și brațele lor, fala comunei noastre, o comună de oameni gospodari harnici și pricepuți în toate muncile țaranului, că noi încă nu am ajuns, aidoma lor, la aceeași înaltă dragoste pentru pămînt și animale, la aceeași înaltă știință de a te dăruu pămîntului și a-l obliga, la rîndul lui, să-ți dărîue toată dulceața roadelor sale. Spun asta, desi ei, înaintașii noștri, n-au obținut nici pe departe recoltele noastre, dar sint sigur că, în locul nostru, ar fi obținut mai mult. Spun asta și pentru a sublinia, totodată, faptul că avem încă substanțiale rezerve pentru a ne depăși propriile noastre recorduri. Și, ca să nu se creadă că vorbesc doar pentru a vorbi, voi preciza că am avut anul trecut numeroase loturi pe care am realizat 55'000 kilograme de cartofi la hectar, sau peste 80'000 kilograme de sfeclă la hectar. Asta vrea să însemne că, muncînd peste tot la fel, respectînd, cum zicem noi, cu strictețe cele 11 porunci ale cartofului, în linii mari aceleași și la sfeclă, ne vom putea menține în rîndul marilor țarani ai țării”.

Aceasta pare să fie, în fond, dorința numărul unu a țaranilor cooperatori din Bodești, de-a se înscrie în rîndul „marilor țarani ai țării”, fapt împlinit, dar care se cere continuat, menținut, impus. Dar, profitînd de insolita metaforă a interloculatorului nostru, potrivit căreia cartoful, pentru a atinge producții record, cere a i se respecta cu strictețe cele 11 porunci, l-am rugat pe Vasile Tomescu să ni le relateze. Cîteva dintre ele ar fi: asolamentul („noi, a ținut să precizeze președintele cooperativelor din Bo-

dești, am început cu producțiile mari la cartofi încă de-acum 10-15 ani, o perioadă în care, ca să zic așa, am testat comportarea pămînturilor noastre,

Poruncile cartofului

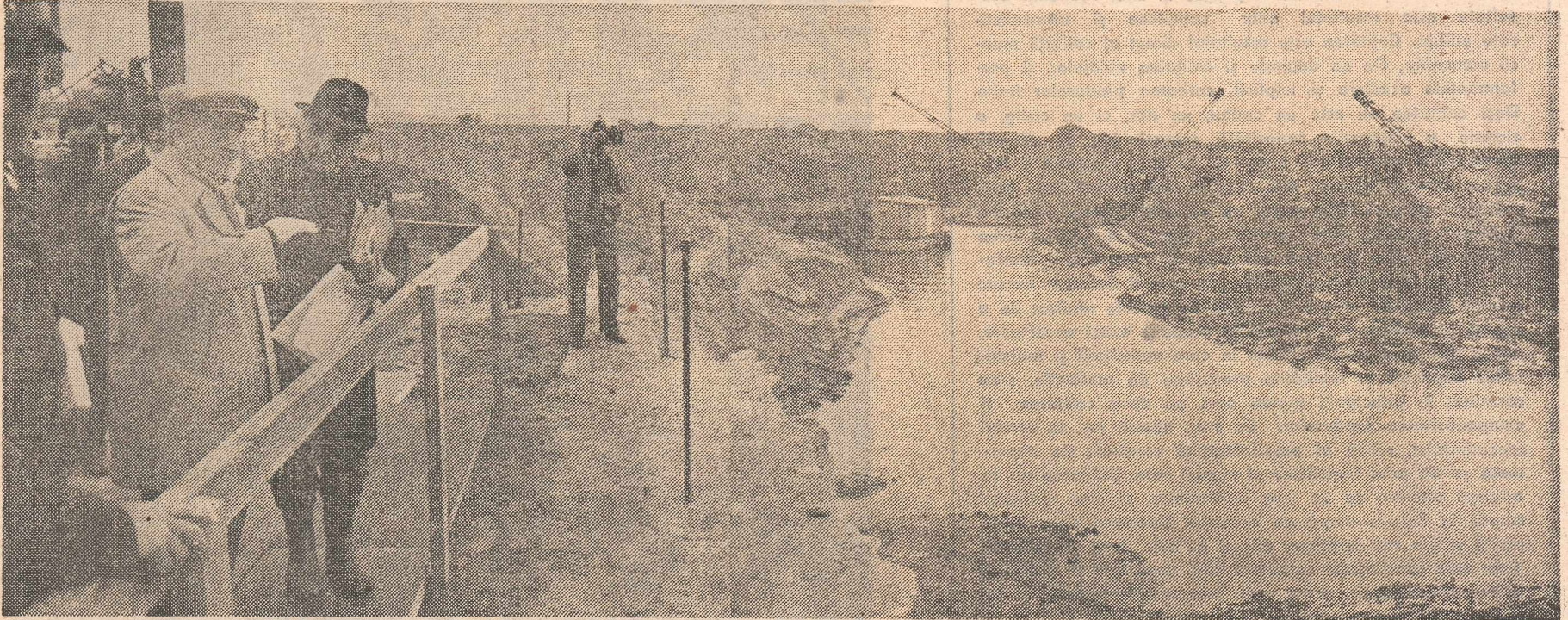
soluri în general podzolice, și am ajuns la concluzia că, pînă la a pune cartofi sau sfeclă, neapărat trebuie să începem cu griu, să continuăm cu porumb, cu floarea soarelui, cu plantele furajere și abia apoi, după ce prealabil pregătăm pămîntul, conform altor porunci premergătoare, sau intercalate, să însemnăm plantele aflate în discuție”, administrarea, în brazdă, a gunoiiului de grajd, sau echivalentul acestuia, aproximativ 1500 kilograme de îngrășă-

mente chimice, bogate în fosfor, și azot, după care se ară cu subsolierul, apoi, tot în toamnă, se administrează amendamentele, în funcție de aciditatea solului. După respectarea acestor „porunci”, pămîntul se bucură de binefacerile iernii, ale zăpezilor, pentru ca, în prag de primăvară, să fie supus unor amănunțite analize a căror menire este de a stabili conținutul de fosfor, azot și potasiu. După aceste analize se completează structura solului pînă la atingerea conținutului optim. După cum se vede, o amănunțită și, realmente, științifică pregătire a pămîntului, pînă a i se încredința cartofii sau sfeclă. Dar, în ordinea lucrărilor, ne apropiem de momentul decisiv al însemnării, clipă care este premergătoare de alegerea semînței, plantele trebuînd să îndeplinească o serie de condiții pe care orice țaran, bun gospodar, le știe prea bine. Totul este ca sămînța să prezinte condițiile respective, iar pentru acest mic-mare amănunt țaranii cooperatori din Bodești își iau toate măsurile, din timp, încă din toamna precedentă, pentru ca în silozurile de sămînță să se afle numai și numai material semincor de cea mai bună calitate. Dar, cu aceste minime amănunte, ne-aflăm doar în fața așa-zisă pregătitoare. Adevărul, în ceea ce privește marile producții de cartofi, de-abia de-acum începe. Aratul, erbicidizarea și apoi plantatul, riguroso stabilit, cu exact 62'000 cui-buri la hectar. „Odată încheiată și această operație ce face și ea parte integrantă din cele 11 porunci ale cartofului, avea să continue Vasile Tomescu, începe munca cea mare, cu adevărat

adevărată, la cartof. Lotul se cere a fi fără pic de buruiană pe tot timpul încolțirii și creșterii cartofilor, neapărat pînă prin 10 august, cînd, chiar dacă apar buruieni, ele nu mai pot afecta cartoful, intrucît acesta este acum o plantă matură, aptă să-și asigure creșterea. Singura noastră problemă în această perioadă este să asigurăm de vremea, adică înlăturarea vrejurilor care ar putea slei puterea plantei. Cît despre recoltare, care începe cam pe la sfîrșitul lui august, acest moment își are și el, firește, poruncile sale. A se recolta cu griu, fără deteriorarea tuberculilor, apoi a se preinsiloza, dar înainte de asta a se avea grijă ca recolta aflată încă în cîmp, să nu se dezhidrateze, a se delimita cartofii de consum de cei de sămînță, — și aici țin să precizez că noi producem îndeosebi cartofi de sămînță, fapt ce ridică, nu-i așa, probleme deosebite, — și a se insiloza după cele mai potrivite indicații, astfel încît să nu avem nici un fel de problemă pe timpul ploios al toamnelor, sau cel friguros al iernilor. Și cam asta ar fi tot. Dar cea mai mare poruncă a cartofului rămîne, după toate cele spuse, dragostea de muncă a omului, dragostea sa față de această nouă și străveche meserie a țaranului român. Omul este, orice s-ar spune, factorul hotărîtor, cel ce transpune în realitate cele 11 porunci ale cartofului”. Iar omul, adică țaranul cooperativ din Bodești, este un gospodar care n-a uitat, cî, mai mult, vrea să egaleze fama de altădată a bunilor gospodari ce-au făcut fala comunei lor.

VICTOR NIȚA ■

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU a efectuat o vizită de lucru pe șantierul amenajării rîului Argeș pentru irigații, navigație și alte folosințe

Încă o concretizare a celui mai grandios proiect al Epocii Nicolae Ceaușescu : reconstrucția pămîntului

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a efectuat, miercuri, 22 aprilie, o vizită de lucru pe șantierul amenajării rîului Argeș pentru irigații, navigație și alte folosințe.

Lucrare de mare amploare, inițiată de conducătorul partidului și statului nostru, amenajarea rîului Argeș are o deosebită importanță economică și socială. Prin efectuarea lucrărilor complexe prevăzute se creează condiții pentru folosirea cu maximă eficiență a resurselor de apă ale întregului bazin hidrografic al Argeșului pentru irigații și navigație, pentru producerea de energie electrică, alimentarea cu apă potabilă și industrială a unor localități și obiective economice, pentru desecarea unor terenuri adiacente cu exces de umiditate, precum și pentru apărarea terenurilor și a unor localități împotriva inundațiilor. Lucrarea prezintă o mare însemnătate și prin aceea că va lega Capitala de Dunăre, fapt care va contribui în mod hotărîtor la îmbunătățirea transporturilor, la dezvoltarea economico-socială a acestei zone a țării.

Vizita de lucru a secretarului general al partidului, la care au participat tovarășii Constantin Olteanu, Silviu Curticeanu și Ioan Petre, a fost axată pe analiza stadiului lucrărilor prevăzute și pe stabilirea măsurilor corespunzătoare în vederea îndeplinirii, la termenele stabilite, a acestui obiectiv, a simplificării și modernizării soluțiilor de proiectare.

Dialogul secretarului general al partidului cu specialiștii din cercetare și proiectare din cadrul antreprizelor de construcții-montaj a început în zona lacului de acumulare Mihăilești-Cornetu. Cu ajutorul unor planșe și grafice a fost prezentată organizarea de ansamblu a întregului șantier, soluțiile adoptate pentru construcția acestui punct de lucru de însemnătate deosebită, care deschide, în fapt, zona prevăzută a fi amenajată. În zona Mihăilești-Cornetu, unde se realizează barajul de pe Argeș, se acumulează un volum de apă de circa 80 milioane metri cubi. Aici se află un nod hidrotehnic prevăzut cu hidrocentrală. Construcția sa a informat despre modul cum sînt eșalonate principalele lucrări, precum și în legătură cu măsurile luate pentru a în-

deplini în cele mai bune condiții sarcina ce le-a fost încredințată.

Șantierul oferă o imagine sugestivă a muncii angajante a constructorilor. Între ei se află și brigadierii de pe Șantierul național al tineretului, inaugurat în luna august anul trecut.

O atenție specială a fost acordată examinării programului de execuție și soluțiilor adoptate pe șantierul viitorului port București — 30 Decembrie. Și aici, cadrele de conducere ale șantierului au înfățișat secretarului general al partidului stadiul lucrărilor și măsurile ce se întreprind pentru ca acest obiectiv să fie realizat în termen.

Pe parcursul vizitei au fost analizate, de asemenea, soluțiile și stadiile fizice la nodurile hidrotehnice de la Copăoeni, Gostinari și Oltenița, unde urmează să se realizeze ecluze pentru tranzitarea navelor, baraje deversoare și hidrocentrale.

În sectorul încredințat spre execuție militarilor forțelor noastre armate — cu o lungime de 35 de kilometri — tovarășului Nicolae Ceaușescu i s-a raportat de către ministrul apărării naționale, general-colonel Vasi-

le Milea, despre stadiul lucrărilor și modul în care se acționează pentru îndeplinirea misiunii încredințate.

Secretarul general al partidului a acordat o atenție specială modului de realizare a podurilor ce vor fi construite peste rîul Argeș regularizat și navigabil.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, examinînd modul în care s-a trecut la traducerea în viață a acestui proiect, a cerut factorilor de răspundere să întocmească un program de ansamblu care să asigure atacarea lucrărilor pe întreaga lungime a Argeșului între București și Dunăre, astfel încît investiția să se realizeze într-un termen cât mai scurt.

Secretarul general al partidului a cerut specialiștilor, tuturor factorilor cu atribuții în realizarea acestui important obiectiv să adopte pretutindeni soluții constructive și tehnologice simple, cu consum minim de materiale, combustibili și energie, cît mai eficiente din punct de vedere economic.

S-a atras atenția asupra necesității restrîngerii lucrărilor și a organizărilor de șantier în vederea reducerii la minimum

posibil a suprafețelor agricole și silvice ocupate.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat importanța extinderii lucrărilor de amenajare complexă a zonei și a cerut ministerelor implicate, organelor locale de partid și de stat să efectueze studii ample în acest sens pentru întregul spațiu hidrografic, urmînd ca pe lângă Argeș să fie amenajate și rîurile Sabar și Ciorogirla. Va trebui asigurată și sistematizarea localităților, aplicînd prevederile legislației în vigoare. S-a stabilit ca, în diferite puncte de-a lungul Argeșului, să fie organizate spații de agrement care să valorifice condițiile create prin lucrările de investiții prevăzute.

Mulțumind pentru vizită, pentru indicațiile primite, constructorii, proiectanții, reprezentanții ministerelor care participă la realizarea investiției au asigurat pe secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de hotărîrea lor, a tuturor oamenilor muncii cărora li s-a încredințat această cinste, de a acționa cu energie și devotament în vederea îndeplinirii exemplare a sarcinilor trasate.

Consecvența politicii sale de dezarmare, România demonstrează că mijloacele de luptă pot fi folosite în scopuri pașnice, constructive

Maistrul și muncitorul

În orice competiție a muncii, calitatea s-a instalat pe postul de criteriu fundamental în stabilirea câștigătorului. Toate produsele de vîrf și-au câștigat poziția în ierarhiile imediate printr-o execuție ireproșabilă, prin reunirea competenței, a inventivității, a răspunderii și priceperii. Această trăsătură esențială a oricărui produs al unei economii dezvoltate este rezultatul unor complexe și ultrasofisticate utilaje. Calitatea este rezultatul direct al calității muncii oamenilor. De ea depinde și calitatea utilajelor, și performanțele acestora și, implicit, calitatea produselor finite. Deci calitatea nu este un cadou, un dar, ci un câștig, o victorie a priceperii, seriozității, competenței și dăruirii maistrilor și muncitorilor, pietre de hotar în nașterea și realizarea oricărui produs. Așa cum spunea președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de calitatea muncii fiecăruia depinde calitatea vieții noastre, a tuturor. Nu putem avea lucruri moi bune muncind mai slab, ci intensificînd eforturile în vederea pasului înainte pe care îl datorăm fiecarei locului nostru de muncă. Grupajul de articole realizat de o echipă de redactori ai revistei își propune exact acest lucru, adică ilustrarea acelor situații în care muncitorii și maistrii, adînc implicați în realitățile procesului de producție, s-au constituit în principalii factori care au decis calitatea și competitivitatea produselor. Ea s-a născut jos, la nivelul executantului, adică al producătorului conștient de importanța sa de prim beneficiar al muncii sale. Calitatea nu se adaugă ulterior, ca un fapt suplimentar, ci este rezultatul muncii în fiecare etapă de execuție. Controlul de calitate poate valida sau respinge, dar el nu este decît un moment final care consfințește calitatea. Fără urmărirea și realizarea ei în fiecare etapă, acolo unde muncitorii și maistrii își fac datoria, calitatea nu poate fi decît intimplătoare.

O poveste care merită a fi luată în serios

În urmă cu cîțiva ani, cînd s-a angajat la întreprinderea de mașini unete Bacău, Emil Hriscu n-a găsit post de muncitor electronist. Electroniștii se numărău pe degete. Altele erau meseriile care se căutau și Emil Hriscu s-a recalificat frezor. Absolvisc mai demult o școală tehnică de telecomunicații, avea pentru electronică o adevărată pasiune și gîndul îi stătea numai la ea. Aproape fără să-l știe nimeni, a citit tot ce i-a căzut în mînă din literatura de specialitate. Electronist s-a făcut singur, exact cînd a venit momentul să fie nevoie de el. A trebuit doar să demonstreze că știe.

Momentul în care Emil Hriscu a arătat ce poate a fost cînd variatoarele de curent continuu ale mașinilor de rectificat ghidaje și de rabotat, importate, la care acționarea meselor se făcea cu grupuri de mare putere, în jur de 110 kw, au căzut. Echipamentele pentru reglarea turației a acționării în curent continuu a avansurilor din țară erau defectare. Ei bine, Emil Hriscu și-a asumat sarcina reparării lor. În întreprindere sînt mai mult de o sută de astfel de echipamente. Simplu și comod ar fi fost să le ia pe cele produse de Electrotehnica București și să le monteze în locul celor defecte iar pe acestea, în măsura posibilităților, să le repare.

Înainte de a intra în miezul problemei, să mai spunem că variatoarele de curent continuu costă cîteva zeci de mii de lei și sînt întrebuintate în întreaga industrie, de la fabricile de ciment pînă la roboți. În linii mari, ele se compun din plăci de sticlotexolit placat cu cupru și adevizi speciali pe care sînt fixate circuitele electronice și dintr-un număr de bobine. Un metru pătrat de sticlotexolit costă 800 lei iar o bobină în jur de 18.000 lei. Un variator tip Electrotehnica are, funcție de tip, între 3 și 15 plăci de mărimea unei coli de scris și minimum două bobine.

Ce făcea Emil Hriscu cînd se strica un variator în întreprindere?

Se ducea la mașină, depista defectiunea, înlocuia placa defectă, verifica circuitele, etc. Muncă grea, dura mult, în timpul asta mașina stătea. S-a gîndit să înlocuiască plăcile cu una singură, pe care să o aibă gata pregătită într-un mic atelier dotat cu aparatele și sculele trebuitoare, care s-o înlocuiască pe cea defectă. Apoi, în liniște și cu tot dichisul s-o repare pe cea defectă. Și tot pe tăcute, Emil Hriscu, nici mai mult nici mai puțin, a inventat Redresorul comandat pentru motoare și servomotoare acționate cu curent continuu, care nu e altceva decît variatorul de care am vorbit pînă acum. Brevetul nr. 79489 din 4 mai 1982 stă mărturie celor scrise de noi. Variatorul Hriscu are o singură placă și minimum o bobină mai puțin decît cele în fabricație la ora asta. Variatoarele Electronica se fabrică din anul 1974.

Variatorul inventat de Emil Hriscu aduce o economie de energie electrică de 60 la sută. Pe 7 mașini contorizate care funcționează în întreprindere, s-au înregistrat într-un an economii de 586 kw. Costă cam jumătate din pretul unuia „oficial”. Să mai contorizăm în avantajul noului variator materialele deficitare care se economisesc: cupru, adevizi sticlotexolit. Se poate utiliza achiziționînd doar accesoriile, ceea ce reprezintă doar jumătate din pretul de cost al unui dat la cheie. Variatorul folosit la I. M. U. Bacău s-a dovedit în numeroase împrejurări de calitate mai bună și avînd o fiabilitate sporită comparat cu cele furnizate de Electrotehnica. Să nu uităm un aspect din cele mai importante: reducerea timpilor de oprire a mașinilor datorate defectării variatoarelor.

Titularul de brevet al noului variator este I. M. U. Bacău. Din păcate, întreprinderea băcăuană nu este și producătoarea lui. În cadrul întreprinderii se folosesc doar cele realizate de Emil Hriscu. Aici nu mai există, de cîteva ani buni, nici un dublu în privința avantajelor folosirii acestora. Ducîndu-i-se vestea, Emil Hriscu a fost chemat și la I.M.A.M.U.S. Iasi pentru aceleași probleme. Le-a rezolvat și pe acelea. Mai de parte, deocamdată, nu are cum să pătrundă.

Insistăm, în țară funcționează mii de variatoare. Asta ca să nu spunem mai mult. Ele se produc în continuare în cantități apreciabile. De ce se fabrică totuși cele de tip vechi? De ce ideea lui Emil Hriscu este ignorată, în ciuda evidentei, spunem noi. Poate greșim. Atunci

gresesc și toți specialiștii întreprinderii băcăuane care le folosesc cu toată încrederea și cu avantajele din cele mai substanțiale la toate capitolele. Nu cumva variatorul lui Emil Hriscu este ignorat dintr-un orgoliu rău înțeles? Nu cumva avantajele acestuia sînt atât de spectaculoase încît par o poveste care nu merită luată în serios?

Dilema tehnică nu poate fi rezolvată decît într-un singur fel: printr-o analiză comparativă serioasă, cu creionul în mînă, făcută la un institut de specialitate sau la Politehnică și care să tragă o concluzie finală clară: Ce este mai inteligent să fabricăm și să folosim de aici înainte: variatorul vechi de tip Electrotehnica sau cel nou de tip I. M. U. Bacău?

Pînă atunci, calm și înțelept, muncitorul electronist Emil Hriscu își vede de treburile lui.

OPREA GEORGESCU ■

Fiul, soarele și meseriașul

Prima-ntii și prima-ntii e soarele. Al doilea e copilul meu. Dar înainte de toate e Dumitru. Dumitru era uenic și mai apoi muncitor, un tip scund și iute ca argintul viu, înțelegător și prietenos. Pe nesimțite te readucea la prietenie cu un om pe care-l urai de moarte. Dumitru era o barabă. La Cugir, barabe erau toți cei veniți de aiurea, oameni supuși unor îndelungi observații și probe. Abia după ani și ani erau acceptați, dar asta nu înainte de a dovedi că sînt cineva în materie de meserie. Și într-o bună zi, Dumitru, baraba, un fel de numărul unu între meseriașii celebri ai orașului, a plecat. Mai încercaseră și alții, dar după ani și ani se întorseseră, gata să recunoască faptul că nu pot trăi decît în acel mediu, în atmosfera severă impusă de marii meseriași. „Am vrut să le dovedesc că pot să trăiesc și fără ei și numai rușinea de a recunoaște că aveam dreptate m-a făcut să nu mă mai întorc”. Au trecut 30 de ani și Dumitru e acum un om cu părul albit, purtînd un halat albastru, cămașă și cravată, la fel de iute, cu aceiași ochi vii și luminoși. Cravata și cămașa și le asortează în funcție de costum, dar șapca rămîne mereu aceeași.

O vreme am crezut că nu o schimbă, ca mai tîrziu să aflu de la alții că are o mulțime de șepci, de serviciu, de sărbătoare, de duminică, dar toate identice, el rămînînd fidel unui adevăr de pe vremea cînd i se spunea barabă: dacă ești meseriaș, atunci poartă-ți șapca. Șapca și meseria l-au făcut personaj. Pînă și portarul, țaran și el venit de pe una din văițe din preajma Orăștiei zice, cînd o pleca Domnaru, o fi vai de noi. Domnaru este numele lui Dumitru, maistrul de ani de zile, dar mai ales numărul unu în materie de meserie. A lucrat pe toate mașinile care există într-o întreprindere mecanică și a rămas cu acea școală neglabilă, zisă școala Cugirului. „Cînd te duceai cu un filet la predat, controlorul lua un smoc de vată și dacă se agățau cîteva fire îți zicea, ia-l taică și mai fă-l o dată! Respectul pentru meseriașul de clasă a fost și este la Cugir un fel de religie”.

Dacă un grup de oameni merge într-o vizită, gazda îl servește întii pe cel care e considerat numărul unu în meserie. Apoi ceilalți, și abia la urmă soțul, copiii și celelalte rude. „Cînd ești în vîrfurile piramidei, toți își scot palaria în fața ta, dar peste cîteva minute au grijă să-ți spună, nu mă las pînă nu te tai”. E un semn al mersului înainte, al competiției deschise. Iar în vîrfurile piramidei nu e unul singur. Sînt cîteva, ca niște luptători de elită, artiști, impecabili soldați, dar mai ales caractere. „Prin muncă, oriunde îți poți face prieteni. Și totuși, marile mele prietenii tot la Cugir au rămas, pentru cei care m-au învățat meserie și apoi am încercat să-i ajung”, spune Domnaru după o despărțire petrecută cu aproape treizeci de ani în urmă. Marea lui surpriză a fost cînd, anul trecut, revenit la Cugir la o nuntă, a întilnit timeri de douăzeci-douăzeci și cinci de ani care nu se născuseră încă pe vremea cînd lucra acolo. Și fără să-l cunoască, povesteau despre el. „M-a mișcat pînă în prăsele”. La proporția unui oraș care acceptă greu numele noi și oaspeții trecători și similar cu nașterea unei legende. Și poate că Dumitru Domnaru a creat o legendă. Cea a meseriașului infailibil, în fața unui strung, a unei freze sau a unei mașini de rectificat. L-am întreat ce-i dă sentimentul că e un om care conțenează în secția de sculărie a întreprinderii chimice din Orăștie. „Pai așa conta în primul rînd pentru că-mi place să muncesc. Pe urmă pentru că oamenii au o anumită încredere în mine. Asta pentru că întotdeauna încerc să-i ajut. Cu calitățile acestea ar trebui să mă descurc și în altă parte pentru că altce-

va mai bun nu am. Unde-i de lucru, sînt și eu”. Dumitru Domnaru a fost un om deschis. Uneori a spus și în plus, adică tot ce gîndea, simplu și fără trandafiri. „Cum văd eu problema și cum se poate rezolva. N-am zis niciodată că părerea mea e obligatorie. E doar o cale, o șansă. M-a durut mult cînd aveam dreptate și trebuia să greșim ca să ajungem la varianta pe care bătusem monedă. Ca meseriaș, n-am dat chies niciodată. Cu oamenii, da, am mai greșit. Am zis că-s buni și au fost răi și am zis că nu merită prea multă încredere și s-au dovedit de clasă. Mă roade c-am greșit cu ei. Dar e un lucru care-mi place la mine. Dacă m-am înșelat, recunosc și mă schimb. Nu mor cu o părere de git”. Puține lucruri care țin de mecanică se petrec în această întreprindere fără ca Domnaru să nu fie la mijloc. Dacă nu se poate, mai există, ca o ultimă soluție, părerea lui. Și de multe ori, ea a fost cheia cu care s-au deschis povești deja inorminate. Adevărul este că a intrat în viața tuturor ca un personaj care trece prin toate biografiile. Agitat, optimist, cu buzunarele pline de piese care nu se pot face, căutînd o variantă, o soluție, revoltat că din sculele rupte nu poate pune la cale un mic flux pentru confecționarea altora mai mici. Domnaru rămîne Domnaru, un fel de vedetă modestă a unui grup de meseriași de valoare. „Mie-mi trec zilele și nu mi-e tot una cum se duc”. Adevărul este că mai mica sau mai mare faimă de care se bucură sculăria din Orăștie se datorează în mare parte și lui Dumitru. El și încă vreo cîteva au convins că se poate, că matrițe complexe, care au făcut din ochii altora cepe mirate nu sînt niște cetății de necucerit. „Nu există dulap în secție în care să nu mă regădesc cu niște scule”. Domnaru are totdeauna o idee și o vorbă bună. Uneori e chiar vesel. Își lasă pe ceață celebră-i șapca de piele și spune o glumă. E și puțin actor. Știe că de modul în care discută cu ceilalți, de felul în care se poartă depinde moralul lor, lumina unei zile de lucru. Dacă un om șovăie, îi ia locul și-i arată. El e primul semn că se poate. Și niciodată nu se dă în lături să redevină meseriaș. Trage puțin mîncele halatului, își potrivește șapca și-i dă bice. „Dacă ești meseriaș, atunci poartă-ți șapca!” E maistrul de ani de zile, dar el ține mînto povestea de-nceput, cînd un om i-a spus, „prima-ntii și prima-ntii e soarele. Pe urmă e băiatul meu. Dar mai înainte de toate e Dumitru”. Adică meseriașul.

CORNEL NISTORESCU ■

hotărăsc calitatea producției!

Performanța ca necesitate

N-a fost un copil fericit. Avea doar cîțiva ani cînd a murit tatăl lui, iar aceasta este o nedreptate care nu se uită niciodată. Grijă celor trei copii, între care el era cel mai mare, a rămas doar pe seama mamei lor, Aicna, muncitoare la „Concordia”. Aici a intrat și el, ca elev la școala de ucenici, în 1945, cînd atelierul ce fusese dispersat în vremea războiului se reuniseră pe vechile lor locuri, în măsura în care aceste locuri mai existau. O parte din clădiri erau avariate, altele fuseseră distruse de tot în timpul bombardamentelor din vara anului 1944. Pînă în 1949, cînd a terminat școala, a muncit și el la opera de reconstrucție a întreprinderii ce s-a numit, după naționalizare, „1 Mai”. A urmat, după aceea, o perioadă ce s-ar putea numi eroică, în viața acestei întreprinderi, cînd printr-o extraordinară strădanie, printr-o perseverență ce lăsa să se întrevadă o mare ambiție, specialiștii și muncitorii de la „1 Mai” au ținut ca utilajul petrolier ce începuse a se produce aici să aibă calități care să-l impună pe plan mondial. Prin anii '50, Ion Vasilescu lucra ca strungar. Din '57 pînă în '60 a fost șeful din producție și trimis la o școală de mașini la București. Acolo a luat înălțime în meserie, cum zice el, a început să vadă lucrurile altfel, mai cuprinzător, iar perspectiva aceasta nouă nu i-a fost deschisă numai prin faptul că, bunăoară, a învățat între timp și o a doua meserie, lăcătușeria. Se făcea carte, nu glumă, își amintește Ion Vasilescu. De altfel, cele câteva promoții ce-au absolvit atunci școala de mașini au deschis, spune el, ori au redeschis drumul spre înflăcărea facultăților de subingineri.

La scurt timp după absolvire, după ce s-a reintors la Ploiești, întreprinderea avea să intre într-o etapă nouă a istoriei ei. Fiindcă adevărată dezvoltare și diversificare la nivel de mare performanță a fabricației de utilaje petroliere s-a produs în ultimele două decenii, în anii de după Congresul al IX-lea al partidului. În acest răstimp, zestrea tehnică a întreprinderii a sporit de mai bine de 7 ori, iar pe măsura acestui efort de investiții valoarea producției realizate la „1 Mai” Ploiești a ajuns să însumeze acum, în fiecare an, câteva miliarde de lei.

În secția Mecanică 5, Ion Vasilescu răspunde, de 18 ani, de atelierul de agregate de cimentare și de comenzi hidraulice. Sint doar câteva țări în lume, zice el, care fabrică astfel de produse. Iar cele românești sint, fără îndoială, foarte bune, dovedind că s-a lucrat și se lucrează cu ele, practic, în toată lumea, din Sahara pînă spre Cer-

cul Polar. Sigur că diversitatea condițiilor de lucru a impus o grijă specială în alegerea materialelor celor mai potrivite, căci una este cînd un agregat de cimentare lucrează la plus 6° grade Celsius și alta cînd lucrează la minus 40. La temperaturi foarte scăzute, dacă oțelul ar fi de slabă calitate se întâmplă că după un timp, dacă dai cu ciocanul în el, oțelul sare și se sparge ca sticla.

— Proiecte de înaltă ținută tehnică, îndrăznețe, competitive, care prevăd desigur și structura și calitatea materialelor ce urmează a fi folosite, reprezintă condiția necesară a fabricației unor produse de bună calitate. Totul se reduce însă, la un moment dat, pe parcursul fabricației respective, la modul cum fiecare maistru și muncitor își fac datoria, nu-i așa?

— Dacă privim lucrurile din perspectiva muncitorului, calitatea produsului depinde de el sută la sută, asta e clar. În atelierul nostru avem 360 de oameni. De ei răspund în mod direct patru maștri, Marin Gavrilă, Vasile Cîmpeanu, Ion Ioniță, Gheorghe Ionescu. Sint niște maștri excepționali. Nu o spun doar eu, că lucrez cu ei, ci o știe toată lumea. Lumea noastră de-aici, a întreprinderii, vreau să zic. Apoi, avem muncitori care au dovedit o cunoaștere perfectă a meseriei, Eugen Lupu sau Ion Panait, Gheorghe Onuș sau Ion Rotaru, dar cu cit amintesc aici mai multe nume imi dau seama că sint pe cale să fie nedrept cu ceilalți, fiindcă adevărul este că foarte buni muncitori sint toți. Altfel n-am fi reușit să menținem și să consolidăm prestigiul acestei mari uzine. Și vreau să adaug că vechile tradiții muncitorești ale acestui ținut, ca și renumele acestei întreprinderi, reprezintă prin ele inele factori de educație muncitorească, de formare a tinerilor, ceea ce ne îngăduie nouă, celor mai în vîrstă, să spunem că la „1 Mai” foarte buni muncitori sint și cei care, ca vîrstă, sint foarte tineri. În viața acestei întreprinderi fiind o realitate că tot omul, indiferent de numărul anilor lui, caută să învețe mereu cîte ceva nou. Avem o seamă de forme de învățămînt, de policalificare, de perfecționare, a căror importanță noi, cei care lucrăm aici, o sesizăm în fiecare zi, cînd calitatea fiecărui produs este atestată la standul de probe. La noi, nu ajunge să muncеști oricum. Aici, munca de performanță a fost și este o necesitate.

D. CONSTANTINESCU ■

Foarfeca unui artist

Puțini oameni l-ar ghici din prima. Cu aerul său de funcționar pedant, zimbitor, aproape excesiv de politicos, Ciufu-

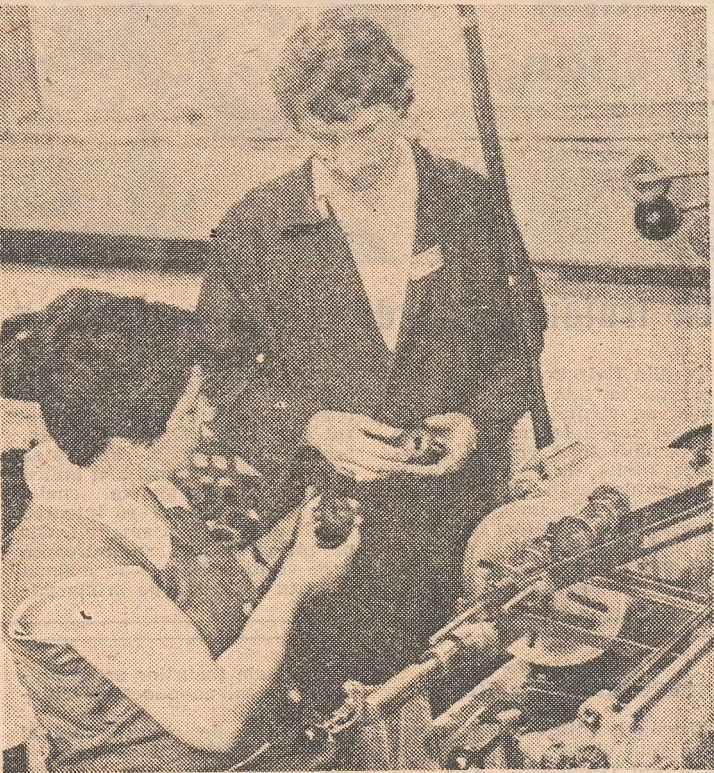
dean nu este nici contabil, nici inspector de ghișeu, nici magistrat, nici cercetător. Pare un om trecut prin cele mai înalte școli, diplomele sale fiind totuși cele obișnuite. Înfașurarea sa are ceva distins, aproape aristocratic, el fiind totuși un orașean la prima generație, un om plecat de la țară, dintr-o familie numeroasă. Ce mai tura vura. Ciufudean este blănar. Și cînd am auzit vorbindu-se despre el, imi imaginam o dugheană cu firma din tablă vopsită, pe care să scrie cu litere scâlimbe „Cooperativa cutare. Blănărie”, uitind de desăvîrșire că, pe valea Mureșului și pe Tirna-ve, de la Sighișoara pînă la Arad, blănăria a fost o meserie aflată la mare cinste, cojocarii avînd turnurile lor prin mai toate cetățile și orașele medievale care au omagiat o profesie printr-o construcție. Și mai cu seamă în zona Orăștiei, a Devei și chiar a Albei Iulii, aceste ateliere mici, cu doi-trei meșteri în fața cărora din septembrie pînă în martie nu găsești un loc de parcare, adună lumea din toată țara, venită să-și facă un cojoc. Orăștiea și Oradea au dat mulți cojocari celebri și vadă! acesta a rămas deschis. Vin oamenii cu trenurile și cu sacii burdușiți de piei, stau zile întregi prin hoteluri și pleacă acasă cu un cojoc pe brat, învelit în hirtie și bucuri că și-au procurat armura pentru înfruntat iernile aspre. Și cînd am bătut la ușa lui Ciufudean, personaj în lumea blănarilor din cel puțin cinci județe, mă așteptam să intilnesc încă unul din sutele de meseriași care împinzesc valea Mureșului, ca să descopăr că, la Alba Iulia, în loc de dugheană, funcționează o blănărie de proporții, condusă nu de un funcționar, nici de un meseriaș, ci de un veritabil artist. Ciufudean nu e decît șeful secției de blănărie, o secție care la venirea sa, cu aproape două decenii în urmă, avea doar doi meseriași, opoșiți și-ei în acele curți pustii în care se făcea și înghețată și fusese fabrica de încălțăminte a unui celebru Moses. Dar pe vremea lui Moses, Ion Ciufudean era ucenic la Blaj, făcîndu-și debutul într-o meserie pe care a slujit-o și de care s-a slujit peste trei decenii. De la Blaj a ajuns la Orăștie, la Vidra, a trecut și prin celebra școală Probsdorfer, ca mai apoi, ascultînd de o pornire stranie pe care o au toți țărăni, întorcerea acasă, să se apropie de Blaj, cu acest ocol numit blănăria Cooperativei „Arta meșteșugărească”, ocol fără sfîrșit, pentru că Ion Ciufudean nu s-a mai întors niciodată în satul său de lingă Blaj. Una, pentru că începuse să pună la cale planurile sale de dezvoltare a atelierului și, doi, pentru că satul a fost încet, încet absorbit de bătrînul oraș al Scolii ardelenene, aflat și el într-o expansiune economică. Mai mult, încet încet și-a convins și frații să joace și ei pe aceeași carte riscantă a blănăriei. Doi dintre ei l-au urmat și toți ceilalți i-au dat cite un fiu. De la doi meseriași citi avea în debut, acest atelier insignifiant și pierdut pe o străduță liniștită din Alba Iu-

lia, a crescut pînă aproape la a nu-și mai încăpea în piele. A început cu niște pieptare modeste. Apoi a trecut la cojoace, a adunat meseriași, zeci de meseriași, luați după cartea de vizită și după mină, dar mai ales după caracter, suportînd acei examene riguroși și discret la care îi supunea meșterul înainte de angajare și, după două decenii, a ajuns una din cele mai celebre unități de acest fel în prelucrarea pieilor nobile și seminobile. În niște case vechi, semănînd cu o gospodărie din perioada interbelică, meșterul Ciufudean a pus la cale o mică uzină. Nu există subsol și nici pod care să aibă un metru pătrat pustiu. Au descoperit ce înseamnă să canalizezi experiența, talentul și seriozitatea spre a ajunge în situația ca aproape cinci sute de oameni să-ți bată la ușă ca să-și ridice hainele, și asta numai într-o singură zi. Oricît ar părea de nefiresc, „Blănăria” din Alba Iulia nu e decît un atelier la care în fiecare vară se prezintă aproape cincizeci de absolvenți spre a candida pentru cinci locuri de meseriaș. Iar meșterul Ciufudean îi primește pe toți, îi lasă un timp să se aleagă singuri și apoi îi cerne pe ultimii, spre a alege din ei meseriași de clasă. Copilul meșterului, de ani de zile, își face vacanțele în același atelier. Tunde, coase, înținde piei, argăsește. A crescut la mașina de cusut. „Pînă nu faci bătătură de la foarfecă și pînă nu inghitești lina de pe o oaie, nu știi ce-i aia blănărie”. Meșterul Ciufudean a crescut această secție din aproape nimic. A adunat doar oameni de nădejde. Și cu ei și-a făcut mașini, cu ei a reparat încălțările, cu ei a amenajat spațiul, cu ei a cîștigat clienți. Pînă și-au făcut un nume. Apoi toa-

tă lumea a vrut să devină prietenul lor, să-i ajute, să le dea o idee. Virgil Dura a făcut jumătate din mașinile acestei secții. Unele sint copii după altele văzute pe aiurea. Altele sint invenția lui. Nicolae Spătaceanu și Ion Ciufudean au ținut spațiile care năvălesc toamna ca roiurile de lăcuste, pe strada Simion Bărnuțiu fiind mereu o forfotă și-o agitație de căruțe, mașini, biciclete și trecători de parcă ar fi vorba de un vad comercial ale cărui ecouri au ajuns pînă la Brăila și Satu Mare. Patru, uneori cinci oameni lucrează mereu la primirea comenzilor de la clienți, la probe și livrări, în vreme ce în spatele frontului, tăbăcarii argăsește zeci de mil de piel în fiecare lună, cu o sumedenie de croitori care nu știu să lucreze în serie și fac totul la nivel de unicat, cu blănuri din toate animalele, de la pisică sălbatică, marmotă, suzliky, ied, iepure și la banala și bleaga de oaie, din care scot niște cojoace cu care vor să rivalizeze producția industrială a Oradei sau a Orăștiei.

Distins, ca un funcționar de bancă, meșterul Ciufudean are boala curățeniei și vocația lincii moderne în îmbrăcăminte. Și nu uită să spună, aproape douăzeci de ateliere de blănărie deschise pe valea Mureșului și în Apuseni sint conduse de meseriași care au învățat la mine. Cam aceasta este pe scurt povestea unei secții de blănărie, născută din priceperea unui om care atunci cînd pune mina pe foarfecă devine artist.

BOGDAN NISPOIU ■

Fotografie de PETRE POPOVICI ■

(Urmare din pagina 1)

spargă permanent tiparele, irupînd către continuități noi.

În strînsă legătură cu gîndirea și, într-un sens mai larg, setea de cunoaștere, bucuria de a înțelege, alimentate permanent de o curiozitate vie, vesnic nesatisfăcută, îi propulsează pe tînăr către mereu alte orizonturi. El e dispus să deschidă permanent „santiere” noi ale cunoașterii, pe cită vreme la generația vîrstnică curiozitatea e în bună măsură satisfăcută.

Intim legată de această minunăție trăsătură a speciei noastre, curiozitatea, stă și capacitatea de mirare. Lucian Blaga consideră că, într-un fel, cunoașterea e mirare și dezmirare. Tinerii se miră și dezmiră mai frecvent decît vîrstnicii, iar ciclurile mirare-dezmirare sint mai scurte. Mirarea le declanșează curiozitatea și îi pune în alertă să găsească răspunsul la întrebarea sau problema ce formează obiectul mirării, prin strategii de explorare, iar odată cu aflarea răspunsului se dezmiră, ca să se mire din nou de o altă enigmă, într-un alt context cognitiv.

Ce efecte instructiv-educative minunate am obține noi, pedagogii, dacă am stăpîni arta și știința de a-i face pe tînari să se mire, de a le stîrni curiozitatea epistemică în mai mare măsură, căci ele inesele ar acționa din interior ca adevăratele mobiluri de cunoaștere, creație și autoperfecționare!

Din perspectiva relației vic-

tervine școala. Oare este ea răspunzătoare de această extrem de mare diminuare a procentului de creativitate? Iar dacă da se impune o regîndire a strategiilor școlare din perspectiva creativității și creației, regîndire ce stă în atenția specialiștilor din întreaga lume.

Cercetări efectuate la noi în țară pe un eșantion de 1200 de subiecți au pus în evidență

inteligentă, și în strînsă legătură cu el, se cere analizată cu atenție și imaginația, intrucît și ea are o pondere deosebită în creativitate și creație.

De asemenea, memoria, ca bibliotecă a gîndirii și creației, suferă și ea modificări în raport cu vîrsta, ce-si pun amprenta pe creativitate.

Particularități marcante prezintă și motivația în raport cu

dintre caracteristicile generației tînere, caracteristici ce influențează direct creația și creativitatea, unele dintre acestea prezentate comparativ cu cele ale generației vîrstnice. Cu toate diferențele existente și recunoscute ca atare între populația tînără și cea vîrstnică, diferențe care, din punctul de vedere urmărit, o avantajează pe prima, se cere să ținem seama că generația matură posedă un valoros tezaur de experiență profesională și de viață, cunostințe multiple și variate, deprinderi bine consolidate, are simțul măsurii, este dotată cu înțelepciune și orizont larg în a privi realitatea, în a înțelege profund obiectele și fenomenele, ceea ce face ca aportul ei la cunoaștere, creație și acțiune să fie inestimabil. Cooperarea creativă și armonioasă a celor două generații oferă soluția optimă a dezvoltării sociale progresive. Prin luarea în considerație a particularităților generației tînere în raport cu cea vîrstnică, pot fi gîndite strategii educativ-acționale care să-i permită acesteia să-și finalizeze plenar disponibilitățile creative multilaterale.

Generație și creație

stă-creativitate și a inteligenței implicată și ea atît de mult în creativitate și creație, potrivit unei cercetări efectuate în S.U.A., se evidențiază faptul că în timp ce copiii de 7 ani au dovedit în proporție de 10 la sută spirit creator, la copiii sub 5 ani s-a înregistrat un procent de 90 la sută. Ce se întâmplă oare între 5 și 7 ani, încît procentul scade de la 90 la 10%? În această perioadă, in-

faptul că primul stadiu al tineretii (19—24 ani) realizează nivelul cel mai înalt al inteligenței; vîrsta de 19—30 ani, potrivit acestor cercetări, e „maximal favorizantă” sub raportul creativității și creației, în această primă etapă a tineretii oamenii posedînd un potențial optim de creație ce se cere plenar valorificat de către societate.

În afară de cuplul gîndire-

cele două populații. Generația tînără e dominată de sentimentul perenității, ceea ce se reflectă în proiecte variate, curajoase, în idealuri generoase și mobilizatoare, generatoare de mari energii umane. Potențialul psiho-nervos foarte mare la generația tînără face ca aceasta să fie preponderent optimistă, ceea ce-i conferă un suflu revoluționar, innoitor. Am semnalat cîteva numai

CALCULATORUL ajută vederea și respirația

Experiența a demonstrat totuși că încercarea de a realiza copii fidele ale unor sisteme biologice sau funcții parțiale complexe ale sistemelor vii este, cel puțin deocamdată, sortită eșecului. Aceasta, în primul rând ca urmare a incertitudinii ce încă persistă în acest domeniu, iar în al doilea rând, datorită imposibilității de realizare pe cale tehnică a unor funcții de asemenea complexitate.

Printre colectivele ce au asomenat preocupări, cel din Facultatea de Automatică din București, condus de prof. dr. Ion Dumitrache, și-a concentrat atenția asupra funcției vizuale. Aceasta, ținând seama de importanța deosebită avută în procesul de achiziție de informație cu rol esențial în orientarea spațio-temporală a ființelor vii; în aceeași timp, de realul aport pe care aceste informații îl pot avea în conceperea unor sisteme tehnice.

Astfel, încă din anul 1973, a fost abordată, împreună cu dr. Marica Dumitrache, medic primar oftalmolog, șeful clinicii de oftalmologie de la Spitalul clinic Colentina, problema mode-

lării cibernetice a sistemului vizual, cu scopul bine definit de a identifica, cu adevărată maximă, comportarea reală a acestui complex și delicat sistem biologic. Pornind de la caracterizarea calitativă anatomofiziologică, dr. Marica Dumitrache a reușit identificarea subsistemelor aferente controlului secțiunii pupilare, controlului mișcării globului ocular și al achiziției și prelucrării informației prin rețină și sistemul nervos aferent. Caracterizarea matematică și simularea pe calculator a acestor subsisteme și a ansamblului au permis cunoașterea profundă a mecanismului vederii, cu aplicații mai ales în domeniul realizării unor sisteme performante de vedere artificială, extrem de importante în conceperea unor roboți cu înalte performanțe, a unor sisteme de control și recunoaștere a formelor.

Pe baza cunoștințelor acumulate în urma acestui studiu desfășurat pe citiva ani, colectivul de specialiști automatiști a trecut la realizarea unor sisteme robuste de achiziție de informație, apelând la mecanis-

mul vederii artificiale; sisteme robuste care permit culegerea cu precizie ridicată a informațiilor ce definesc obiecte în spațiul de evoluție a unui robot. Nici în acest caz nu se pune problema unei copii a întregului mecanism al vederii, ci este vorba de realizarea unor structuri de echipamente care să permită în timp util achiziția de informații ce definesc forme geometrice ale obiectelor de identificat.

O a doua direcție de studiu a colectivului amintit vizind realizarea unor sisteme performante pentru controlul automat al respirației în anestezie și terapie intensivă s-a materializat printr-o colaborare cu prof. dr. George Litarcek, șeful secției de terapie intensivă de la Spitalul Fundeni.

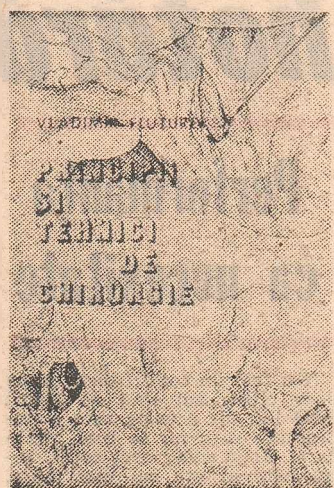
Pe baza datelor chimice și ținând seama de procesele anatomo-fiziologice, s-au construit modele matematice pentru caracterizarea cantitativă a funcției respiratorii. Având în vedere variația modelului matematic obținut în funcție de particularitățile anatomo-fiziologice individuale, de vîrsta pacientului și mediul în care evoluează apare ca absolut necesară conceperea unor sisteme cu funcții de adaptare pentru controlul automat al respirației, structuri cu microprocesoare care operează pe baza unor strategii adaptive.

ROXANA PAICU MANOLESCU

Cartea medicală

Cu bisturiul în tehnicile de chirurgie

Recent, Editura „Facla” din Timișoara a lansat în circulația științifică medicală lucrarea unui prestigios chirurg și cadru didactic al Facultății de medicină din acest centru universitar, dr. Vladimir Fluture, „Principii și tehnici de chirurgie”. Cartea nu-și ascunde intenția didactică, intenția de a fi un îndrumar pentru cei ce devin chirurghi, dar vine de la înălțimea unei experiențe de maestru și este ca lama unui bisturiu bine minuit — directă, concisă, cu o economie maximă de cuvinte, cuvinte ce sună tot timpul ca o sonerie de avertizare, cuvinte care, citindu-le, conectează luciditatea și autocontrolul. Lucrarea, de extremă specialitate, cu referință la domeniul chirurgiei viscerale, are, în primul rând, meritul de a nu ascunde ceea ce, de regulă, nu prea se spune nici în cursurile universitare, nici în lucrările științifice, nici deasupra mesei de operație, nici măcar în confesiunile unor mari chirurghi — „Greșeli și pericole”. Sint meticuloasă căutate și subliniate la ficare tip de intervenție, chiar înaintea tehnicilor și manevrelor propriu-zise. Chiar fără să fii chirurg, descifrezi din parergerea cărții canonul acestei extraordinare aventuri a științei medicale prin interiorul trupului uman, canon ale cărui prime măsuri, ce trebuie bine stăpinite pentru ca melodia să sune perfect, să fie artă, te învață marile și micile secrete de a nu ajunge la eșec. Prin lucrarea sa, dr. Vladimir Fluture așază un frumos edificiu în ansamblul cărților de învățatură și temeinicie ale școlii românești de chirurgie, cu o deplină autoritate profesională. Cele înscrise în paginile ei sint lucruri trăite și experimentate, „simțite” și „făcute” de sine, în propria practică chirurgicală, asistat parcă, tot timpul de cel care, cu ani în urmă, punea prima dată mina pe bisturiu. Toate acestea vin dinspre un temerar al chirurgiei, despre ale cărui cutezanțe și cercetări revista noastră a scris cu ani în urmă.

Este cel care a inițiat cercetări experimentale pentru transplantul de ficat, este cel care a condus echipa ce a efectuat la Timișoara, aproape concomitent cu realizarea din Capitală, transplant renal. I-am solicitat să-și privească încă o dată lucrarea cu un ochi sever, cu un „ochi de muscă”, adică s-o cuprindă în ansamblu, cu toate fațetele ei, și să aibă curajul să și-o judece sigur. „Ce pot să vă spun? Această carte se bazează pe un concept pe care l-am verificat, având posibilitatea să mă deplasez, pentru specializare, în țări cu tradiții în chirurgie, în Anglia și Republica Federală a Germaniei. Acest concept constă într-un adevăr aparent foarte simplu și anume că se poate stăpini profesia din punct de vedere operator, dacă ajuungi să cunoști perfect principiile, manevrele și gesturile fundamentale și le aplici, la un caz particular, cit mai bine, corepunzător situației respective. Și atunci, în acest concept, orice operație care este deja descrisă reprezintă o optimizare adusă de chirurg. La temelia acestei cărți stă preocuparea personală, activitatea de a forma medici, de a forma chirurghi, ceea ce face parte din atribuțiile mele de cadru didactic și, totodată, din tradițiile școlii timișorene și românești de chirurgie. Intenția este de a pune la îndemina medicului în curs de formare, dar și a celui care practică chirurgia și se preocupă să se perfecționeze, o carte care să-l provoace la meditație și la studiu sau o carte de lucru pentru operația zilei de mine. În acest sens, preocuparea a fost de a selecționa și alege tehnicile cele mai sigure, simple, eficiente și verificate de practică, dînd la o parte pe acelea care nu sint frecvente sau bine verificate. Insași bibliografia a fost selecționată în acest spirit, urmînd spiritul epocii moderne, pornind de la 1900 încoace. Am dorit să fie sintetică și ca idee și sub raportul conținutului. Să fie o carte adusă la zi”.

CICI IORDACHE ADAM

Un tratament medical sub privirile a mii de spectatori

În plin Extrem Orient, în Indonezia, în fața a mii de oameni, un medic român demonstrează efectele spectaculoase ale acupuncturii chiar în momente limită, cînd o viață atîrnă doar de un fragil fir de ață. Ce s-a întimplat? La un turneu internațional de fotbal în Jakarta, la care participa și o selecționată de-a noastră, un jucător român contractează o lovitură

în plexul solar, face un colaps cardio-respirator pe teren și intră în moarte clinică. Doctorul Florin Brătîlă, cu siguranța, profesionalismul și rapiditatea unui adevărat maestru, îi aplică câteva ace în puncte cheie, sportivul își revine, se întoarce din hăul morții, și sprijinit, dar pe picioarele lui, se îndreaptă spre vestiar. Ziarele de a doua zi scriu reportaje pe prima pa-

gină, iar medicul român este invitat să conferențeze în fața specialiștilor din țara-gază. Era o demonstrație pe viu a progreselor făcute de medicina extrem-orientală în România, demonstrație făcută chiar în zona geografică în care s-a născut această străveche terapie.

C. FLORIN

ELECTRONICA IMPOTRIVA RIDURILOR

Circuitele integrate și tranzistorii s-au oferit să dea o mină de ajutor cosmeticilor. Mai concret este vorba de cele 2 complexe de aparate electronice RAC 1 și 2 concepute și realizate de un colectiv de specialiști de la cooperativa bucureșteană Radioprogress în frunte cu inginerul Spiridon Dimitriu, care aduc în laboratoarele cosmetice un plus de precizie, multifuncționalitate, rigoare științifică. Să vedem pe scurt cum funcționează fiecare din aparatele celor 2 complexe:

În electrozii de sticlă sub vid ai RADIOSTATULUI se produc scintei, ionizări și impulsuri comandate de curenții cu frecvență și tensiune ridicate. Prin aplicarea pe tegumente se produce întâi o vasoconstricție și apoi o senzație de căldură regenerativă. Efectele sint de reactivarea circulației sanguine, dezinfectarea tenului, cicatrizarea pustulelor, tratarea celulitelor și fibrozitelor de pe corp.

IONODINUL folosește curenți diadinamici care relaxează spasmele musculare și înlătură stările congestive locale, troficizează epiderma prin masaj electric profund ce produce o bună irigare sanguină însoțită de o creștere a metabolismului celular. Aparatul IONODERM utilizează curentul galvanic pentru pătrunderea în piele pe cale electrică a ionilor și vitaminelor din lotiunile tonice, apele minerale și sucurile citrice. Cu el se fac degresări profunde și dezin-

crustări ale tenurilor grase precum și galvanopunctura ridurilor.

Curenții de interferență ai ESTETOSCOPIULUI produc o gimnastică a mușchilor ce îmbunătățește tonusul lor și elasticitatea pielii, prevenind și combatînd ridarea tenului, gîtului, bărbia dublă și alte „amprente” neplăcute ale vîrstei.

VIBRASONUL prin vibrațiile sale relaxează musculatura și înlătură starea de oboseală a membrilor.

Aparatul VACUUM-SPRAY pulverizează soluțiile cosmetice cu aer ionizat ce dezinfectează și înviorează, far ventuzele sale cu vid fac masaj eficace și extrag punctele negre fără a se mai traumatiza tesuturile ca în operația manuală.

La toate aparatele, epiderma se vizualizează în detaliu printr-un sistem de lentile și combinații de lumini. Parametrii sint perfect reglați și „ținuți în mină” de sistemele electronice. Aparatura românească folosită cu succes și în clinica Pellamar, este competitivă pe plan mondial.

PARFUMURI ȘI VITAMINA E

La Centrul de Chimie Organică-ICECHIM din cadrul Institutului Central de Chimie există o preocupare constantă pentru sinteza organică fină, aceea care transformă o materie primă de structură simplă și valoare mică în produși complecși, cu grad de prelucrare și valoare mari. Colectivul de specialiști condus de inginerul

Gheorghe Mihai a elaborat o tehnologie de fabricare a vitaminei E, foarte utilă pentru menținerea stării de troficitate a organismului uman cit și pentru mărirea capacității de reproducere a animalelor. Cu o arhitectură moleculară pretențioasă, această vitamină poate fi sintetizată printr-o construcție migăloasă, pas cu pas, în care trebuie să fii as în mecanismele de reacție pentru a ale-

Au fost idei, sînt realizări!

ge strategia chimică optimă atît din punct de vedere al economicității, randamentelor cit și a utilizării materiilor prime din țară. Specialiștii români au trecut un test dur de maturitate științifică, imbinînd armonios reacții de oxidare, alchilare, reducere, substituție (aproape toate capitolele chimiei), desfășurate în regimuri de răcirii puternice și de încălziri, de vid dar și de suprapresiune, cu catalizatori diversi. Numai firme mari din lume s-au încumetat să atace această fabricație, ele putînd fi numărate pe degete. Acum, România și-a înscris numele printre autoarele de procedeu. Nu putem să nu amintim

și de cele 12 tehnologii originale de obținere a unor parfumuri, pe care o echipă condusă de inginerul Mihai Elian le-a elaborat, o parte fiind aplicate pe instalații existente. Nu numai că s-au obținut în laborator o multime de parfumuri, care altfel aveau sediul în „laboratoarele” florilor, dar s-a mărit gama și cu altele încă nebreventate de natură. Importul de parfumuri se poate înlocui acum cu parfumurile „made in Romania”, de nivel calitativ similar. Exportul va fi pasul următor.

DOICA TRANZISTORIZATA

La Industria Tehnico-Medică s-au realizat o serie de produse de vîrf destinate luptei împotriva bolilor. Cităm doar două. Familia de băi galvanice dotate și cu duș subacvatic și corp hexagonal de mare densitate de becuri, în care pacientul „se scaldă” în lumină și căldură. Baia galvanică celulară are compartimente dotate cu electrostimulatoare pentru mâini și picioare. Blocul electronic ce furnizează curent galvanic și homofaradic cu impulsuri de amplitudine și frecvență reglabile îi asigură o eficiență deosebită în fizioterapie. O realizare deosebită este și incubatorul automatizat pentru prematuri, un fel de „leagăn” electronic care asigură microclimatul optim de dezvoltare. Această „doică” tranzistorizată comandă și reglează temperatura, umiditatea, ventilația, luminozitatea, sterilizarea din „culeușul” temporar, supraveghînd exigent parametrii

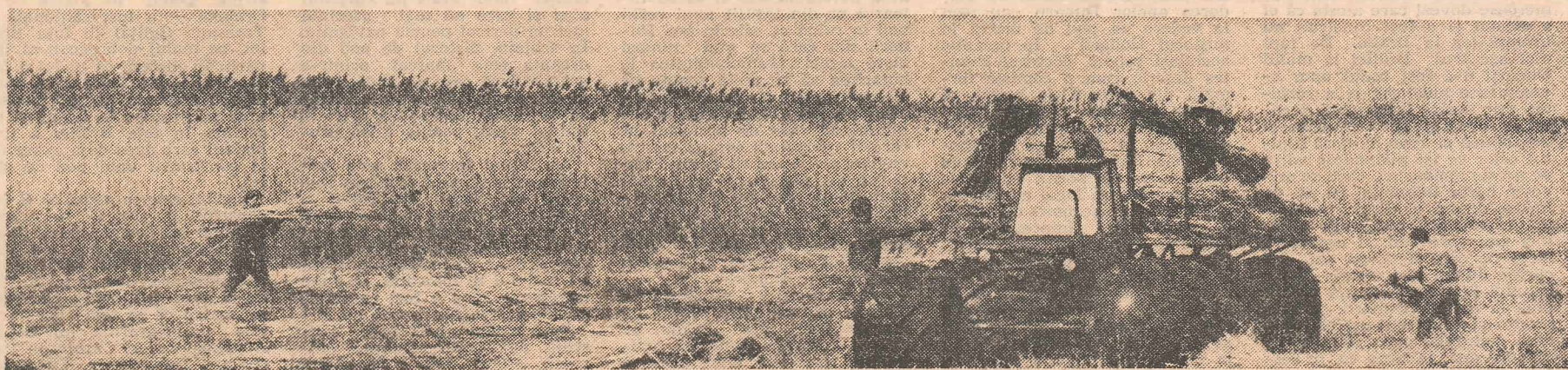
și dînd alarma prompt la orice abatere care nu i-ar conveni noului născut.

PAZNIC DE ARDERE

Colectivul de ingineri condus de Mihail Georgescu de la Institutul de Cercetare Științifică și Inginerie Tehnologică pentru Echipamente Energetice a construit o familie de automate de ardere cu detector de flacără. Ele comandă și reglează ca un ceas electronic admisia combustibilului și aerului, ventilatorul de tiraj, alte sevențe ale arderii și prin sesizoare sensibile „simt” prezența flăcării. Această automatizare precisă și promptă asigură stabilitate și siguranță în exploatare, evită pericolele de explozie, corelează consumul de combustibil cu necesitățile instalațiilor tehnologice, conducînd la economii importante de energie. De exemplu, un cuptor de piine neautomatizat menține vatra fierbinte chiar cînd franzelele nu se rumenesc, în timp ce un dispozitiv electronic grefat la el pornește și oprește arzătorul în funcție de încărcarea utilajului. Deja peste 15 mii de astfel de aparate electronice funcționează perfect la cazanele de abur și apă fierbinte, la uscătoarele de cereale, încălzitoarele de asfalt, nave etc. Cu performanțe de primă linie, familia de automate românești se va diversifica și va „îndrăzni” și în domeniul exportului.

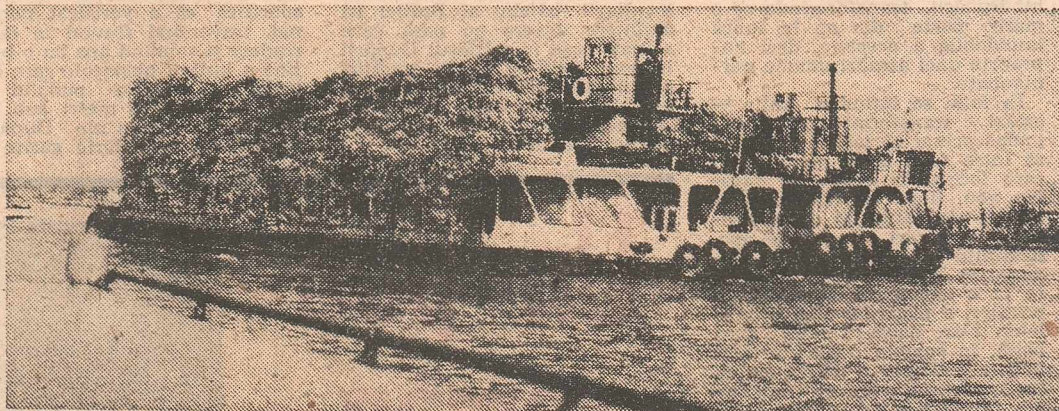
FLORIN CONDURĂTEANU

Grăbiți-vă să vedeți ceamurile pe Dunăre!

Acolo unde nu poate să intre combina, poate doar el, omul

În Deltă, secerișul de primăvară

Ceamurile, in sus, pe Dunăre

Tinerii, cu tehnica lor, cuceresc delta. Un grup de trei — Victor Stoica, șef atelier, George Lazăr, lăcătuș, Cornel Ivanov, tractorist — și atelierul lor in aer liber

Dirzenia e chipul lor de toată ziua. Anton Petrea, șef coloană, Vasile Haitu, recepționar, Viorel Gherman, inginerul șef de exploatare

Oameni din deltă, oameni pentru deltă. Sudorul Toader Ifrim urmat între ape și ghețuri de soția sa, Antoaneta, bucătăreasa coloanei și de micuța lor, Mihaela

Ardea. Asta se întâmpla cândva cu întinderea de stuf de pe planetele plutitoare ale Deltei Dunării de altădată. Iarna, la incendiu pescarii și ardeau până înspre primăvară, foc purificator ce lăsa loc noilor muguri să regenereze podoaba verde a ghiurilor, făcând să crească iarăși și iarăși, cu fiecare ciclu al naturii, pădurile mișcătoare, sălaş mirific pentru clocotul biologic al Deltei. Am văzut, cindva, o frintură din această mistuire și n-am dormit o săptămână de coșmaruri. Imaginea de-atunci îmi revine obsesiv în minte acum, în timp ce coborim pe apele Sulinei spre un canal tainic, să prindem ultima felie din truda de iarnă a stufului de azi. Ceamuri greoaie și pintecoase cu piramide de snopi nisipii ne întretaie drumul (echipajele recunoscând salupa Centralei Delta Dunării, ne dau onoruri de salut prin sirene), urcă spre Brăila și Călărași, unde sînt așteptate ca o piine caldă. E materia primă din care două combinate chimice frământă o cocă prețioasă cit aurul — celuloza. Celuloza pentru hirtie, celuloza pentru celofibră, celuloza pentru mătase, celuloza pentru atitea altele. (Miros hirtia pe care scriu și mi se pare că simt aroma milului de plaur și aroma dulce a mugurilor de stuf iar cînd întorc pagina aud foșnirea de săbii vegetale). De un sfert de veac stuful din Delta Dunării nu se mai arde, nu se mai pulverizează în van o bogăție uriașă ce acoperă cîteva sute de mii de hectare. Se recoltează, se valorifică, se metamorfozează în

materii prime de o mare importanță pentru lumea modernă. (Oare cite păduri de brazi, de fagi și de stejari ne-a conservat stuful în atîția ani?) La început, a fost un fapt inedit și senzațional — s-au năpustit reporterii să-l vadă și să-l toarne în tiparele scrisului, azi — factor economic și social obișnuit, a fost uitat. Firește, numai stufarii nu-l uită. E meseria lor, e piinea lor, e chiar dragostea lor. Sîntem singura țară din lume care exploatează în sistem industrial stuful. Toamnă după toamnă, ei, stufarii, se incolonează ca niște cocori de iarnă și o pornesc în împărăția de cremene. La 15 noiembrie se dă startul. Pornesc de pe pista de lansare de la Mila 29, de pe brațul Sulina, cartierul general unde, vara, se repară utilajele, se perfecționează și se gîndesc soluții noi pentru recoltare, se perfecționează omul, lucrătorul, stufarul. Stufarul-mecanizator, combiner, electrician, sudor, încărcător, dar eite meserii nu cere stuful?! În fiecare an se ajustează cunoștințele ori se învață de către nou-veniții, sub supravegherea exigentă a inginerului Viorel Gherman, șeful secției de exploatare Sulina. Pornesc în larg odată cu gabarele ce poartă în spinările lor puternice tractoarele cu roți-amfibie, combinate speciale, care știu să avanseze în plaurul mișcător și imprevizibil ca nisipurile deșertului, cu butoale de motorină și de apă de băut, cu panouri solare și moriști eoliene, cu lemne, cărbuni și munți de conserve, iar în urmă tirind, ca niște melci

înțelepți — casele. Pontoanele-dormitor, cămine de iarnă pentru un „sat“ cu 320 locuitori, cit numără secția inginerului Gherman. Stufarii sînt de două feluri: „permanenții“ și „sezonierii“. Vin și se adună, ca la un semnal de alarmă, sau ca școlarii la chemarea clopoțelului de la 15 septembrie, din toate satele și orașele deltei, de pe grinduri, de pe malurile canalului. Din Sulina, de la Tulcea, de la Crișan, de la Mila 23, de la Partizani, de la Caraorman și tocmai de la Letea. Vin și se izolează la depărțări de 60—80 km. de casă, vin și se izolează, pentru o muncă necesară lor și țării, în bătaia vîntului, în răs-crucea gerurilor care, de 3 ani, nu ocolesc delta, abătîndu-se chiar cu furie asupra ei, făcîndu-le imposibil accesul spre cei de-acasă, spre lume, săptămîni și săptămîni întregi. Și în iarna asta Dunărea a fost zile întregi sub aisberguri, condamnînd universal uman de la gurile ei în glaciala izolare pe care numai țaria de cremene a omului crescut pe aceste meleaguri și răbdarea lui ancestrală știu s-o învingă și s-o domine, trăind mai departe frumos și firesc, fără isterii și angoase. (Ce subiect extraordinar de film, ce n-a ispitit încă nici un regizor!). Cînd ajung la Crișan, drumurile lor se despart în zeci de căi, fiecare coloană și fiecare echipă a fiecărei coloane o ia pe alt canal, canale făcute chiar de ei, ajutînd în plus trupul deltei să respire mai bine, și botezate năstrusnic la „inspirația de moment“, cum se întîmpla odată cu

stelele și planetele. Olguta — de la numele unei bucătărese care le făcea un borș pe cînte, Arhipencu — fiindcă, ridicînd ochii spre cer să caute acolo un nume, un stufar a zărit acoperișul casii lui Arhipencu —, Păpădia veche, Păpădia nouă..., fiecare avînd o poveste ca o legendă. Sînt două asemenea secții de recoltare în Delta Dunării, cuprinzînd fiecare în jur de 100 000 hectare. De bună seamă nu „se rade“ tot, pădurea actuală își are legile ei și echilibrul ei ecologic, norme prea bine știute și respectate de stufarii. Se ia într-un sezon, sezon ce se încheie, după forțele fiecărei primăveri între 1—10 aprilie, în jur de 5 000—6 000 hectare la o secție. Nu-i mult, nu-i puțin, este optimul în respectul echilibrului de care vorbim. Importanță este cantitatea obținută — și tocmai în numele acestei producții ce trebuie menținută constant de la un an la altul se drămuiește fiecare hectar. Se atinge planul bine calculat și chiar se depășește. Nu intrînd în zonele „interzise“, rezervate pentru anul următor, ci prin recoltare inteligentă și atentă, fără pierderi a biomasei. Deocamdată, totul se trimite în combinatele chimice pentru celuloză, cîrînd însă — cercetarea e în fază finală la Institutul de cercetări al Centralei Deltei Dunării — se va metamorfoza și în plăci termoizolante, înlocuind polistirenul scump și din import.

E inutil să mai spunem că viața stufarului nu-i ușoară, dar pentru el e un mod de existență asumat consimțit, el nu dă bir cu fugiții, cum spuneam, el nu este altul decît un om din deltă, un om al deltei, un om pentru deltă. Pe el nu-l doare nedreptatea naturii, l-ar dorea irecuperabil nedreptatea apropiului, pentru el solidaritatea, prietenia sînt adevăratele dimensiuni ale omului. Anton Petrea, șef de coloană de 13 ani, Sandu Simionov, tractorist de 12 ani, Trifu Nistor, mașinist, Spiridon Terente, mașinist și el, se socotesc cu toții a fi o familie. Nu sînt vorbe deșarte, nu sînt complezențe; de cite ori în zilele cu urgență, cînd nici o șalupă nu putea să pătrundă în baltă, nu și-au împărțit în zeci de bucățele bucata de piine, apa din bidon, ultima cutie de conserve?! De cite ori, nu s-au chemat în ajutor, în mijlocul plaurilor să repare tractorul sau mașina unuia dintre ei, altfel s-ar fi scufundat cu totul, riscîndu-și fiecare viața, făcînd copcă în gheață ca să intre sub motor, căci acolo nu ai atelier cu rampă, cu strung și freze, n-ai magazie cu piese de schimb, n-ai telefon să interviezi la centrală... Greul din baltă a trecut, recoltatul acestui sezon s-a sfîrșit, se retrag ceamurile pe Dunăre. Stufarii se întorc fericiți. Da, da, chiar fericiți, au avut o recoltă bogată. Miroase a muguri iar ei și-au îndeplinit misiunea. Au și uitat vînturile de-astă iarnă. Viața de la capăt.

CICI IORDACHE-ADAM
Fotoreportaj
de ELENA GHERA

La prima vedere, ar părea fantezistă afirmația că la Brăila a existat un pod de piatră peste Dunăre. Totuși, sint numeroase dovezi care atestă că el a existat și a fost construit nu întâmplător la Brăila. De fapt nici așezarea Brăilei la malul Dunării n-a fost rodul unor evenimente aleatorii, ci a rezultat din însăși înfățișarea locului, a avantajelor strategice și economice pe care le oferă ținutul celor ce își plămădesc vatra pe aceste meleaguri. Oricine privește harta României își dă de îndată seama că Brăila nu putea exista nici mai spre nord, nici mai spre sud, ci numai în locul pe care îl ocupă azi, deoarece numai aici cimpia Bărăganului înaintează cu un pînțel pînă la malul Dunării, dominînd-o și asigurînd astfel o redută naturală greu de cucerit dinspre apă, în timp ce, în restul regiunii, verdele mal închis de pe hartă relevă faptul că numita cimpie coboară la nivelul Dunării, transformîndu-se o mare parte din an în lună inundabilă a acesteia, deci improprie unei așezări umane permanente.

În față se întindea balta — astăzi transformată într-un imens grinar al țării — cuprinsă între două brațe ale Dunării care tocmai la Brăila se unesc din nou, ținut mirific similar Deltei, străbătut de girle, presărat cu lacuri, loc unde apa, pămîntul și cerul, stuful și pădurea se înfrățeau, dînd naștere la o adevărată împărăție a pestilor, a păsărilor și a animalelor. Dar, dacă în față avea baltă, în spatele Brăilei se află întinsa cimpie a Bărăganului, ses care primăvara se transformă într-o pășune, numai bună pentru creșterea turmelor de oi, a cirezilor de vite și a herghelilor de cai.

Pe aceste tărîmuri de basm, unde toate condițiile de viață erau îndeplinite — pămînt bun de pășune și pentru semănături, apă, pește din abundență, locuri de adăpost la vreme de restriște — din așezări omenesti întemeiate încă din epoca neolitică a luat ființă așezarea care avea să devină prima poartă spre lume a unei țări întregi.

După ce puterea politică a sciților scade, ei fiind asimilați sub raport etnic, de populația majoritară geto-dacă, asupra ariei brăilene s-a exercitat stăpînirea regiilor acestei populații majoritare, Dromichetes la finele secolului IV și începutul secolului III î.e.n., Burebista — cel mai mare dintre regiile daci întinzîndu-și stăpînirea din Carpații păduroși pînă pe tărîmul Mării Negre (secolul I î.e.n.) — în sfîrșit Decebal, luptătorul eroic de la finele secolului I și începutul secolului II e.n. Toți aceștia au avut sub ascultarea lor ținutul de la Dunărea de jos și continuarea lui spre Marea Neagră.

După ce o parte a Daciei este ocupată în urma a două războaie grele de către romani sub conducerea lui Traian, regiunea Brăilei este supusă din toate părțile influenței romane. Profesorul doctor docent Constantin C. Giurescu în lucrarea „Istoricul orașului Brăila” spune: „Inconjurată fiind asadar din toate părțile de ținuturi romane, păzite de oastea romană, străbătute de negustorii romani, este evident că aria brăilene a fost supusă și ea unei puternice influențe romane, mai ales în secolele II și III ale erei noastre, că locuitorii ei, autohlonii daci sau geți, au învîțat și ei, ca și restul populației dacice, limba romană, că au devenit treptat și prin legături de sînge, veteranii și negustorii imperiului căsătorindu-se cu femei dace, daco-romani adică înaintășii românilor de astăzi. N-ar fi deloc de mirare deci, dacă pe locul Brăilei de azi sau pe aria brăilene, săpăturile ar da la iveală un centru roman, cu ceramică provincială romană, cu monede romane — în special dinari imperiali de argint — cu urmele materiale care caracterizează asemenea centre, similare celor de la Barboși și Sendreni”.

Focarul unei întregi regiuni a Dunării de jos este, asadar zona Brăilei, care constituie o punte de legătură între Moldova, Muntenia, Dobrogea și prin aceasta din urmă cu Pontul Euxin. Pe acest loc de o importanță strategică și economică evidentă, inconjurat și eventual locuit de romani, oare un pod de piatră roman nu-și justifică rațiunea de a fi?

Dar, să lăsăm documentele să vorbească.

Un document aflat în arhivele statului din București, a fost scos la lumină de către Ioan Cojocaru prin paginile revistei „Magazin Istoric” (nr. 3/1963). Acesta constă în raportul din 1 octombrie 1834 al doctorului Hepites — o personalitate marcantă a vieții brăilene din se-

colul XIX, întemeietorul carantinei din Brăila — care instițează Comitetul carantinelor din București că odată cu scăderea apelor Dunării „au ieșit la vedere un pod de piatră în mijlocul Dunării”. În paginile aceluiași raport, doctorul Hepites descrie cum o comisie formată din oameni de seamă ai Brăilei de atunci: ocirmitorul Ioan Slătineanu, președintele judecătorei M. Colceagu și ofițerul Ioan Băbescu, împreună cu domnia sa au pornit cu barca pe Dunăre spre locul cu pricina și chiar „s-au scoborit din caiaș d. ocirmitor, împreună cu mine, chiar pînă la podul de piatră”. Doctorul Hepites precizează poziția podului, care era la un sfert de ceas de carantină, adică la Vadul Budurului, și apreciază că dimensiunile podului ar fi de doi și jumătate pînă la trei stînjini lățime, adică în jur de cinci metri.

Totodată, doctorul Hepites aminteste în același document că locuitorii bătrîni ai Brăilei își amintesc despre un pașă care a luat masa în mijlocul Dunării în anul 1816 și că în tradiție, podul era cunoscut de localnici sub denumirea de podul lui „Constantin Împărat” sau „podul lui Traian”.

ajunge la concluzia că într-adevăr unele vase cînd pleacă din portul Brăila sint nevoite „să se urce pe riu în sus și să se întoarcă pe din josul unui vechi pod în ruină ce este în apa Dunării din care se văd rămași niște taraci”. Municipalityea ia hotărîrea să se pună semne pe malurile stîng și drept ale Dunării pentru a atenționa pe căpitani de vase de pericolul pe care îl reprezintă taracii pentru navigație. În același dosar există un alt document care arată cum că din ordinul Municipalityții orașului Brăila s-au instalat de către Petre Maruli cele două semne (doi stilpi de lemn) „la podul de piatră ce este în acest port în Dunăre”.

Într-o broșură publicată în 1887, în editura „Typi-Lith”, un inginer civil din Brăila, pe nume Constantin Budeanu, semnalează prezența unor urme a unui pod de piatră în dreptul Vadului Budurului din fața Brăilei. Totodată, ing. Budeanu specifică că a verificat personal, traversînd fluviul în două rînduri și sondînd apa cu o prîjină a întîlnit obstacole care vedeau că zidăria podului se află la 1,80—2,20 metri sub nivelurile de atunci ale Dunării. Fragmente de zidărie găsite în

Budurului. Cel din partea dreaptă este ceva mai mare în comparație cu cel din stînga, erodat mai mult de curentul apei și care nu mai prezintă nici un pericol pentru navigație. În schimb, piciorul de pod din dreapta este marcat printr-o geamandură care se vede de la plaja în fața căreia se instalează la Brăila bazinul de înot în timpul verii, poziția kilometrului 172.

Așa stînd lucrurile, este cert faptul că pe malul și în apa Dunării, la Vadul Budurului a existat și există o construcție din vechime, construcție care nu poate fi decît un pod. Existînd dovezi doar posterioare existenței podului în folosință, se pune întrebarea cînd a fost construit podul și cine s-a servit de el?

Dacă podul ar fi fost construit pe timpul stăpînirii otomane, atunci sigur ar exista documente medievale românești sau turcești care să consemneze acest fapt. Dar turcii nu s-au ocupat cu construcții de poduri trainice de piatră pe teritoriile pe care le cotopeau. Atunci, pe vremea popoarelor migratoare? Imposibil, popoarele migratoare erau nomade și nu se stabileau, ele doar s-au scurs pe aceste meleaguri. Nu rămîne decît pe-

Este interesant de sesizat că legiunea a cincea Macedonica — una din legiunile care au construit podul de piatră de la Drobeta — a fost cantonată la Troesmis (Iglîța) în fața Brăilei, pe malul dobrogean al Dunării. În ipoteza că podul a fost construit după 106 e.n. se poate face o legătură, între existența unui pod roman la Brăila și reședința în fața Brăilei a unei legiuni care avea deja experiența construirii unui pod de piatră.

Posibil este ca podul să fi fost construit în sec. IV, în timpul domniei lui Constantin cel Mare sau după domnia acestuia, cînd Imperiul Roman își exercită din nou stăpînirea asupra teritoriilor de la nord de Dunăre. Si această pentru că în toate documentele (cronografiile lui Sextus Aurelius Victor, Chronicon Paschale, Theophanes Confessor, relatarea călugărului bizantin Georgius Cedrenus) care se referă la un pod de piatră construit de romani în prima jumătate a secolului IV la Dunăre, nu se precizează locul unde acesta a fost amplasat. De aceea consider că legătura absolută care se face între sus-numitele documente și podul de piatră de la Sucidava (Celei) este forțată. Este foarte probabil ca unele din respectivele documente să nu se refere la podul de la Celei, ci la cu totul altul și de ce nu la cel de la Brăila.

Marele istoric V. Pârvan afirmă în lucrarea „Începuturile vieții romane la gurile Dunării” că pe la Barboși — unde se afla un detașament al legiunii romane a cincea macedonica și o „statio” adică o bază a flotei romane — trecea marele drum roman care, plecînd din Transilvania, cobora de-a lungul Trotusului, apoi al Siretului și se despărțea după Barboși, o ramură ajungînd tocmai la Tyras, alta făcînd legătura cu cetățile din Dobrogea și cu cele de pe malul Mării Negre. Această, a doua ramură avea următorul itinerar: după Barboși drumul trecea Dunărea la Dinogetia (Gârvani) apoi trecea prin Arrubium (Măcin), iar de la Troesmis se despărțea din nou, un drum urmînd cursul Dunării prin Carsium (Hîrșova), Capidava, ajungînd la Durostorum (Siliștra), altul îndreptîndu-se spre cetățile de la Marea Neagră.

Bazîndu-mă pe existența unei înfloritoare cetăți romane la Arrubium (Măcin) chiar în fața Brăilei, pe faptul că trecerea Dunării este mult mai ușor de făcut o dată pe la Brăila și apoi pe la Măcin, deci pe acolo pe unde Dunărea este împărțită în două brațe, decît o singură trecere dar peste o Dunăre unită într-o unică albie cum este fluviul în aval de Brăila (în plus porțiunea dintre cele două brațe ale Dunării între Brăila și Măcin nu era inundabilă) și pe documentele amintite în această lucrare, mi-am permis să argumentez existența podului roman de piatră de la Vadul Budurului din Brăila prin trecerea drumului antic mai sus-amintit și pe la Brăila. Adică, de la Barboși drumul trece Siretul ajungînd la Brăila, unde traversează Dunărea pe pod, parcurge baltă Brăilei pe la nordul acesteia (repet zonă neînundabilă) apoi trecea din nou Dunărea la Arrubium (Măcin) continuîndu-și calea spre Marea Neagră.

Dacă așa stau faptele atunci de ce nu mai există părțile de sprijin de la mal ale podului așa cum sint la Drobeta?

Deși debitul Dunării nu a suferit mari modificări în timpul celor aproape două milenii cit au trecut de atunci, totuși, distribuția apelor la punctul numit Vadul Oii, pe cele două brațe ale Dunării s-a schimbat mult. Dunărea Veche avea un debit mult mai mare de apă decît astăzi, iar Dunărea nouă din fața Brăilei era mult mai mică. Deci malurile erau mai aproape (maluri pe care s-au construit pilele culei) și cu timpul apele l-au erodat, formînd o albie mare, acoperind tot podul.

Toate aceste mărturii documentare, ipotezele și logica istorică conduc la concluzia că în dreptul Brăilei de astăzi pe cele două maluri ale Dunării și în albia acesteia se află construcții de o vechime multimilenară, care nu pot constitui decît vestigii ale unui vechi pod de piatră roman. Nu ar fi lipsit de interes să se facă noi cercetări de către specialiști (spre exemplu, una din clasele facultății de istorie într-o călătorie de studiu) care ar putea scoate la lumină noi mărturii despre podul roman care stă ascuns, acoperit de ape.

Istoria își dezvăluie cu zgîrcenie tainele, dar le încredințăm mai ales celor perseverenți și iscoditori.

DAN PETICĂ

Un pod roman la Brăila

Lucrarea de față a fost prezentată la sesiunea de comunicări științifice a U.A.S.C.R. de la Institutul Politehnic București, care a avut loc în luna iunie 1986. Autorul acestui studiu cu privire la existența unui pod roman la Brăila este un tînar brăilean, Dan Petică, student în anul al IV-lea, la Institutul Politehnic din București, secția mașin-unelte.

La Filiala Arhivelor Statului din Brăila există un dosar cu nr. 39/1863 intitulat sugestiv „Dosar pentru înființarea unui stilp în apa Dunării la vechiul pod ce este în apă, precum și un alt stilp pe malul drept de Dunăre care să serve drept semne arătătoare spre ferirea bastimentelor de a nu se ciocni de taracii zisului pod”, care conține documente din perioada 1863—1866. Documentele din sus-numitul dosar se referă la lucrările, care s-au efectuat pentru a asigura o navigație ferită de pericole în această parte a Dunării.

Lucrările s-au executat la sesizarea căpitănelului vasului „Taurus” de sub pavilion francez, care într-o plîngere din 26 septembrie 1863, adresată prefecturii locale, arată că „mai adesea ori paque-botul „Taurus” cînd pornește din portul Brăila se slobode încet cu funia sau odgonul de corabie, pe aproape de podul unde el se oprește, însă cînd portul este prea mult încărcat sau ocupat de bastimente stătătoare pe loc, atunci această manevră li este cu neputință și în asemenea caz el trebuie să se mai urce nițel pe riu în sus și a merge să întoarcă pe din josul unui vechi pod în ruină”. În continuare, căpitănelul vasului „Taurus” arată că această operație este dificilă și „înfațisează pericole reale din cauza nesigurății în care se află cineva despre poziția exactă a acestui pod” neexistînd nici un marcaj care să precizeze locul unde se află obstacolele din apă. Relatează apoi că vasele „Taurus” și „Balcan” s-au ciocnit „deja citeodată fiecare din ele de virfurile acestor taraci”, taraci însemnînd picioare de pod.

În consecință, Prefectura aduce la cunoștința Municipalityții această sesizare a căpitănelului vasului „Taurus”. Consiliul municipal care s-a întrunit la 2 octombrie același an, după dezbaterile care au avut loc,

nisipul extras de pe malul Dunării, din dreptul Vadului Budurului, ca și faptul că barcașii se fereau de acele locuri pentru a evita o ciocnire au constituit pentru Budeanu dovezi în plus asupra existenței unor ruine ale unui pod.

După părerea sus-numitului inginer, romanii ar fi construit podul pentru a stabili o cale trainică de comunicație transdanubiană cu cetatea Troesmis.

Aceștea ar fi pînă în prezent, documentele relativ vechi, care se referă la un pod de piatră peste Dunăre, în dreptul Brăilei. În plus, o dovadă mai recentă: în 1946 cînd s-au făcut derocări pe malul Dunării, pe același loc despre care se vorbește în documente, adică Vadul Budurului, în vederea extinderii Santerului Naval, cei care au participat la această lucrare au observat că de fapt nu dislocă o rocă oarecare ci o veche construcție. Din păcate, bucăți din acele materiale de construcție, depozitate inițial, s-au pierdut odată cu o nouă extindere a Santerului Naval.

Acest fapt a fost relatat de către inginerul Simion, care a participat în 1946 la numita lucrare, doctorului în istorie N. I. Mocioiu, șeful Arhivelor Statului din Brăila, cel care a descoperit documentele din Brăila referitoare la podul de piatră.

Există, asadar, trei dovezi (observarea directă a doctorului Hepites și a inginerului Simion plus relatarea inginerului Budeanu din broșura publicată în 1887) care atestă faptul că obstacolele din albia și de pe malul Dunării sint materiale de construcție și nu rocă cum argumentează geologic profesorul Gheorghe Murgoci existența acestor obstacole. De fapt, tocmai soliditatea subsolului Vadului Budurului asigură un sol propice pentru picioarele unui pod.

Astăzi în hărțile serviciului hidrologic al județului Brăila sint delimitate precis obstacolele din apa Dunării de la Vadul

rioada romană.

Dar ar fi avut vreun rost pentru romani un pod de piatră la Brăila? Fără îndoială că da, inițial un rol militar și apoi unul economic. Pentru că, cine stăpînește regiunea din jurul unde Siretul se varsă în Dunăre (în care intră și aria brăilene) are sub control trei regiuni: Dobrogea, Bărăganul și sudul Moldovei. Că așa este o dovedesc cetățile romane de la Barboși (Barboși), Arrubium (Măcin) și de la Dinogetia (pe teritoriul actualei comune Gârvani).

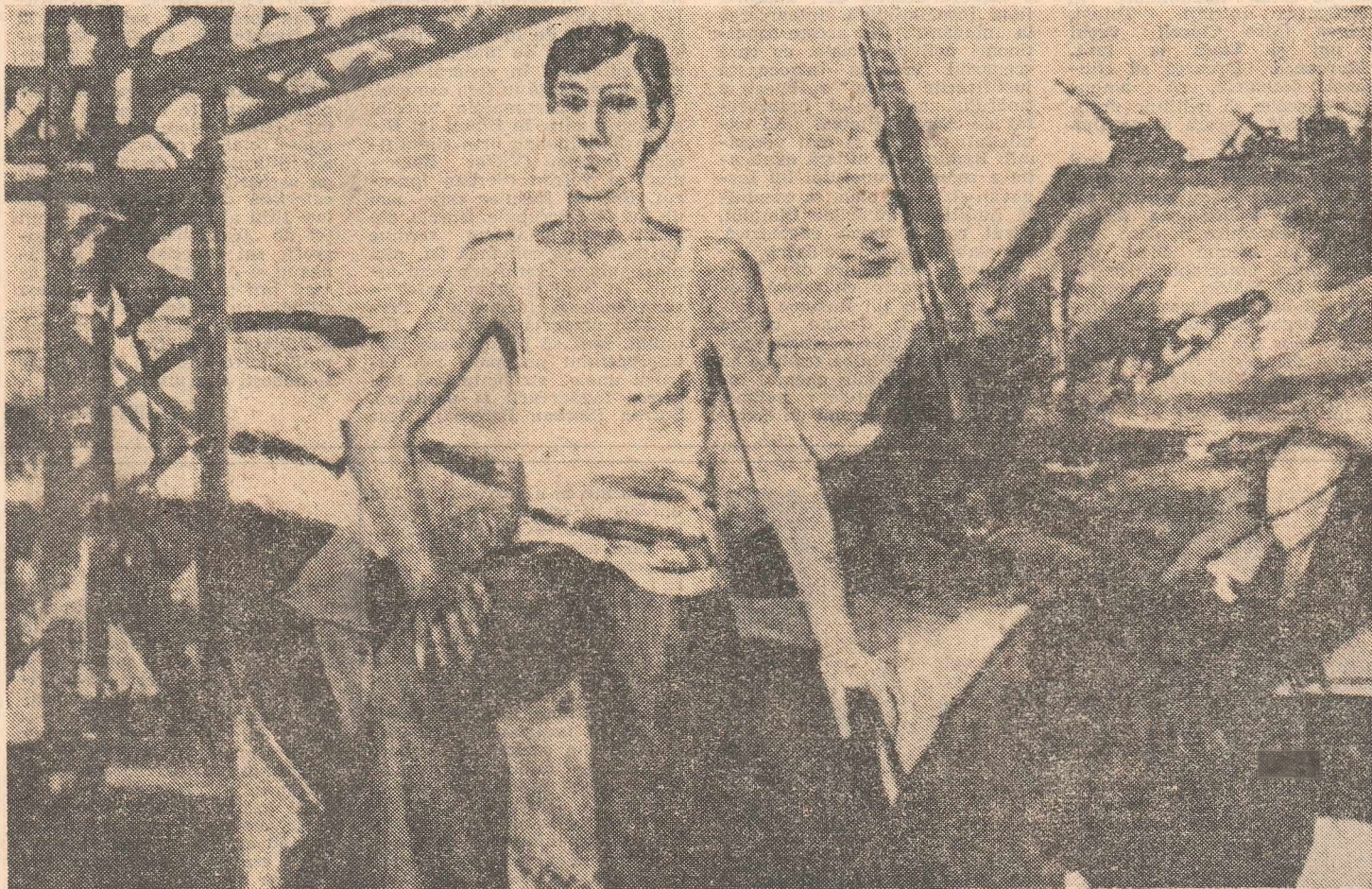
Regiunea Dobrogei era pentru romani ca un „câlcii al lui Ahile”. Pe aici, dacii din partea stîngă a Dunării inițiau puternice atacuri asupra imperiului. Se știe că în iarna — primăvara anului 102 e.n. însemnate forțe dacice, aliate cu contingente roxolane și bure, inițiază prin Dobrogea o invazie pustiitoare a provinciilor romane sud-dunărene. Traian este obligat să se deplaseze personal cu o parte din trupele din Dacia pe frontul din Moesia. Pe platoul de la Adamclisi are loc bătălia decisivă, care se încheie cu victoria Romei. Importanța și amploarea înclătării sint relevate de zidirea în 109 e.n. a unui monument comemorativ pe cîmpul de luptă. După această campanie Traian își asigură controlul absolut și asupra malului dobrogean al Dunării, totodată întîrînd cetățile de la Dunăre: Troesmis (Iglîța), Carsium (actuala Hîrșova) și Durostorum (Siliștra).

În iunie 105 e.n. Traian atacă pentru a doua oară Dacia, înaintînd spre sistemul munților fortificații din masivul Orăștiei pe mai multe direcții: prin Banat, Traian trecîndu-și cohortele pe podul de la Drobeta, prin pasurile Turnu-Roșu și Oituz. Este evident că trupele care au trecut în Transilvania pe valea Oituzului au pornit din Dobrogea și este posibil ca trecerea Dunării să se fi făcut tot pe un pod.

Flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

La izvorul curat al vieții și al muncii

Șantier național

SPIRIDON GHEORGHE

POEM
PENTRU
PATRIE

La obârșii

La obârșii, la obârșii
Încă zinele mai sînt
Încă florile au rouă
Încă apele mai plîng

Încă brazii stau în nouri
Și se clatină în vînt
Încă pasăre măiastră
Glăsuiește-n codru sfînt

Încă licăre-n adîncuri
De păduri de dor fîntine
Nu le știe decît Luna
Și Soarele cînd apune

Încă zîna Dochiana
Cîntă-n vîi fără de nume
Glasul ei leagănă codri
De nu-i gură a o spune

Încă greieri sună-n lună
Sfînte-n cer geruiesc stele
De se-aud prin nopți străbunii
Cum se jeluie prin ele

La obârșii, la obârșii
Lîngă ape line foarte
Mă voi duce mă voi duce
Să mai lepăd din cea moarte...

TEOFIL RACHIȚEANU ■

Scriitorul și realitatea

Viața nu oricum

Între literatură și viață nu există decît o singură legătură: viața. Viața nu oricum, nu în orice amestec, viața într-o stare fundamental transfigurată, pînă la a o contopi cu trăirile celor ce te înconjoară, de cele mai multe ori, tu, scriitorul, topindu-te în existențele din jur. Un scriitor se naște cu toate datele personale, dar un scriitor n-ar fi nici pe sfert scriitor dacă nu și-ar integra vocația lumii în care trăiește, subordonându-și-o, evident, dîndu-i pînă la urmă propria lui personalitate, atunci cînd o are și, mai ales, cînd o poate da. Adevărata osmoză dintre realitate și ficțiune o face talentul, singur în stare să altoiască pînă la nașterea viitorului fruct, fructul vechi, rudimentar, ajungînd prin propria lui fibră sufletească să confere noului o altă valoare, capabilă să capete doar prin forța dimensiunii dăruirii nobletea literară. Cînd literatura se apropie prea mult de viața de fiecare zi tînde să se confunde cu partea ei rezumativă, moare în tipare comune, deseori schematice, de cele mai multe ori nici atît, se refuză pur și simplu adevărului, schema făcînd și ea parte din adevăr atunci cînd nu-l simplifică, ci îl explică, rostindu-l neartistic. Dar îndepărtarea de viață, a artei, devine de-a dreptul tragică, poate nu atît pentru cel ce ține condeiul în mînă, cît pentru viața însăși; ea rămîne cea trădată,

cea mințită, scriitorul, în acest caz, neavînd dreptul să umble nici cu fruntea sus, nici cu sufletul deasupra condiției unei slugi oarecare. Sunt epoci și epoci. Epoca aceasta are nevoie de adevăr, sublimat în artă din nevoia de a-l face mai plauzibil, mai al tău și mai ales al altora. Epoca noastră cere scriitorului un punct de vedere limpede asupra realității în care viețuiește, mistificările intrînd în zona căldută sau îRESPONSABILĂ a conjuncturilor, indiferent de ce natură ar fi ele. Literatura destinului actual are, în măsura în care talentul fiecăruia aparține celor mulți, și acesta este adevărul. — menirea de a fi, înainte de toate, cetățenească, adică să-i spună truditului ce trece tăcut pe lîngă scriitor, propriile lui gînduri, propriile lui convingeri despre tot ce-l înconjoară, chiar dacă scriitorul nu va avea niciodată norocul de a comunica altfel cu el decît prin mesajul necifrat al scrisului, scrisul luminîndu-i ceva din speranțele sale nemărturisite. A te îndepărta de viață, ca prozator, în condițiile de azi, este ca și cum ai dori să te lipsești de aerul pe care-l respiri, poluat sau curat, așa cum l-am creat deoarece de ozonificarea sufletească, dintotdeauna, s-au ocupat și scriitorii, uneori cu prețul cel mai scump, scrisul lor, adică viața lor.

P. SĂLCUDEANU ■

Artistul — conștiință a epocii sale

HOREA FLĂMÂNDU:

„Biografia mea face parte din însăși biografia țării“

— Deci, după ce-am convenit de cîteva ori să ne întîlnim, dar, din varii motive, a trebuit să tot aminăm acest dialog, iată, stimate Horea Flămîndu, că, pînă la urmă, dorința noastră se împlinește.

— E-adevărat, dar țin să vă spun de la bun început că nu sînt un prea bun interlocutor.

— Pînă una alta, v-ați născut la Alba Iulia, în 1941, și ați absolvit spre surpriza mea, cursurile Institutului de Arte Plastice din București și nu cele ale institutului similar, din Cluj-Napoca, care ar fi fost mai aproape de casă. De ce?

— După terminarea liceului, tot de arte plastice, pe care l-am făcut la Cluj-Napoca, am intrat la institutul clujean, unde m-am numărat printre studenții secției de sculptură timp de trei ani, la clasa profesorului Artur Vetro. Apoi, dintr-odată, vînd poate să mă eliberez de-o anume atmosferă, sau vînd, poate, să mă confrunt, nu neapărat cu alții, cît cu mine însumi, m-am decis să fac următorii trei ani la București, la clasa profesorului Lucian Murnu.

— Ce a însemnat pentru viitorul sculptor de mai tîrziu, această mutare la București?

— Pur și simplu nu m-am gîndit să analizez această întîmplare sub aspectul semnifi-

cației ei asupra devenirii mele.

— Student fiind, la București, dacă bine îmi aduc aminte, ați participat la o amplă și foarte importantă expoziție republicană, fapt ce se întîmplă, totuși, foarte rar.

— Sărbătorindu-se împlinirea a 100 de ani de învățămînt artistic superior în țara noastră, s-a realizat la Dalles o formidabilă expoziție în care, alături de pictorii și sculptorii timpului, alături de cadrele didactice, s-a hotărît să participăm și noi, studenții din ultimii ani. A fost o șansă, nu numai pentru mine, ci pentru toți cei ce-am întrunit sufragiile unui juriu foarte sever.

— Totuși, nu pot să cred că mutarea dumneavoastră la București, ca student, n-a avut o urmare mai deosebită.

— Adevărul este că mutarea aceea a fost foarte fructuoasă pentru mine. Am venit la București într-un moment foarte important pentru toată arta plastică românească, pentru toată cultura românească, pentru însăși viața României. Mă refer la acea extraordinară, cu adevărat revoluționară deschidere spre lume a vieții din România, a cel de neuitat moment al Congresului al IX-lea al partidului, veritabilă desprimăvărare a gîndirii și culturii românești. Am trăit, aici, la București, ca stu-

dent, ca viitor sculptor, clipe de intensă căutare artistică, de definire a propriei mele persoane. Știu, spusele mele au un conținut politic profund. Un conținut pe care vreau neapărat să-l subliniez precizînd că momentul acela, de renaștere națională, face parte și din biografia mea, așa cum face parte din biografia altor și altor artiști ce s-au format și afirmat în acea perioadă. Apoi, aici, la București, am avut șansa de-a fi în apropierea unei tinere generații, alcătuită din artiști, în mod special sculptori, cu numai patru-cinci ani mai mari decît mine. Stimulat de căutările lor, de febrilitatea cu care reinnoau o tradiție de seamă a școlii românești de sculptură și, totodată, restabileau o seamă de relații estetice cu sculptura mondială contemporană, am avut încă o șansă ce a marcat benefic viitoarea și actuala mea devenire.

— S-ar părea că v-ați rupt total de acel minunat oraș despre care se spune că este ca o inimă în inima Transilvaniei.

— Niciodată. De-altfel, la absolvire, am ales, la repartizare, fără nici o ezitare, orașul acela, orașul copilăriei și

(Continuare în pag. 15)

VICTOR NIȚA ■

CINTAREA ROMÂNIEI

Festivalul Artei și Creației Studentești

Incununaarea unei activități cultural-artistice susținute de peste un an de zile — se află în plină desfășurare etapa finală — republicană — a celei de-a XVII-a ediții a Festivalului Artei și Creației Studentești — amplă manifestare a potențelor creatoare și interpretative ale tinerei generații universitare, integrată organic grandiosului Festival Național „Cîntarea României”. Finalele se desfășoară pe secțiuni organizate în principalele centre universitare ale țării în fața unui numeros și deosebit de entuziast public (nu numai studențesc!), beneficiînd de juriu alcătuite din personalități de seamă ale vieții culturale și de un generos cadru organizatoric. În pagina 14 — relatări de la București, Tirgu-Mureș, Brașov și Craiova.

Vitrina artelor

Dialog stilistic

Recitită, nuvela lui Slavici. **Pădureanca**, este de o neastetă modernitate: un fel unic (până la libertățile neingrădite ale prozei contemporane) de a intra în subiect, o tăietură netă a frazei, care are carnalitate și își conține forța într-o sintaxă aparte (ce nu a scăpat comentatorilor), un psihologism totdeauna surprins în ebulliență și relatat abrupt. **Pădureanca** este, într-un fel, prototipul unei alte nuvele, ceva mai tirzie: **De la noi la Cladova**, de Gala Galaction, liberă (cca dintii) de anumite motivații teziste (din cea de a doua), încărcată însă, la rîndul ei, de altele, de natură sociologizantă, poate mai discrete și mai oportune în peisajul timpului. Nu e mai puțin adevărat însă că, dincolo de acoperirea epică a celei de "propozitii" „Nu te face, fata mea, pui de cuc în cuib de cioară” — chintesentă a unui topos romanesc (căsătoria care ignoră în mod fatal granițele sociale), nuvela lui Slavici prevestește, prin finetea notatiilor psihologice, convulsiile romanului interbelic, în care un personaj precum Iorgovan —

fecior de boier de țară, pregătit pentru a fi „domn” și esuat undeva la mijloc între cele două condiții, care, ambele, îl refuză — se va regăsi sub emblema „inadaptabilului”. Desigur, povestea de dragoste, de patimă și renunțare, a lui Slavici conține o cantitate considerabilă de „lest” convențional, de ezitări păgubitoare în clarificarea intrigii. Totuși, undeva între **Ciocoi vechi și noi și Viața la țară**, **Pădureanca** încearcă să cîntecască schemele, să amendeze clișeele, să instituie dreptul la viață literară al cazului.

Scenariul gândit de prozatorul Augustin Buzura și de regizorul Nicolae Mărgineanu pentru recentul film **Pădureanca** (regia, Nicolae Mărgineanu) pare să exploateze tocmai acest din urmă punct detectabil între intențiile lui Slavici. Dragostea dintre Simina, pădureanca săracă, și Iorgovan, feciorul boierului Busuioc din Curtici, stă sub semnul damnării. **Nu pot și nu pot face altfel** sint polii între care se zbate sufletul slab al lui Iorgovan, dar și firea

mîndră și pătimașă a Siminei.

Dezvoltînd câteva propozitii din nuvelă, scenariul adaugă întâmplărilor relatate de Slavici scene din viața „de oras” a lui Iorgovan. Bărgăuț, Marcu, Flaviu, tineri studenți înecînd în vin surplusul de inflăcărare patriotică și excesele anarhiste, apoi războiul, asuprirea austro-ungară și... holera sînt presiunile pe care le face viața asupra tinărului Iorgovan. Rezultatul e o tulburare reacție de apărare, fuga înspăimîntată, întoarcerea la „plugărie”. Din aceste condiționări politico-sociale, cu care scenariul vrea să întregască justificările „crizei” sufletesti a tinărului, personajul (interpretat de Adrian Pintea) iese explicitat, nu însă și mai verosimil. Rămîne, ca ultimă explicație a comportamentului lui Iorgovan și, în alt plan, ca esențială intuiție a autorilor filmului, izul, reacția unică, excentrică, irepetabilă, la împrejurări.

Simina, pădureanca din Zimbru, care muncise cu o vară înainte pe moșia lui Busuioc printre secerători, devine pentru Iorgovan o obsesie compensatoare. Adrian Pintea traduce cu destulă sensibilitate ghemul incilcit al sentimentelor: patimă, dar și egoism, dorință de domi-

nare și nevoie de ocrotire în egală măsură. Fidel personajului (în ciuda exagerărilor de machiaj care-i compun aproape în fiecare secvență o expresie paroxistică), actorul transmite singurătatea tragică, izolarea fără remediu, ca într-un blestem, a lui Iorgovan. În rolul Siminei, Manuela Harabor (debut) conturează mai ales plastic personajul. Frumusețea strălucitoare a interpretei intră, vrem-nu vrem, în calculul aprecierilor, mai ales că e exploatăată inteligent atît de imagine (Doru Mitran), cît și de interpreta însăși, suplinind în general lipsa ei de experiență în fata camerei.

Două din personajele nuvelei au fost gândite în filmul lui Nicolae Mărgineanu prin simplificare: Busuioc (Victor Rebegeac) și Sofron (Serban Ionescu). Boierul Busuioc este aici un ins fără scrupule, tiranic, ale cărui sentimentalisme tardive nu trebuie să convingă (și nici nu conving). „Eu n-am făcut nimic. Tu le-ai făcut pe toate” — sună sentința feciorului. Personajul respectă intențiile filmului, fără să prilejuiască însă interpretului un mare rol. Intrucît unele stridente lasă impresia inadecvării la partitură, Sofron (Serban Ionescu) iese

dintre paginile nuvelei fără mari modificări, dar, cu câteva accente clarificatoare. Se detașează între rolurile secundare cel interpretat de tinărul Mihai Constantin (Pupăză) — aproape un rol de compoziție, lucrat cu atenție, chiar dacă numai în câteva secvențe. În alte roluri, Dorci Vișan (Popa Furtună), Nicolae Toma (Neacsu), amîndoi reușind să caracterizeze în mod convingător personajele. Melania Ursu (Vica), Larisa Stase-Muresan (preoteasa), sobre pînă la inexpressivitate, Claudiu Stănescu (Bărgăuț), Ion Haiduc (tobosarul) s.a.

Pădureanca este una din ecranizările izbutite, cînd în spiritul textului literar. Fără să renunțe total la resursele estetice ale idilicului (ca de pildă în scena serbării cîmpenești, aproape calcăiată după tabloul cu același titlu al lui Th. Aman — un fel de „textualism” cinematografic sui generis). N. Mărgineanu și Augustin Buzura le asază într-un interesant dialog stilistic cu modernitatea personajului principal, Iorgovan. Rezultatul este, fără îndoială, unul dintre cele mai bune filme românești din ultima vreme.

TANIA RADU ■

Întîlnire culturală

Tabla de valori

În ultimii ani, din dorința de a înlesni cunoașterea personalităților culturale și științifice din țara noastră, revista „Flacăra” a luat inițiativa de a organiza întîlniri ale acestora cu membrii redacției. O astfel de întîlnire a avut loc sîmbătă, 18 aprilie, în ambianța elegantă a ospitalierului hotel Flora. A fost un minunat prilej de a dialoga, de a afla noutăți și aspecte de dată recentă din diverse domenii de activitate. Tot cu această ocazie au fost decernate și premiile revistei „Flacăra” pe anul 1986, o dovadă semnificativă a prețurii acordate azi, în țara noastră, marilor valori de care dispunem.

Desigur, nu ne obligă nimeni ca în fiecare an să dezbătem furtunos în redacție, în secții și apoi în colegiu, asupra căror personalități să se oprească atenția noastră, cui să-i acordăm premiile revistei. Ar fi mai simplu pentru noi, ar fi mai comod să nu ne batem capul cu probleme de organizare a festivității de premiere, cu scrierea de diplome și cu alte amănunte care sînt cit se poate de plictisitoare și mai cer pe deasupra și timp. Dar n-am mai fi noi înșine, adică o redacție care încearcă să promoveze valoarea înorunde o întîlnește și pe cîi cit mai diverse, dacă ne-am prefăce uituci, dacă nu ne-am aminti de aceste premii. Pentru că ele reprezintă totmai o formă de recunoaștere a înzestrării deosebite pe care o au unii dintre contemporanii noștri, o modalitate de a le pune și mai bine în evidență meritele. Ziua în care se acordă premiile revistei „Flacăra” e o sîrbătoare pentru membrii redacției, un prilej de bucurie delic contrastată. Niciodată ele n-au fost decernate de complexitate, pentru a bifa o activitate oarecare sau pentru a stîrni rumoare în jurul nostru. Ele sînt niste premii „curate”, adică izvorite dintr-un sincer respect pentru cei premiați, dintr-o reală ad-

miratie pe care o nutrim de mulți ani față de ei și în deplină cunoștință de cauză cu tot ce-au întreprins pentru binele patriei române, și, în nici un caz, rodul unor manevre de culise, care le-ar întina. De aceea poate unii dintre ei au fost literarmente surprinși de faptul că alegerea noastră s-a oprit asupra domniilor lor, citiva nutrind chiar prejudecăți în ceea ce ne privește, prejudecăți ce iată, în sfîrșit, se dovedesc ridicole și se spulberă ca și cum n-ar fi existat niciodată. Fiindcă premiile revistei noastre dorim chiar acest lucru să-l realizeze: să stabilească punți trainice între oamenii de valoare, să sfărîme barierele ce-i despart sau să-i ajute să se cunoască mai bine unii pe alții, astfel încît lucrarea lor să fie și mai spornică în folosul țării. Trăim un moment unic, de care probabil nici nu ne dăm prea bine seama întotdeauna: acela de a străbate un timp în care, alături de noi, se află un uriaș teaur pe care trebuie să știm să-l prețuim, pe care trebuie să învățăm să-l prețuim așa cum se cuvine și să nu-l lăsăm în nici un caz să-și irosească în van strălucirea. De aceea revista noastră va rămîne întotdeauna profund atașată politicii de descoperire și promovare a valorilor.

Se află printre premiații noștri un prozator — Radu Tudoran — care a încîntat pe cititorii din mai multe generații; un poet — Al. Andrițoiu — al cărui verb incandescent a coexistat alături de cel încărcat de reflexivitate; un istoric literar — Zoe Dumitrescu-Bușulenga — pentru care cultura română reprezintă un teritoriu fascinant și pe care l-a străbătut cu atenție fixînd repere inconfundabile; un critic literar — Mircea Martin — care n-a abdicat niciodată de la crezul său înalt de a separa apele de uscat în literatură numai dovedind o cinste ireproșabilă; un traducător — Balogh József —

Valori ale culturii și științei noastre de azi: Eugen Bratvanov, Marioara Godeanu, Ion Ardeleanu, Zoe Dumitrescu-Bușulenga, Al. Andrițoiu, Balogh József

care, mai bine decît mulți dintre noi, știe ce înseamnă să ajuti oamenii să se înțeleagă între ei, să comunice, să schimbe idei pentru a deveni prieteni; un dramaturg — Ecaterina Oproiu — care a pus întrebări semenilor săi, dar ce mai mult s-a

Profesorul Iulian Mincu sau noblețea celui care gîndeste

întrebat pe sine însăși în legătură cu condiția umană, descoperind adeseori adevăruri copleșitoare; o actriță — Tamara Buciuceanu — al cărei talent este ca un miracol al naturii; o altă — Ildiko Jarcsek-Zamfirescu — care și-a asumat și sarcina dificilă de a conduce un colectiv teatral, ceea ce înseamnă, uneori, un curaj demn de tot respectul; un actor — Teofil Vilcu — care ne-a adus vesti din trecut intruchipînd personaje istorice, vesti pe care poate că altfel nu le-am mai fi aflat; un alt actor — Valentin Uritescu — al cărui talent este într-o continuă expansiune; un regizor — Dominic Dembinski — plin de idei și fără frica de a se bate pentru ele; un pictor — Eugen Bratvanov — care nu ne arată așa cum ne place să fim văzuți, ci așa cum sîntem de fapt; un compozitor — Pascal Benteoiu — pentru care muzica nu e o îmbinare aleatorie de sunete ci o

modalitate de a dezvălui locul în univers al omului; o interpretă de operă — Maria Siatmaru — care duce chiar și în acest moment faima țării peste hotare; o interpretă de operă — Simina Ivan — care și ea a dobîndit o recunoaștere internațională; un dirijor — Horia Andreescu — care atunci cînd se auză în fața unei orchestre știe ce lucruri minunate pot să izvoască oamenii împreună, dacă fiecare își îndeplinește datoria; o doamna a romantelor — Ioana Radu — tulburătoare și azi, într-o epocă grăbită și aparent mai puțin sensibilă; un coregraf — Oleg Danovschi — care a fost și este suplu ca o tresure și dur ca o lamă de oțel; istorici — Varvara Aioanei, Alecsenia Andone, Ion Ardeleanu, Vasile Arimia, Constantin Botoran, Tudor Bucur, Valentina Costake, Lelița Gămușescu, Mirocea Mușat, Rodița Mușetoiu, Emilia Postăriță — ale căror lucrări sînt veritabile lecții despre destinul omului de-a lungul veacurilor; un inventator — Petre Milu, creatorul motorului rotativ românesc; doi medici — Iulian Mincu și Gabriel Racz — cu o contribuție însemnată în bătălia pentru sănătatea noastră; o cercetătoare — Marioara Godeanu — care ne invită să redescoperim lumea din jurul nostru fiindcă ea e mai puțin simplă decît ne pare; o sportivă — Tamara Costache — cea mai rapidă înotătoare din lume; un sportiv — Helmuth Duckadam — a cărui ispravă dintr-un meci cu greu va putea fi uitată.

Printre cei premiați se află oameni care ne-au fost dascăli, care au încercat nu numai să ne învețe carte dar s-au și străduț să ne fie, prin întreaga lor existență, modele demne de urmat, la care să medităm atunci cînd nu sîntem multumiți de noi înșine. De fapt, toți cei premiați acum, ca și cei premiați în anii precedenți, alcătuiesc o tablă de valori potrivit opțiunilor noastre și cu toții ne-au fost sau ne pot fi dascăli: la știința numită curaj, la știința numită demnitate, sau bunătate, la știința numită sete de cunoaștere sau voință. Fiindcă o faptă fără seamăn de frumoasă a omului este aceea de a renunța la orgoliile mărunte și a accepta un destin mai greu: acela de a fi o pildă pentru ceilalți prin propria viață, prin felul cum și-a făurit destinul. E cazul premiaților noștri de azi, a căror trecere prin viață, într-un moment cînd sîntem și noi prezenți aici, ne-a îngăduit bucuria de a-i cunoaște și de a-i admira. Le mulțumim din adîncul inimii pentru acest noroc.

GEORGE ARION ■

Discuție despre multilateralitate între Helmuth Duckadam și Tamara Buciuceanu

Comunitate spirituală

La o comemorare a lui Ionel Teodorescu, ieseanul, Al. Philipide, ieșcan de asemeni, care de un timp nu se mai arăta în public, din, pudoare, socotindu-și încheiată vîrsta fizică, și-a trimis cuvîntul imprimat pe bandă magnetică, dovedindu-și astfel nu doar sentimentele pentru un vechi prieten, ci și adevărul la procedeele vieții moderne. Ascultîndu-l cu ochii închiși, fără să văd asistența, am recunoscut omul, ca și cînd ar fi fost acolo, aievea, și mi s-a părut că timpul prezent se suprapunea peste cel trecut, că astfel numărul anilor noștri își pierdea înțelesul.

Nemaiîntînd timp să reiau același procedeu, recurg la cuvîntul scris, care este, de altfel, principalul și predilectul meu mijloc de exprimare. Lipsind din București toamă în această zi festivă, despre care nu s-a putut să afle din vreme, îmi marchez prezența în mijlocul dumneavoastră prin glasul cui vă va comunica gîndurile mele. Dacă m-aș fi aflat aici, cred că n-aș fi făcut altceva decît să repet, într-o altă formă, ceea ce am scris deunăzi în „Flacăra”, privitor la credința mea despre literatură. În situația dată nu pot face la fel, hirtia albă din față mă obligă, prin aceeași credință evocată o clipă mai înainte, să nu exprim, de două ori o idee, nici chiar dacă i-aș găsi o formă mai bună. E adevărat că nimic din ceea ce facem nu poate fi într-un totul egal cu ceea ce am făcut mai înainte, și nici cu ceea ce vom face într-o zi viitoare; dar toate aceste inegalități de suprafață ne reprezintă în fond pe noi înșine.

Distincția pe care mi-o acordă azi „Flacăra”, mai mult zar decît revistă, de vreme ce reflectă preocupările cotidiene ale omului de tot felul, îmi apare ca o recunoaștere a jumătății de secol închinată de mine literaturii. Multumind cu emoție redacției, adaug încă un regret pentru lipsa mea la clipa prezentă, acela că n-am putut strînge mina numeroșilor mei coechipieri, cărora le port simță, deși pe mulți dintre ei nu-i cunosc decît după renume. Important însă rămîne faptul că „Flacăra” a făcut din noi o comunitate spirituală, contopită cu comunitatea redacției. Vă doresc și unora și altora, ca drumurile noastre să nu se despartă niciodată!

RADU TUDORAN ■

Vitrina cărților

Ceva despre romanul biografic

Axat cu putere pe relația între destine și reacții umane, romanul s-a vrut povestea interferențelor posibile între spațiul sufletesc și condiția lui în timp.

Trecând de la această perspectivă spre una mai absorbită de psihologie în înțelesul de problematizare a individualului, romanul biografic se alătură celui ce studiază, în spirit balzacian, nu clasele ci persoanele.

Astfel, romanul biografic apare ceva complementar frescei. Observația socială nu dispare, în schimb se lasă canalizată de limbajul explicativ. Un N. Davidescu, pe urmele lui Benjamin Constant cu al său Adolphe, dă cu *Fintina cu chipul complicat* proces al divulgarității de sine. Unitatea persoanei se alcătuieste din variate ipoteze și ipostaze.

În fond, diferența dintre frescă și romanul biografic transpare la nivelul arhitectonic. În romanul cosmic, structurat pe evenimente plasate în afara eului, creatorul se amestecă într-un necesar vălmășag de existențe. În celălalt, ritmurile narrative tes un unic portret ce își reglează motivările, infiltrându-se indirect cu afecte, nuanțări morale, grafiile romanești, legate de axul unei ființe absorbante.

În frescă avem fluctuații caracteriale, în romanul biografic mecanisme de formare și desfășurare ale unei intimități profilată moral și social. Imaginea omului pe care o dau *Străinul* lui Albert Camus și apoi, la altă scară, *Străinul* lui Titus Popovici, introducându-i pe Meursault și pe Andrei Sabin într-un destin cu vocația la primul distructivă, la al doilea edificatoare, apară biografismul de literaturizare. Fiind inseparabilă de artificios, literaturizarea exclude valorizarea. Or, în bunele cărți cu structură biografică performanța de a vedea într-un destin un pivot valoric nu pare străină de plenitudinea umană fie și în inextricabilă ei împletire de himeric și procesual, de legendar și derizoriu.

Dacă se poate stabili în ce circumstanțe apare romanul personal și ce probează finali-

tatea lui confesivă, mai greu va fi să scoatem din natura celor două tipuri de roman (cel biografic, subiectiv și cel social, obiectiv) o judecată privind diferența lor valorică. Cititorul obișnuit pendulează între cele două formule. Una aparține epocilor de tranziție, cealaltă urmează, prin marcata încărcătură de social și epic, interesul arătat de realism *temelor* și mai puțin psihologismului.

Montaigne notase ca o sfidare a persoanei faptul că mina dreaptă ne este, parcă, mai folositoare decît stînga. Însă ambele string iubita, culeg recoltele, sting focul. Cimpul lor de aplicatie rămîne practic, nelimitat.

În perimetrul romanului biografic s-a experimentat o vreme limbajul opțiunii sentimentale (*Suferințele tinărului Werther* constituie un bun exemplu). Dar nu ne interesează, în egală măsură, și cealaltă demonstrație, legată de apariția în spațiul romanului de tip obiectiv a sintezei dintre valorile afective și cele definite de conștiința istorico-socială? Relația lor complexă, policromă, trimite la modelul goethean care — sub semnul diversității — proclamă amplul proces de corespondență între stările estetice. În numele acestei corespondențe au revendicat mai tirziu Thomas Mann, Virginia Woolf, James Joyce dreptul la modernitate al structurilor narrative, indiferent de treapta pe care a atins-o arta povestirii, intrarea destinelor în contact.

Un loc aparte se lasă desfrat în favoarea rolului pe care romanul biografic îl indeplinește pentru a depune mărturie despre reasezarea personajului în cimpul literaturii. Cindva angajat în zonele îngust-conflictuale, personajul a ajuns astăzi purtătorul de cuvînt al unui binom neantagonic. Subiectivul și obiectivul sint unite prin chiar materia prezentului. Un timp generator de gîndiri și concluzii; aportul lui real se contopește în sirul de valori revitalizezate de umanismul în actiune.

HENRI ZALIS ■

● Dacă unii autori de literatură științifico-fantastică se preocupă în special să nască o întâmplare cît mai bizare, însetați să ne prezinte universuri guvernate de legi ce ne pot oricînd ului, lumi cu personaje cît mai nefirești și care poartă de obicei nume formate din combinații fără sens de cifre și litere, Ovid S. Crohmăniceanu abordează acest gen cu o ironie nedismulată și cu o mare voluptate de a-i dezvălui și distruge cișeele. *Alte istorii insolite* (ed.

„Cartea românească“), urmînd unui volum de *Istории insolite* din 1980 al aceluiași autor, demonstrează cu prisosință, ce resurse bogate are literatura S.F. atunci cînd nu devine o fastidioasă colecție de ciudațenii, un inventar de performanțe tehnice și științifice imposibile sau greu de atins în condițiile secolului XX. În cele zece „istorii“ din carte, reputatul nostru critic și istoric literar este interesat în primul rînd să observe comportamentul omului în anumite situații care-i solicită imaginația, capacitatea de a se afirma și de a înfrînge obstacolele întîlnite în cale prin puterea minții și sensibilității. De aceea autorul refuză să pactizeze cu cei încrezători numai în știință. Prin opțiunea sa pentru „omul pluridimensional“, pe care îl glorifică în pagini vibrante, de o mare acuratețe stilistică, Ovid S. Crohmăniceanu își exprimă adevărul la idealul umanismului, iar cartea sa se constituie într-un reper de seamă în cadrul literaturii științifico-fantastice.

GEORGE ARION ■

A treia carte cu prieteni

Viscol de purpură

Deschid, spre mirarea lumii, a treia carte cu prieteni, și-o încep cu o îndreptare din bătrîni generației mele. Lăcrîmînd ingenuncheat în smintire, cred că locul întîii i se cuvine lui Antonie Plămădeală. Mi l-a deschis spre inima poveștilor o carte: *Trei ceasuri în iad*. Mi l-a acoperit cu prima ninsoare (adolescentină) o biruință a patriarhului Miron Cristea: „Ride draou“ de cucuvea, și-i mai negru decît ea? Antonie Plămădeală stă în paza minții din rămînerile tirzii ale părintelui Cleopa de la Slatina Bucovinei. Cu evlavie vreau să-i amintesc, în primul rînd și pe curatele minile noastre, că sigiliul nostru e un semn de noroc. Începînd o carte înseamnă a iubi. Scriu într-o vinere piezișă, de întunecată nedumecare, cînd simt în oase și în carne că merită să-mi schimb ființa în ceea ce trebuie să fie pierderea spre bine. Acum, cînd s-au întunecat alb zarzării și vîntul, eludînd legea independenței, trece hotarele cu prea puțin miros de primăvară, sint dator să vă anunț că scriitorul și cărturarul Antonie (Leonida) Plămădeală umblă printre noi înveșmîntat în stiharul misterios care alcătuieste fața nevăzută a lumii. Solid ca o poartă cu struguri sculptați, el e totodată și tencuit în azur, acolo unde se nasc fulgerele din iulie, laolaltă cu vulturi. De cînd îl știu, știu că viața lui e un viscol de purpură pe dușumele de argint.

Antonie Plămădeală știe la fel ca mine că a avea este o solemnitate contrară firii noastre, a celor ce umblăm cu condeiul prin cel mai desăvîrșit imn al Timpului. Ca scriitor, el aparține patimii. Ca profesor, iluziei. Sintem, cred, cam de aceeași vîrstă. Se-ntîmplă anii întrebărilor. Nu-i așa, Antonie Plămădea-

lă, că tristețea e un glas din vîietul singelui, poate cel mai senin? Nu-i așa că pustul e-un gînd fără miini? Ascultă-mă puțin: gloria e un clopot suportabil cînd bate cu măsură; se cuvine să știm că, atunci cînd e necontent gălăgios, chiar și liliicii fug departe de buza lui.

Ciudad, pentru amîndoi, hirtia e vinul vechi al minii ce se-nfruptă din zece mii de cărți și nesfîrșite trăiri.

A fi bun e treaba tuturor. A fi mindru e treaba minții noastre. A fi bun nu e o meserie ușoară. A fi drept (cum sintem noi doi) e blestemul pe care ni l-au urzit, vai!, părinții. Noi doi, Antonie Plămădeală, nu putem injunghia națiunea română. Noi doi știm că boieria surisului este venicia Moldovei, Munteniei, Transilvaniei și Dobrogei. Categorie, Caragiale, Creangă, Eminescu și Sadoveanu ar fi de partea noastră. Mai ales pentru că dumneața, neschimbînd niciodată fata arătată spre lume, poți da cu mir peste articulațiile frumuseții și dușmăniilor noastre. Tatăl meu l-a căutat cu unghia pe Isus în tragedia o-glînzii pe care ne-o dăruiește cutitul. Si a găsit chipul unui miel. Toate cărțile noastre (și în special ale dumitale) se lasă izvorite din vinul care nu se vrea să fie singur băut și întunecat.

Aș vrea să-ți spun un început de poveste, pe care ți-o voi închina.

Soarele asfințea — un pul de leu jupuit de pielea de pe coapse. Într-un lan de grâu pirguit, sub o lămpă de maci roșii, un iepure își povestea despre lupi: ei cînd sint mici visează cai poticnindu-se; în mințea noastră înflorește la nesfîrșit trifoiul...

FĂNUȘ NEAGU ■

După două cercetări: prima dedicată în 1955 de B. Elvin omului de teatru, cea de a doua apărută în urmă cu un deceniu și datorată Corneliu Ștefănescu, după mai multe studii și numeroase articole comemorative, cronici asupra spectacolelor reprezentate și a volumelor tipărite, ne aflăm, înaintea unei noi cărți, de această dată concepută după rigorile monografiei universitare închinată vieții și operei lui Mihail Sebastian. A apărut — așa cum anticipam — în colecția „Universitas“ a Editurii Minerva, este semnată de Dorina Grăsoiu și se intitulează — parafrazînd necrologul lui Petru Comarnescu din 1945 — *Mihail Sebastian sau ironia unui destin*. Profilul colecției și-a pus bineînțeles amprenta asupra acestei noi cercetări care îmbină rigorile unei priviri asupra vieții cu analiza operei, însoțită de o bibliografie pe cit ne dăm seama exhaustivă asupra subiectului tratat. Dar autoarea nu și-a propus doar să sintetizeze ceea ce s-a spus pînă acum despre Mihail Sebastian ci a vrut să meargă mai departe, căutînd să releve dimensiunile prezentei acestui scriitor și publicist plurivalent în viața spirituală a țării noastre în anii atît de frămîntați, atît de tumultuoși și atît de rodnici pe planul înfruntării ideilor și al creației dintre cele două războaie mondiale. Autoarea își propune să traseze un *destin* care, înainte de a se încheia tragic, a surprins încă de la debut prin spectaculoasa afiliere la una din publicațiile conduse de Nae Ionescu, al cărui colaborator a rămas ca și prin apartenența sa la gruparea intelectuală „Criterion“ pe care peste cîteva decenii Mircea Eliade o va socoti o adevărată precursoră a existențialismului mai ales prin mijloacele de răspîndire a ideologiei sale. Această generație și această grupare care cuprindea spirite atît de inzestrate intelectual, atît de nerăbdătoare și de efervescente în afirmarea ideilor, atît de moderne în dorința de sincronizare cu ritmul culturii europene dar și de afirmare a spiritualității noastre pe plan universal, a numărat printre reprezentanții ei cei mai inzestrați și mai autentici și pe Mihail Sebastian. El a avut toate atribuțiile acestei generații, abordînd simultan tîrîmuri deosebite în aparențe, de la articolul politic la cronica muzicală, aducînd în viața noastră spirituală un aer proaspăt, dorința îmbogățirii orizontului ei printr-o cunoaștere largă a culturii moderne. Locul pe care îl acordă Dorina Grăsoiu acestei dimensiuni a prezentei sale în epocă mi se pare nu numai cel adevărat dar și de natură să contribuie la modificarea imaginii pe care o avem despre personalitatea lui Mihail Sebastian. Faptul că a fost un ziarist politic se știa și Vicu Mîndra a publicat o selecție din articolele sale pe acest tîrîm în volumul al doilea al ediției de *Opere alese* apărute în urmă cu un sfert de veac, în culegerea *Eseuri, Cronici, Memorial* tipărite în 1972 de Cornelia Ștefănescu a constituit, cum spuneam atunci într-o cronică dedicată acestei masive antologii, o adevărată revelație. Dar înscrierea lui în cadrul epocii ne oferă toate datele pentru a nu-l mai considera pe Mihail Sebastian un alter-ego al celor două personaje simbol al pieselor sale cele mai cunoscute și anume Marin Mirotiu și Alexandru Andronic. Această suprapunere între eroi și autor este datorată unei interpretări sentimentale a pieselor sale de către critica anilor cinci-

zeci nu se mai poate susține astăzi. Dorina Grăsoiu citează un portret pe care Mircea Eliade îl face prietenului tineretii sale în care acesta spune că „discreția și delicatetea lui puteau fi luate drept timiditate“. Pentru mine, personajele din *Steaua fără nume* și *Ultima oră* pe care le-am amintit mai sus, reprezentau pentru Mihail Sebastian o dorință refutată a ceea ce el ar fi vrut să fie, erau mai degrabă contrariul lui, deoarece, așa cum rezultă din monografia Dorinei Grăsoiu, Mihail Sebastian a fost un ziarist combativ, un tînar care nu a procedat cu sfiială și retinere chiar de la începutul activității sale publicistice: nu s-a temut să atace notorietăți intelectuale și succese publice consolidate. Traectoria sa în presa interbelică, polemicile avute cu cîțiva critici și scriitori de seamă nu sunt înfățișate acum pe larg de

Cronica literară de Valeriu Răpeanu

Ironia unui destin

Dorina Grăsoiu și duc la modificarea opticii asupra structurii personalității sale. Dat fiind că din paginile scrise de el în presa timpului s-a rețipărit cantitativ puțin și bineînțeles selectiv, perspectiva noastră pînă la apariția acestei cărți era — cum am spus — una dominant sentimentală. Chiar dacă a fost incipient un timid *actiunea* sa a constituit un antidot izbutit împotriva firii sale modificînd-o structural.

Cel de-al doilea merit al monografiei scrise de Dorina Grăsoiu e faptul că acordă o importanță susținută detectării climatului literar european care l-a influențat și condiționat pe prozatorul Mihail Sebastian, e drept, pînă în urmă cu cîțiva ani, așa cum arată și autoarea — mai puțin cunoscut decît dramaturgul, situația radical schimbată pentru două din romanele sale și pînă acum incomplet cunoscut. A avut, ca și reprezentantul cel mai tipic al generației sale, Mircea Eliade, pasiunea *autenticității* în literatură, de aici și importanța pe care și unul și altul au acordat-o redactării *Jurnalului*. Ca de altfel și celălalt tovarăș de ideal și de drum al lor, Petru Comarnescu. E drept, *Jurnalul* lui Mihail Sebastian pe care G. Călinescu nu-l prețuia și îl considera „o imitație de jurnal gidian“ nu ne este cunoscut decît fragmentar și în revistele de specialitate continuă să apară pagini structurate pe anumite direcții, așa cum a procedat în timpul vieții însuși Mihail Sebastian. Deci judecata noastră asupra acestui capitol al operei lui nu poate să fie decît incompletă. Ceea ce se întîmplă și cu *Jurnalul* lui Petru Comarnescu, despre al cărui destin editorial nu știm încă nimic, deși ilustrul nostru contemporan privea *Jurnalul* său numai ca un

„aide memoire“, ci ca o operă de creație și chiar ca forma esențială a creației, așa cum a fost înțeles de generația sa și el. Cînd și noi vom înțelege *Jurnalul* nu ca o specie la periferia literaturii ci ca o modalitate de expresie artistică prin care și datorită căruia putem să ajungem la cunoașterea unei personalități, dar și a unui climat intelectual, a unei epoci, îi vom acorda locul și însemnătatea cuvenite. Dar nu numai faptul că a tînut și a publicat în timpul vieții un jurnal ne face să-l situăm pe Mihail Sebastian în aria de influență a lui Gide — deși pasiunea sa mărturisită căreia l-a dedicat exegeze demne de interes și astăzi a fost Proust — cea mai mare parte a prozei sale se înscrie în aceeași arie și mă refer aici în primul rînd la „Fragmente dintr-un jurnal găsit“, „Femei“, „De două mii de ani“, „Cum am devenit huligan“ și nu mai puțin la „Orașul cu salcimi“ și „Accidental“. Autoarea noii monografii acordă importanță estetică și prozei lui Mihail Sebastian, se ocupă bineînțeles de dramaturg și lasă deschisă perspectiva aprecierii activității acestuia pe tîrîmul criticii muzicale și de artă. Citîndu-i considerațiile, urmărînd bibliografia atît de conștiincios și de obiectiv întocmită ne dăm seama că deși Mihail Sebastian a fost și este un autor jucat și tipărit, opera și activitatea sa nu ne este cunoscută în întreaga ei amploare și diversitate. Un viitor nu prea îndepărtat va trebui să ni-l restituie editorial pe adevăratul, complexul, contradictoriul Mihail Sebastian pe care monografia Dorinei Grăsoiu ni l-a conturat ducînd mai departe interpretările de pînă acum deschizînd orizonturi noi în înțelegerea locului său. Anume retușuri am avea de făcut în ceea ce privește perspectiva autoarei asupra dramaturgului care ni se pare supradimensionat în raport cu epoca și nu este privit în legătură cu dramaturgia franceză a vremii care l-a influențat pe el ca și pe alții destul de evident după cum am căutat să arăt într-un studiu recent dedicat lui Victor Ion Popa. Mihail Sebastian debutează ca dramaturg în septembrie 1938 cînd „calea mare“ a dramaturgiei dintre cele două războaie mondiale, pe nedrept subestimată de autoarea monografiei, se obturare cel puțin în direcțiile sale fundamentale: *Jocul de-a vacanța*, *Steaua fără nume*, *Ultima oră* reliau teme, motive, personaje, tipuri, situații specifice epocii cu inteligența și bunul gust al omului cultivat, cu știința de a scrie a celui ce a cunoscut teatrul ca o artă ce are legile sale specifice. Cînd ceilalți tăceau sau repetau creația lor majoră Mihail Sebastian prin încă una din ironiile destinului său a încheiat în tonalități relevante și nu epigonice două decenii de existență a unui gen literar ilustrat de cei numiți de Dorina Grăsoiu, Tudor Mușatescu, V.I. Popa, G.M. Zamfirescu, Al. Kirilșescu, G. Ciprian pe care în producțiile majore ale acestora nu l-a întrecut ci l-a egalat incununînd cu eleganță și distincție un drum comun.

Ceea ce am spus aici reprezintă numai cîteva din gîndurile pe care mi le-a trezit incitantă lectură a unei cărți substanciale prin temeinicia investigației validînd vocația de cercetător literar a autoarei. Dorina Grăsoiu, de la care sintem îndreptățiți să așteptăm și alte contribuții pe drumul niciodată încheiat, așa cum ne demonstrează și paginile sale al studierii istoriei literaturii române.

O coardă groasă de oțel împletit leagă țărnicurile ca o venă spinzurată peste o prăpastie de apă curind liniștită printre doi gemeni rămași așa încă de la naștere. O ată subțire face legătura între coardă și un clopotel agățat deasupra ușii. Noaptea, când pe celălalt mal ajunge un străin, n-are decât să miste puțin ca să trezească somnul clopotelului. Brudarul își trage cizmele, ia felinarul și strigă, om sau căruță? În funcție de răspuns, trece cu barca sau cu brodul. Pe cei mai mulți îi cunoaște după mers sau după glas. Îi știe când au plecat, încotro, cu ce poveste, când trebuie să se întoarcă, și dacă întrebă înseamnă că la porțile Mureșului a ajuns un străin. Patru ziduri, un acoperiș, o ușă și o fereastră alcătuesc sediul unei instituții fără arhive, dar care păstrează povestea fiecărui om trecut de parca cealaltă. În locul căsuței de cărămidă a fost o alta, tot pitică și fără măreție. Într-o primăvară, apele mari au spălat-o de pe fața pământului, l-au luat și pe brudarul, au smuls și coarda, au furat și brodul și l-au îngropat prin cine știe ce virtej sau margine de ostrov, dar povestile au rămas nesterse, ca o carte tipărită pe pietre, frunze, copaci, pe case și pe arături, care se scrie mereu. La fereastră strimț, brudarul ține agățat un radio. El îi spune cotele apelor și ce se mai întâmplă prin lume. Lângă radio e un telefon care nu sună nicăieri. Dacă oarecare importanță acestei clădiri singuratice, înconjurată de verdeata sălcilor înmugurite. Cei doi podari sînt frați. Pe unul îl cheamă Marin, pe celălalt Zaharia. Au lucrat la Cugir și au așteptat o bună porție de ani pînă cînd le-a venit rîndul la această slujbă modestă dar plină de glorie. Înaintea lor a fost Dănilă. Bătrînul Dănilă s-a pensionat și spunea tuturor că mai are doar cîteva săptămîni pînă cînd nu va mai trece pe nimeni. Îmi cumpără pălărie și țigări și vin la Mureș și dau un leu și zic, ia trece-mă și pe mine pînă dîncolo și după ce mă duce, zic, ia du-mă înapoi ca să mă distrez și eu. Își cumpărase chiar pălărie nouă dar apele de primăvară s-au

pornit pe neașteptate și l-au prins pe bătrîn în această ambarcațiune primară. Au smuls coarda, brodul s-a pornit la vale și el a încercat să scape agățindu-se de-un copac. L-au găsit la cîteva săptămîni, cu minile înlestate pe o ramură de salcie care, deși ruptă, începuse să inflorescă. Înaintea lui, Durigă și Cărbănu au ținut brodul vreme de 30 de ani, ca niște paznici la porțile de apă ale Mureșului. Brudarul de acum poartă ciuplică de copil, cizme de cauciuc și a lucrat pe un electrocar într-o uzină mecanică. După ce s-a prăpădit bătrînul podar, au adus alt brod, au pus coardă nouă și au fixat-o pe stîlpi de metal îngropați în beton. Acum brodul care leagă Băcăintul de Sibot și Aurel Vlaicu e scotit unul din cele mai importante ale riului. De o parte se întind spinările rotunjite ale Apusenilor, de cealaltă cîmpia Mureșului cu orașele înghesuite ca niște mușuroaie spre care coboară ca niște furnici neobosite țărani ascunși prin satele risipite pe văi și pe culmi, pînă aproape de Zlatna. Pe aici trec moșii spre țiguri, navetiștii spre fabricile din apropiere, copiii spre școli, morții aduși acasă, nuntașii plecați la petrecere, nepoții întorși la rude, pe aici trec tractoarele cu remorci și căruțele cooperativede, brigadierii și femeile ieșite în cîmp la sapă. Plătea douăzeci și cinci de bani și într-un sfert de ceas ajungeai dîncolo. Apoi s-a scumpit. O trecere a costat cincizeci de bani și, de cînd au adus brodul cel nou, făcut din tablă groasă, trecerea a devenit un leu. Doi lei pentru om cu bicicletă, 10 pentru căruță și 20 pentru automobil. Cu vremea, brudina a trecut la C.A.P.

— Ce brudină! Lumea s-a deșteptat. Nu mai e brudină, e brod, zice brudarul înglodat în nămolul fin și subțire. Apele aduc cu ele o bogăție de pămînturi și astupă vadurile, coturile, malurile joase și butucii de sălcii. Dacă nu curăță vadul de noroi, nu câștigă nici de un pa-

chet de țigări. Se duce vestea pînă la Sibot și pînă jos spre Geoagiu și nimeni nu mai apare la capătul corzii de oțel. Cu lopata, Zaharia taie întii o cărare prin untul galben și lucios. Merge greu și la fiecare pas abia își scoate piciorul din gura molfăitoare a milului care se agăță cu o mie de brațe. Vine și Marin, și ginerele lui Marin, Aurel și cîțiva copii. Cei trei trag brodul pînă la malul celălalt și apoi îl înclină în așa fel încît apa să-i dea viteză. Curentul puternic face din brod o ambarcațiune impetuoașă care se îndreaptă năvalnic spre mormanele de mil. Se izbește în ele și cu valurile mari spală cîte puțin din bancul moale. Apoi își înleștează iar minile pe coardă și trag spre firul apei pluta de cîteva tone. În palme nu mai au piele. O materie cornoasă, un fel de piele tăbăcită și groasă le apără carnea de rugină, de firele subțiri de sîrmă, de aschii și de fierbințeala sau gerul cablului de oțel. Din cînd în cînd se opresc și scrutează depărtarea. Încă mai vin crengi și trunchiuri de copaci. Și crengile nu sînt decît un preludeu al revărsărilor. După ce apar primele, în două ceasuri Mureșul e de netrecut. Apa se umflă pînă la digurile din cîmp. În 1970 a fost întiiul mare prăpad. Și alunecările de teren tot pe vremea ploilor de atunci au început. Drumul între Geoagiu și Băcăintu începuse să fugă spre Mureș și navetiștii veneau cu un autobuz pînă la vad, treceau cu brudina și se imbarcau într-altul care îi ducea spre Cugir, Vinț, Alba și Orăștie. Au venit apoi aolele din sate-zeci și cinci. Atunci au făcut digul.

— Primăvara, totdeauna are draclii zice brudarul.

— Gata, s-a dus!

— Mai vine un nuhoi!

— Dn unde știi?

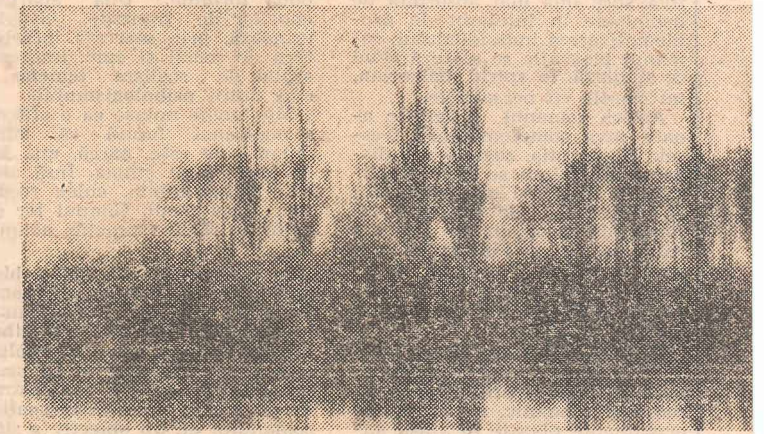
— Simt asta două vreme. Și vede după crengi. Încă nu s-au ușurat munții, zice brudarul.

Brudarul știe Mureșul după culoare și după cer. Iarna, simte apropierea podului de gheață. Întii se îngroasă apa. Curge groasă ca smîntina. Atunci își trage sculele tot mai aproape de

uscat și, cînd suprafața riului se transformă într-un asfalt rece și albastru, taie o cărare pînă la firul apei și-i duce pe toți pînă la marginea cealaltă a gheții. De cum se încălzește, Mureșul începe să troznească. Întii un piriit subțire, întâmplător, apoi din ce în ce mai des de parcă s-ar zguduia pămîntul din temelii. Gheața se umflă și pocnește cu răpăituri lungi și, în cîteva zile, încep să pornească zaii, sloiuri mari și groase, cu spinări frînte și cu margini

simbetei și de fiecare dată cînd apa începe să aibă un miros a parte sau o culoare ciudată, cînd pe oglinda ei încep să plutească petele mari de substanțe, brudarul se ia cu minile de cap și începe să injure, fără să știe exact la cine se referă.

Cei trei spală vadul abrupt în care milul gros de o jumătate de metru se scurge încet în albie. De țarm se apropie o căruță. Calul fornăie și se trage în hamuri. Brudarul se duce pînă la „birou”, ia un sac și

Mureș, Mu

tăioase. Atunci nu trece nimeni. Toată lumea ocolește pînă la Geoagiu la podul cel mare sau la pasarela de la Sărăcsău. Cîteva zile Mureșul se zburcume și fierbe. În 1975, dezghețul a venit odată cu melasa fabricii de zahăr de la Luduș. Zaii se mușcau între ei cu zgomote de lemne frînte și aruncau pe țarm somni lungi de cîte trei metri și mrene și erapi de cîteva kilograme, pustiind adîncurile riului, rămas acum numai cu pește mărunt. Mii de exemplare enorme s-au dus atunci pe apa

cîteva cirpe. Așa procedează cînd trebuie să treacă un minz. Îi învește picioarele în zdrențe ca să nu se sperie de zgomotul copitelor pe tabla groasă a brodului. Apoi îi pune sacul în cap și proteste bine roșile. Abia la urmă începe traversarea. Dacă se întâmplă ceva, trebuie să dezlege barca de coardă și să încerce o salvare. Pentru asta are și o cameră de combină, umflată și pregătită pentru necazuri.

De partea cealaltă, brudarul așteaptă puțin. E vremea să se

(Urmare din pagina 1)

țivități specifice, întocmirea de hărți etc.

— Să rămînem la prognoze.

— De acord. Aș vrea să lămurim de la început că acestea nu sînt toate la fel. Sînt prognoze pe intervale scurte, pe intervale cu o durată medie și prognoze pe lungă durată.

— S-o luăm temeinic.

— Cele pe scurtă durată se referă la un interval de la 0 la 36 de ore. Prognozele de durată medie merg pînă la cinci zile. Adevărul că la noi, ca peste tot în lume, s-au făcut progrese însemnate și procentul mediu de reușită al prognozelor a ajuns la 86 la sută.

— Așa știind lucrurile, nimeni n-ar mai propune să inverși procentele, nici măcar în glumă. Adevărul este că, în mod obișnuit, îi pomenim pe meteorologi numai cînd vremea este urită. Cînd e frumos afară și ne ies toate bine nu ne mai gîndim cum a fost dat „tîmpul probabil”. Pentru noi prognoza e bună cînd e frumos.

— Este corect. Vreau să adaug însă că pentru meteorologi o prognoză bună este o prognoză confirmată.

— Care sînt temeiurile acestor prognoze?

— Așa cum arătam, avem un volum imens de date diagnostice, date care își pierd foarte rapid utilitatea. Peste zece minute s-ar putea ca la Ploiești să nu mai plouă, dar faptul că acolo a plouat jumătate de oră se înregistrează ca atare. Pentru prelucrarea acestor date în timp scurt, în timp util, este nevoie de mijloace deosebite. Din 1980 am beneficiat de un calculator, de tehnici de calcul, treptat unele operații s-au automatizat, iar din 1986 am stabilit legături automatizate de telecomunicație cu centrele similare de la Sofia și Budapesta, 24 de ore din 24. De fapt informațiile vin de pe întregul cuprins al emisferei nordice, țările din vecinătate fiind ultimii dintre transmițători.

— Numiți centrele cele mai cunoscute.

— Cele din Moscova, Offenbach, Bracknell (Anglia), Washington. Dar, ca să continui ideea, de trei ani dispunem de un model matematic de prognoză românească integrat pe calculator. Atmosfera este un fluid și o tratăm corespunzător,

cu ecuații din mecanica fluidelor și din termodinamică. Pe baza acestor ecuații constituim modelul matematic de prognoză numerică a vremii.

— Cît de exact este acesta?

— Din păcate, aceste modele nu reușesc să surprindă rezonabil dinamica atmosferei decît pe o perioadă de maximum o săptămînă. În prezent, practic, în întreaga comunitate meteorologică mondială, problema numărului unu o constituie extinderea metodologiei de prognoză numerică pe un interval mai mare de o săptămînă. Obiectivul este foarte greu de îndeplinit. Rezultatele științifice actuale tind să arate că perioada maximă pentru care comportarea atmosferei este predictibilă prin metode dinamice e de cel mult două săptămîni.

vită, de cîteva minute. Aceasta ține de talent și de inspirație.

— E drept, nouă finețurile de genul acesta ne scapă. Dar spuneți-mi, la prognozele pe durată mai mare, se mai poate vorbi despre detalii?

— Nimeni în lume nu face așa ceva. Metodologiile bazate pe legile dinamicii nu mai funcționează cu aceeași precizie și sîntem obligați să trecem la abordări statistice pentru tot ce trece de zece zile. Noi facem prognoze operative pentru o lună și pentru un sezon. Unele țări dezvoltate tehnologice și științifice nu se încumetă la așa ceva. Ale noastre, deși sînt extrem de succinte, oferă adeseori informații bune privind situația termică și pluviometrică.

— Aprope de abordări statistice, ce semnificație mai poate avea o informație meteo din

produs modificări de fond. Chiar și primăvara aceasta rece sau iarna aspră din 1985 se inscriu sub medie, dar nu exagerat. Cea mai geroasă iarnă cunoscută la noi a fost în 1942, cînd s-au stabilit maximele recordurilor. Atunci, în noaptea de 24-25 ianuarie s-au înregistrat minus 38,5 grade.

— Primăverile parcă s-au cam răcit...

— Dacă vreți, e o părere personală, este posibil ca prezentul, și mă refer la ultimii ani, să fie, începutul unei perioade de continentalizare mai pronunțată a cliimei noastre, în special în regiunile extracarpatică.

— Ce înseamnă acest lucru, mai concret?

— Ierni mai aspre și veri caniculare și mai secetoase. Totodată sînt unele indicii potrivit

ne oferă „sprijinul”. Au tot felul de semne, de vise. Alții cred că au calități deosebite care le permit să „simtă” cum va fi vremea. Celor care semnează, le și răspundem. Încercăm astfel o muncă de educație, pentru că nu întotdeauna prognozele noastre sînt bine înțelese. Spațiul mic oferit de mijloacele de informare ne obligă să folosim un limbaj auster, stereotip, prea concentrat. Mulți ne întrebă ce înseamnă, de exemplu, „local va ploua în...”

— Să spunem Moldova.

— Că în unele localități din Moldova va ploua; dacă aria ploilor cuprinde aproximativ 50 la sută din localități spunem că, în Moldova, ploile au un caracter local. Dacă sînt numai cîteva ploii sporadice spunem că acestea au un caracter izolat. Cînd plouă în toate sau aproape toate localitățile, avem ploii generale.

— Nu e lipsit de interes.

— Iată, noi dăm un interval de temperatură, minime și maxime. Un exemplu: minime între 0-10 grade și maxime între 15-25 grade. Primele se referă la valorile cele mai scăzute în cursul nopții, iar celelalte, la valorile cele mai ridicate în timpul zilei. Alții la minime, cit și la maxime, valorile mai mici se referă cel mai adesea la regiunile nordice, iar valorile mai ridicate, la cele sudice, date fiind condițiile climatice ale zonei noastre. În situațiile cînd circumstanțele climatologice normale nu se respectă, facem precizări concrete ale zonelor geografice.

— Aveți la îndemînă vreo „gafă” meteorologică mai cunoscută în lume?

— Gafă, nu. E greu. Se petrec destule. Dar e destul de cunoscut faptul că, puțini ani în urmă, în Suedia — țara care l-a dat pe cel mai mare meteorolog al lumii, Carl Gustav Rossby — premiul pentru umor l-a primit Institutul pentru meteorologie și hidrologie.

— Fără vreo legătură cu acest răspuns, vă mai pun o întrebare: cînd se va instaura definitiv vremea caldă?

— Săptămîna viitoare, cînd va apărea acest interviu, va fi deja normal de cald.

— Să sperăm, fiindcă „Flacăra” dă premii, dar nu pentru umor.

„Din partea noastră, numai vreme frumoasă!”

— Calculatoare, sateliți, modele matematice. Meteorologul trebuie să aibă și talent sau doar o bună școală?

— Calculatorul nu prognozează efectiv vremea, ci oferă un cadru dinamic, adică parametrii ecuațiilor din mecanica fluidelor, de care vorbeam, deci un cadru în care evoluează sistemele vremii. Meteorologii trebuie să interpreteze acest cadru dinamic în parametri ai vremii: nebulozitate, precipitații, descărcări electrice etc. Pentru asta are nevoie de o bună școală. Dar calculatorul nu dă încă elemente de finețe ale vremii. Este ceva ce nu se poate explica, este mai degrabă o chestie de artă. De pildă, în urmă cu o săptămînă, cînd a fost o perioadă rece la București, se prevedea fondul rece și precipitații sub formă de ploaie. Pentru cîteva minute, într-un interval de 24 de ore, se întrevădea însă și transformarea ploii în lapoviță, chiar ninsoare. Din fericire, colectivul nostru de prognoză a reușit să „prindă” această perioadă trecătoare, 2-3 reprize de lapo-

1884, de pildă, anul înființării oficiale a serviciului meteorologic în țara noastră?

— Pe lângă fluctuațiile noaptea-zi, cele datorate schimbării anotimpurilor etc., atmosfera posedă și alte oscilații, existînd deci elemente care se pot repeta la intervale de timp de ordinul anilor, al zecilor, al sutelor de ani. O dată de acum o sută de ani oferă informații în plus în vederea surprinderii acestor cvasiperiodicități. Mă exprim astfel, pentru că, în ciuda unor mult discutate ciclicități meteorologice, îndeosebi în legătură cu activitatea solară, pînă în prezent, investigațiile științifice cele mai serioase arată că periodicitatea este departe de a fi regulată. Abia acum matematica, printr-o subdisciplină recentă — „Teoria bifurcațiilor și a catastrofelor” — începe să ne dezvăluie unele din motivele pentru care nu avem o regulată repetabilitate a evenimentelor meteorologice.

— În țara noastră s-a schimbat mult vremea, să spunem, în ultimii 50 de ani?

— Nu putem afirma că s-au

cărora vara se extinde foarte lent către septembrie, iar iarna către martie. Dar, menționez, estimările sînt foarte preliminare, dacă pot spune așa. În general vorbind, consider că toate prognozele noastre mai îndelungate, care trec de o săptămînă, trebuie luate cu un caracter informativ. Beneficiarii noștri să folosească cît mai mult prognozele pînă în cinci zile, o săptămînă.

— Vă forțez mina: vom avea o vară caldă?

— Institutul nostru a elaborat prognoza pînă în iunie. Se apreciază că pe un fond normal pluviometric și termic, regiunile sud-estice vor fi ușor mai sărace în precipitații.

— Vara?

— Cred că pe lângă tradiționalul iulie, pe lângă august, și septembrie ne va bucura cu o vreme de vară.

— Primiți scrisori și telefoane de la cetățeni?

— Multe, foarte multe. Unii se fac că nu pricep că nu sîntem răspunzători de evoluția vremii, ci doar de prognoza ei. Cei mai mulți dintre autori însă

Intoarce Jdira. Jdira e de la Curpeni și stă în Hunedoara. Din când în când vine cu mașina și trece spre casa bătrânească. Îl așteaptă ca să nu facă două drumuri. Mai vine unul cu bicicleta. Nu i-a lăsat cineva vorbă de la fecior? Nu, nu, n-a trecut decât unul din Aurel Vlaicu să ducă niște porci de la țir și un străin cu motocicletă. Feciorul simbată și cei de la trenuri încă n-au venit. Navetiștii vin totdeauna cu vestile de la oras și tot ei lasă la brod poveștile oa-

Trec elevii întorși de la școală, povestind numai despre vacanță. Trece Măriș ca să meargă la Cugir. Măriș face naveta cu Dacia până la marginea Mureșului. O lasă acolo și trece acasă cu barca. Dimineața se întoarce la slujbă și ca să nu-i chinuie pe brudari, își lasă mașina între sălcii. Vine și nevasta lui Zaharia. E brigadieră de cimp. Gata, s-a încălzit pământul! Îi dăm drumul la porumb! zice ea curățându-și cizmele de noroi.

măvara până toamna e un dute-vino amețitor. Trec căruțele cooperatizei, navetiștii, camioanele și tractoarele cu remorci, semănători și autoturisme. Turiiști nu apar niciodată. Ei în firul șoselei spre Sibiu și Alba și nu se abat niciodată spre acest vad. Și dacă totuși apare, orice străin e iscodit de brudarul curios. Intr-o zi a venit unul care mă întreba de directorul școlii. Ei, săracu, i-am zis eu, ce săracu a zis el, pai cum altfel, doar eu l-am trecut cu barca atunci când l-au adus de la spital. Și cum era? Cum să fie, era mort. Trec și morții? Trec, zice brudarul. Eu duc și la nunți, și la botezuri, le trec și pe cele care au născut la maternitate și-i trec și pe cei care-i aduc ca să-i îngroape acasă. Așa-i moțul. Moare pe aiurea dar tot acasă vrea să se odihnească.

Între Mureș și soseaua națională e un plic de case. Acum e sediul secției de mecanizare a cooperatizei. Au făcut-o acolo ca să nu treacă Mureșul în fiecare zi cu toate mașinările necesare lucrului la cimp. Dar înainte, locuia o familie. Toți le spuneau, mă mută-te de aici că într-o zi te ia apa. Dar omul stătea pe loc și-și apăra cu încăpăținare cercul copilăriei, până când apele au crescut, au tot crescut, i-au intrat în curte, apoi i-au spart fereastra și au năvălit în casă. Atunci a ieșit, s-a cocoțat pe zid și a început să facă semne cu mina și cu pălăria. Treceau arbori mari, cotețe, au văzut trecind și-un autoturism și nu aveau cum să-l ajute. L-au mai văzut o dată cum le face cu mina și apoi a fost înghițit de ape. L-au găsit la cițiva kilometri, dar după două săptămâni. Părinții lui s-au mutat. Au primit un loc de casă și în curtea lor îndărătul unor ziduri groase, s-a mutat secția de mecanizare. Dar omul luat de ape a fost așezat tot acolo, la Curtea copilăriei sale, pe malul apei.

Pe la Băcăinți trec și tractoarele cooperatizei din Sibot. Acolo brodul e mic și malul e prea înclinat. Trec și carele cu fin ale băcăințenilor și cele cu făină ale bulbucanilor. Ca să ajute la curățatul vadului mai

vine un băiat din Băcăinți care lucrează la o fabrică de nutrețuri combinate. Vine și ciobanul cu un ARO ca să întrebe dacă poate veni la noapte să-și treacă nevasta la gară. Mai vin cițiva feciori. E simbată și căminul cultural e închis. În vară l-au umplut de griu și pină să-l golească au intrat șoarecii pe care nu-i mai puteau alunga. De ce nu faceți curat? întreabă brudarul. Pe vremea mea, când eram ca voi sărea focul din călcieele mele! Ca să facem bal trebuie să dăm un miel, zice un băiat care dă la lopată. Un brudar își pune pălăria într-o manivelă a brodului. Celălalt își îndoaie ciuplica pe frunte. Dincolo de brod e o remorcă ruginită, fără roți și dehamată de vreme. Nu știm nimic, zice unul din brudari. Nu e treaba noastră. Mai vine o Dacie de la Cugir. Popa Valer a trecut pe la rude. Se văd morcovii și ouăle aranjate în punji și puse cu grijă sub parbrizul din spate. Vin și căruțele moțesti încărcate cu ciubere. Butoaie pe făină, pe mere, pe griu, și abia mai la urmă pe bani. Din cocia căruțelor adie un miros de fin uscat și se aude vocea pițigăiată a unui radio portativ. Mai vine unul din Aurel Vlaicu cu bicicleta. Ați auzit de unul Munteanu care o pierdut porcul de pe autobuz? L-a pus la bagaje și când s-o uitat porcul coborise cu o stație înainte. Rid toți. Pe la vad trec toate poveștile. De muncă, de necaz, de bucurie, de durere. Povești de viață. Toate se leagă de Mureș. El le vede, le trece și le trăiește pe toate. Dincolo de el sint munții. Dincoace e griul mătăsoș și verde de pe Cimpul Piinii. Cu veacuri în urmă, aici au murit oameni pentru o victorie trecătoare.

Cu pălăria prea grea, căzută pe ceafă, și rezemat cu bărbia de coarda de oțel, brudarul privește în susul Mureșului. Cresc apele și puhoaietele de primăvară îl sperie puțin. Albia devine strimță, apa se tulbură văzind cu ochii, îngălbenește ca un puroi scurs din rânilor pământului și crengi negre se îngheșuie, gonite parcă de sălcii întregi, de scinduri și rădăcini.

Malurile băroabe gâlgie încete și tufișurile de sălcii se inclină umile sub greutatea milului fin, auriu, cu străluciri de diamant. Când încep să plutească sălcii mari și scorburoase, îngrijorarea podarului îi întunecă obrazul. Sint câteva săptămâni în martie și aprilie când munții își golesc burțile de apă, zice el, și atunci n-ai încotro, trebuie să te ferești din calea Mureșului. Riul acesta trece prin varte lor de-un car de ani. Face parte din fiecare zi, ca și dimineața, ca și răsăritul soarelui, ca și aerul. Și cu toate acestea se tem de apă, de revărsările ei cotropitoare. Cu ani în urmă, le-a spălat grădinile, le-a șters culturile, a făcut din acoperișuri niște jucării plutitoare, le-a dus butoaiele, cotețele, căruțele, i-a băgat în pământ pe cei care nu credeau în puterea lui și nu se temeau de ea, ca mai apoi să se liniștească, să le ingrase pământul și, blind, să ajungă la un fel de înțelegere pe care ei n-o încălca niciodată, fiind totdeauna mândri de el, bucurându-se că-l pot privi pe fereastră, că-l pot încăleca, mai ales, în zilele de vară. E solemn și curat și, când îl privești din barcă, se miră cât de mult seamănă luciul apei cu adincul ochilor întunecați. Mureșul nu desparte niciodată. Oricite rele ar face în revărsările lui amenințătoare, oricât de amarnice îi sint puhoaietele, oricât de rău scapă oamenii pe seama viiturilor, nimeni nu injură Mureșul. Apa mai ia cite un om, cite o viață, mai inghite lucruri de preț, dar Mureșul e mai presus decât necazurile mărute ale vieții de fiecare zi, e mai mult decât hidrologie și geografie, fiind poate chiar coloana vertebrală a unei lumi pe care o rostuieste în tăcere și pentru milenii. Vadurile sale string lumea și-i împart drumurile, ca niște porți de apă prin care trebuie să treacă povestea frumoasă a fiecăruia, scuturată de amănunte, despovărată, ca să rămână curată și nestirbit, nepieritor ca și riul, rostul omului.

CORNEL NISTORESCU ■

es, apă lină

menilor de pe văile Apusenilor. Fiecare trecător își aduce partea sa de contribuție la computerea unei gazete nescrise despre viața orașelor din apropiere și a satelor de peste Mureș. Trec apoi cooperatorii. Peste Mureș a început semănatul. E un dute-vino peste apă ca pe o punte de beton. Trec tractoriștii. Vine și ciobanul. Trece unul care duce cițiva saci de făină pentru bătrâni. Trece un ceferist, grăbit să prindă cursa de seară. Trece o femeie plingind.

Bărbatul n-o ascultă. O ia la fugă, pune mina pe un cirliș și sare în barcă, o dezleagă și iese spre firul apei. De sus, dinspre Blandiana se vede coborind alene o salcie bătrână și uscată. Brudarul o agată și o leagă cu o sirmă otelită de barcă. Ca pe o pradă de preț, o trage spre mal. Acolo îl ajută ceilalți. Primăvara string citeva care de lemn. De prin sălcii își fac și pari. Pe puținul loc nisipos din preajma căsutei lor au încropit o grădină de legume. De dat la pește, nu prea au timp. De pri-

1907: mărturii și documente

V. Vinovat de sinceritate

După zile de aprinse dezbateri, procesul care a făcut atita viltă și care i-a adus față în față pe mareșalul Averescu și pe tânărul student clujean Bazil Gruia — acuzat că l-ar fi calomniat pe venerabilul militar și om politic amintindu-i ororile comise în timpul ministeriatului său de Război, în 1907 — a ajuns la ora rostirii sentinței.

Era 1 decembrie 1930. În sala arhiplină a Tribunalului din Cluj se aude, rostită rar, cu gravitate, sentința cu numărul 1062 a secției a II, prin care Bazil Gruia este găsit vinovat de delictul de calomnie prin presă.

Pentru aceasta, Tribunalul condamnă pe acuzatul Bazil Gruia la 15 zile închisoare corecțională ca pedeapsă principală, precum și la 3 000 lei pedeapsă pecuniară, cu suspendarea pedepsei. La stabilirea cuantumului pedepsei, Tribunalul a avut în vedere ca circumstanțe ușurătoare în favoarea acuzatului faptul că nu a mai fost pedepsit și că este un student tinăr, încă pe băncile Universității. Dar totodată a găsit ca circumstanțe agravante în defavoarea acuzatului lipsa de condescendență față de virsta reclamantului și lipsa de respect față de trecutul acestuia, generalmente recunoscut glorios.

— Așadar, iată-vă și condamnat, Bazil Gruia!
— Condamnat pentru sinceritate, aceasta este formula exactă. Dar n-am luat-o în tragic. Știam că dreptatea e de partea mea. Așa cum foarte bine o știa și mareșalul. Și întreaga opinie publică. Presa timpului dovedește fără dubii asta. În 3 decembrie, Septimiu Sever scria în „Patria”:

Tinărul Gruia a fost condamnat, într-adevăr, la 15 zile închisoare suspendată și 3 000 lei amendă. Dacă procesul acesta s-ar fi dezbătut înaintea unei instanțe din Vechiul Regat, căci acolo s-au întâmplat toate aceste fapte, asupra cărora comportă prefinsa calomnie, desigur că, dată fiind atmosfera de acolo, Curtea cu Jurați, și interesul pe care l-ar fi trezit în opinia publică marioră a evenimentelor din 1907, dezbaterile ar fi luat cu totul altă amploare, iar fondul procesului nu s-ar fi putut reduce la o simplă și nevinovată calomnie. Așa însă, cu legea de presă care este în vigoare în Ardeal, sfetnicii d-lui mareșal Averescu au fost siguri de mai înainte că dezbaterile se va răstrînge într-un cadru limitat, iar sentința nu va fi în nici un caz o soluție și o concluzie de ansamblu a regretatelor întâmplări de acum 23 de ani, pentru a căror reamintire d. Averescu s-a simțit dintr-o dată calomniat. Acei care au asistat la pledoariile apărării și la luminoasa confesiune pe care a făcut-o inculpatul, și-au dat seama că, în afară de formele de protocol, în acest proces s-a mai rostit și o sentință a opiniei publice.

Acest mod de a vedea lucrurile este împărtășit și de către comentarii din Capitală ai procesului. Sub titlul „Procesul de la Cluj”, Tudor Teodorescu-Braniște scria, tot la 3 decembrie, în „Adevărul”:

Tribunalul de la Cluj s-a rostit în procesul de calomnie prin presă intențat de d. mareșal Averescu tinărului redactor al ziarului local „Chemarea”, d. Gruia. Să reținem faptul în sine: sub o formă oarecare — întâmplător forma este foarte urbană —, d. Gruia a spus că d. mareșal Averescu ar fi autorul ororilor inutile de la 1907. D. mareșal l-a chemat în

judecată și a câștigat procesul. Ei și? Inseamnă această că d-sa nu mai poate fi invinuit, așa cum l-a invinuit d. Gruia? Sau că d. Gruia, după ce își va ispăși pedeapsa, nu va mai scrie sincer ceea ce gîndește, de teama unei noi pedepse? Aceasta n-a lichidat însă marele proces politic al ororilor inutile din 1907, fiindcă procesele politice se lichidează nu în fața Tribunalelor corecționale, ci în fața istoriei. Ar putea afirma cineva cu temeinicie că s-a judecat acolo procesul cel mare? S-au dezbătut faptele peste care au trecut două decenii și mai bine? S-au auzit dosarele faimoasei represii? S-a examinat fiecare caz de represie izolată, cu toate detaliile, în cadrul tuturor împrejurărilor de atunci? Evident că nu. De aceea spunem că

Procesul „inutililor orori”

Bazil Gruia pe scările Tribunalului din Cluj, purtînd sub braț dosarul cu probele ce pledau în favoarea sa

osîndirea d-lui Gruia nu dovedește nevinovăția d-lui mareșal Averescu.

— Ce-ați făcut după proces?
— Am făcut, cum era normal, apel, cerindu-mi achitarea. Apel a făcut și mareșalul, solicitînd agravarea pedepsei. Și, în timp ce apelul meu a fost respins, al său a fost acceptat, ridicîndu-mi-se beneficiul suspendării pedepsei și urmînd astfel a o executa efectiv. În această situație, hotărîrea de condamnare rămînd definitivă, eram obligat să execut nu numai 15 zile de închisoare, dar să și achit suma de 3 000 de lei, sumă apreciabilă în acea vreme. În caz de neplătă la termen, conform legii, urma să mai fac 60 de zile de închisoare.

— Ce s-a întâmplat pînă la urmă? Ați făcut zilele de închisoare? Ați plătit amendă?

— Vă povestesc imediat. Între timp, se încheie anul universitar și am plecat acasă, la părinți, la Cisteiul de Mureș. Nu vă mai spun ce necăjiți i-am găsit.

Acolo așteptam mandatul de arestare și executarea pedepsei.

— Cumplită așteptare!

— Mai ales pentru un tinăr. Dar spaima mi-a sporit cînd, într-o seară, cițiva averescani — așa cum am aflat mai tîrziu — au sosit cu o mașină în comună, înarmați cu revolve. Nu știu ce voiau, în zelul lor — să mă asasineze?, să mă răpească și să mă depună, cu o clipă mai devreme la Penitenciar? Cert este însă că mai mulți locuitori din sat s-au strîns în jurul mașinii și le-au dat să înțeleagă celor veniți că prezența lor acolo nu e deloc oportună. Cum începuse deja să se înnopteze, oamenii mareșalului s-au văzut siliți să se întoarcă la Cluj așa cum veniseră. Tocmai cînd să execut pedeapsa, a survenit un decret de amnistie și grațiere, privind și delictul de presă. Acesta este epilogul, juridic dacă vreți, al procesului. Pentru mine însă, esențial a rămas faptul că problema răscoalelor țărănești de la 1907 a fost ridicată și într-o altă parte a țării, unde opinia publică știa mai puțin despre împrejurările și evoluția evenimentelor.

— Este un lucru cu care vă puteți mîndri — acela de a fi fost primul publicist care a ridicat în Ardeal problema răspunderilor pentru masacrele represiei din 1907, punînd pentru prima oară aici, peste munții, această problemă sub forma unei acuzații directe aduse unuia dintre cei care au avut un rol covîrșitor în reprimarea răscoalei.

Anii au trecut. Bazil Gruia a terminat facultatea, și-a luat, în 1932, doctoratul în drept și a activat, ca avocat de renume, la Ocna Mureșului, Hușid și Cluj, fără a abandona însă, nici un moment poezia. De la volumul publicat cu un an înaintea procesului „inutililor orori”, n-a mai publicat un altul decît după aproape 40 de ani, în 1968. Un volum intitulat „Ardeea etapelor”. Au urmat alte și alte cărți, între care și acelea cuprinzînd documente inedite legate de viața și opera celui care l-a fericit cu aleasa și sincera sa prietenie — Lucian Blaga. Își va mai fi întors, cînd și cînd, Bazil Gruia ochii amintirii către evenimentele aceluia an 1930?

— Desigur. Și încă de nenumărate ori. Cu atît mai mult cu cit timpul mi-a dat intru totul dreptate în privința acuzelor aduse mareșalului. După 1945 au fost descoperite și, apoi, publicate dosarele prin care cerusem, la Cluj, proba veracității. Fuseseră ascunse într-un seif de către Carol I. Conținutul lor, pe care l-am parcurs cu infinită atenție, spunea tot ceea ce spusesem, desigur, cu mai multă eleganță, eu și avocații mei atunci, în noiembrie '30. Și încă nu încetez a scrie chiar poeme dedicate celor ce-au avut de suferit, fără vină, în 1907. Cit despre procesul meu cu mareșalul Averescu, îmi propun să-l descriu cu deamănuntul într-o carte de amintiri.

— Vă urez să aveți puterea să o scrieți. Și, alături de ea, alte volume de versuri.

S-a întunecat. Pe străzile orașului Cluj-Napoca, silueta poetului Bazil Gruia, mergînd cu tinerească repeziune spre casă — casa aceea care, de atîtea ori, l-a avut oaspete drag pe Lucian Blaga —, se zărește ca o flăcărui albă, ca un dor de înalt și de puritate, ca un zid viu, deloc plîpînd, în calea uitării.

DAN MUCENIC ■

Cintarea
României

Festivalul Artei și Creației Studentești

Fotografiile mișcate

În perioada 24-25 martie s-a desfășurat la Craiova etapa finală a celei de-a XVII-a ediții a Festivalului Artei și Creației Studentești din cadrul Festivalului Național „Cintarea României” — secțiunea de artă fotografică și cinecluburi. Fotografii expuse de Ovidiu Guran din Cluj-Napoca, Ioan Dineș sau Octavian Comănescu din București, Ghenade Vinți din Brașov sau Zoltan Soos din Timișoara ca și multe altele din cele prezentate de studenți întruneau condițiile necesare pentru a fi prezentate pe simezele oricărei expoziții de gen. De la fotografia-reportaj (premiul întâi „Maestrul” a lui Ioan Dineș) la portret (primul loc „Portret” de Ovidiu Guran) sau de la peisaj (locul întâi Mariana Olt din Cluj-Napoca pentru „Feerie”) la eseu (primul loc fiind ocupat de clujenii Marin Grigău — „Contururi” — și Ovidiu Guran — „Jazz”) participanții au făcut dovada talentului, dăruirii și profesionalismului.

În sala de proiecții din incinta Casei de Cultură a Studenților din Craiova au avut loc vizionările de diapozitive individuale, diason și diaporame.

La secțiunea de film, studenții din cadrul Institutului de Artă Teatrală și Cinematografică din București au prezentat pelicule conforme cu stadiul de pregătire în care se află. Viitorii cinești profesioniști au realizat atât reportaje artistice și eseuri, cit și filme didactice. Dintre filmele vizionate, cei prezenți au remarcat: „Scurtă întâlnire” — premiul întâi pentru imagine (Horia Lapteș), interpretare feminină (Emilia Popescu) și interpretare masculină (Sandu Mihai Grăia) — „Umor la domiciliu” — premiul pentru regie (film de ficțiune) „Holografia”, „Dialectica și metafizica” — premiul întâi, respectiv doi (pentru film de integrare).

Pentru cei 30 de ani de activitate, cineclubul studentesc din București — „Stud-Film” — i s-a decernat Diploma de onoare A.C.I.N., iar pentru filmul de animație prezentat premiul întâi.

MONICA STĂNESCU ■

Competiția și expoziția

În ospitalierele săli ale Galei Uniunii Artiștilor Plastici studenții celor trei institute de arte plastice din țară (București, Cluj-Napoca, Iași) au arătat măsura exactă a pregătirii și talentului lor.

Diversitatea modalităților de exprimare artistică — pictură, sculptură, grafică, afis, tapiserie, ceramică, artă monumentală, forme industriale-design — a conferit expoziției „profesionalistilor” amploarea caracteristică marilor momente de vibrație artistică. La crearea acestor atmosfere a contribuit și dispunerea lucrărilor pe zone de influență și tradiție culturală. Astfel, dacă lucrările bucureștenilor au impresionat în general prin cromatica fină, în spiritul tradiției școlii muntene de pictură, Clujul s-a impus prin spiritul de avangardă și ex-

periment, ca și prin tendința spre monumentalitate iar Iașul printr-o atmosferă poetizată, calmă, izvorâtă din meditație și sentiment.

Din palmaresul extrem de bogat al secțiunii rezervate studenților de la institutele de artă, îi vom menționa pe deținătorii locului I, fără a minimaliza valoarea și contribuția celorlalți laureați: la pictură — Melania Ion, Alexandrina Tănase, Constantin Tudor; la sculptură — Kocsis Rudolf, Lakatos Pal, Eugen Postolache; la tapiserie — Manuela Botis, Florica Nedelcu, Adrian Nicolae; la grafică — Fejer Zoltan, Timotei Nădășan, Ovidiu Petca; la ceramică — Ionel Lazăr.

Ca de fiecare dată secțiunea amatorilor rezervă receptorului de artă bucuria descoperirii unor personalități avide de frumos, cu inclinații artistice evidente ce coexistă în mod fertil cu pasiunea pentru meseria de zi cu zi. Viitorii ingineri și profesori se dovedesc, nu o dată, veritabili artiști cu programe estetice ferm conturate. Maturitatea artistică a lucrărilor expuse de amatori rezidă în același timp și în tematică angajată, mesajul umanist al ideilor surprinse dovedind înțelegerea perfectă a rolului artei și artistului în civilizația contemporană. Să cităm din nou numele celor mai buni: Florin Robitu (pictură), Cristel Bain, Cornel Călin (sculptură), Mihaela Costea (tapiserie), Florin Hațegan, Ionel Stoica (grafică), Cristel Bain (ceramică), Neculai Marcu (afis).

Demni și înzestrați continuatori ai unei frumoase tradiții, toți cei prezenți cu lucrări la această manifestare au simțit încă o dată marea răspundere ce le revine, aceea de a crea o artă care să stimuleze progresul social, să contribuie la dezvoltarea culturii, la afirmarea plenară a omului.

OCTAVIAN MANDIȚĂ ■

Amintiri despre viitor

Sigur că în largul context de afirmare oferit cu generozitate de Festivalul Național „Cintarea României” o secțiune cum este cea de Publicistică și creație literară din cadrul Festivalului Artei și Creației Studentești poate să pară la prima vedere relativ puțin însemnată. Aceasta însă numai în cazul în care privirea ne-ar fi oțărâtă de statistici sau alte mărunte socoteli organizatorice. Iată însă că nici măcar organizatorii nu au căzut pradă unei asemenea capcane, acordând o atenție și o grijă am spune nu deosebite față de alte secțiuni, care ar fi fost în acest mod nedreptățite, dar cu totul firească, plecând de la componenta juriului (prezidat de poetul Nicolae Dragoș, prim-redactor șef adjunct al ziarului Știința și având în componență, între alții, personalități ale literaturii române contemporane, cum ar fi: Eugen Simion, Mircea Martin, Costanța Buzca, Ion Cristoiu, Florin Manolescu, Laurențiu Ulici) și pînă la asigurarea cadrului optim unor manifestări ceneclerice care i-au reunit pe tinerii creatori din întreaga țară în binevenite și utile schimburi de experiență.

Juriul (care, în paranteză fie spus, a avut de muncit din greu

în cele 26 de ore non-stop rezervate lecturii lucrărilor calificate în faza republicană și apoi dezbaterilor), prin însăși componența sa a insuflat încredere participanților și a dat greutate premiilor. Aparentul exces de generozitate întâlnit pe alocuri — materializat în numărul mare de premii — considerăm că a fost impus de nivelul calitativ deosebit de ridicat al concurenților. Fapt mărturisit, de altfel, și de membrii juriului în scurtele, dar concentratele luări de cuvânt din cadrul sedinței festive de înmănare a premiilor. Astfel, la reviste studentești, locul I a fost ocupat, conform anticipărilor generale, de Convîngeri comuniste din București și Opinia studentească din Iași, care de citiva vreme, s-au impus atenției tuturor, alături de ele fiind clasată oarecum surprinzător și revista timișoreană Forum studentesc. Preocuparea constantă pentru presă în cele trei centre universitare, amintite s-a făcut simțită și în situația lor pe primele trei locuri și la secțiunea Cercuri de presă. Cea mai bună revistă de institut a fost apreciată a fi Mesaj comunist din Craiova, aceasta printr-o restricție oarecum formală, întrucât revista respectivă reprezintă cu cinstă întregul centru universitar oltean. Studentele în cel mai frumos sens al cuvîntului se prezintă Ing-ul politehniștilor bucureșteni. Dar bineînțeles că peisajul complex al preseii studentești nu a putut fi fotografiat în exactitatea nuanțelor sale de o ierarhie fatalmente în mișcare. Astfel, creșterea spectaculoasă a Orientărilor gălățene nu a putut fi reflectată, ca și calitatea cu totul excepțională, depășind substanțial sfera studentească, a Echinox-ului din Cluj-Napoca și a Dialog-ului din Iași. Publicistica „individuală”, care s-a bucurat de o participare chiar mai numeroasă decît poezia, a scos în evidență (se așteaptă confirmări în presa profesionalistă) talente viguroase și dornice de afirmare, impunându-se, așa cum era și firesc, tot reprezentanții celor trei centre universitare care s-au distins și prin activitatea generală: Iași, București și Timișoara. Trebuie arătat faptul că, inclusiv în plan organizatoric, dar mai ales prin rezultate, în aceste trei cazuri se cuvine a fi apreciată grija deosebită a Consiliilor U.A.S.C. respective și îndrumarea competentă a unor cadre didactice și instructori de specialitate.

Efervescenta creație a tinerii generații universitare s-a manifestat la cele mai înalte cote și în sfera creației literare. Poezia, prezentată, de pildă, a obligat la o adevărată ploaie de premii, evidențind și în acest fel, dacă mai era nevoie, zorii unei noi generații, generație care, de altfel, se manifestă deja cu pregnanță și se află în pragul intrării cu drepturi depline în perimetrul literaturii române contemporane. Dacă premiul I a fost acordat unui singur concurent, întru semnarea „originalității sale stupefiante” (aprecierea aparține unui membru al juriului) — este vorba despre Cristian Popescu, proaspăt laureat și cu premiul U.A.S.C.R. și (atenție!) cu premiul pentru debut al Editurii „Cartea românească” locurile următoare au reunit participanți din mai multe centre universitare, distingându-se totuși, chiar și astfel, Ceneclerul „Universitas” care nu mai este de mult doar al Universității bucureștene sau doar al Capitalei studentești, Andrei Bodiu ori Daniel Băulescu, de exemplu, fiind membri activi, deși în același timp studenți cu frumoase rezultate la Timișoara și, respectiv, Ploiești. La proză a fost de asemenea vizibilă o varietate de preocupări, teme și mijloace artistice. De subliniat și în acest caz apartenența tinerilor creatori la institute și facultăți de profile diferite. Cornel Popa din Iași, George Ardelean, Anca Mizumschi și Caius Dobrescu, toți din București (acesta din urmă și un poet foarte bun, apreciat ca atare și de juriu, și un eseist și critic deja format) sint frumoase promisiuni în domeniu. Supremăția filologilor (și anume a celor bucureșteni) a fost, în schimb, vizibilă din plin la eseu și critică literară, secțiune dominată de Dan-Silviu Boerescu, Iulian Costache (ambii locul I) și Simona Popescu (locul II și o surprinzătoare absentă din palmaresul poeziei).

Premiile acordate emisiunilor de radio studentești au evidențiat și în acest mod o altă preocupare salutară a unor inspirați și harnice colective din (iarăși) București, Timișoara și Iași, dar și din Brașov sau Tirgu Mureș.

Palmaresul și mai ales participarea în integralitatea ei au reliefat existența în rîndurile studenției a unui extraordinar izvor de talente în plină manifestare, probînd o creativitate intensă, pe măsura epocii pe care o trăim. Viitorul publicisticii și al literaturii noastre e pe mîini bune!

Toată lumea rîde, cîntă și dansează

Un public deosebit de entuziast și dornic de evenimente artistice a stimulat prin prezență și participare derularea etapei finale a celei de-a XVII-a ediții a Festivalului Artei și Creației Studentești — secțiunea de muzică ușoară, de estradă, rock, jazz, folk și dans tematic, modern, contemporan, clasic, comic, de caracter, de societate, care s-a desfășurat la Brașov în perioada 27-29 martie. Cele mai variate modalități de expresie și concepții creativ-interpretative și-au dat întâlnire în cele trei zile de concurs, probînd din plin complexitatea fenomenului artistic studentesc și, în destule cazuri, valoarea sa de avangardă în cel mai bun sens al cuvîntului. Ast-

fel, se cuvine a fi revelat, de pildă, primatul valoric de nivel național chiar, depășind substanțial sfera studentească, al formațiilor de jazz laureate ale acestei ediții: Atelier 61 din București (care îi include și pe cei doi instrumentiști cîștigători ai premiului I individual — excepționalii Nicolae Simion — saxofon și clarinet și Mircea Tiberian — pian), Alla Breve din Timișoara și Studio din Iași, toate trei impuse prin prezențe meritorii și lauri obținute la festivalurile de gen de la Sibiu, Costinești sau Brașov. Nu departe de această situație se află și muzica ușoară, dominată evident, la capitolul soliste, de tripla bucureșteană: Dana Barzter, Corina Mathia, Cristina Mihalacne, laureate cu premiile I, II și III, primele două fiind însoțite pe podium de Gabriela Nechita din Iași și, respectiv, Corina Cimpeanu din Cluj-Napoca.

Un reviriment se înregistrează în sfera formațiilor vocal-instrumentale, indiferent că ele sint categorisite ca atare sau pur și simplu formații rock (oricum departajarea fiind în acest caz cvasiarbitrară). Alături de unele nume care au depășit granița consacării (în primul rînd e vorba de timișorenii de la Celelalte cuvinte, care se află la al doilea disc L.P.) dar și de Conexiuni din Brașov, Rogvaiv din Ploiești sau Revox din Cluj-Napoca, semnalam apariția unor trupe noi, valoroase, în mai toate centrele universitare: E.K.G. din Timișoara, Cod 6200 din Galați, Apostroph din Iași, Echinox din Craiova și, mai ales, Amfiteatrul 36 (fostă Picnic) din București, alcătuită din instrumentiști renumiți și prezentînd o muzică la zi, materializarea unei colaborări benefice a talentului nativ, cu munca reverentă și cu asimilarea riguroasă a cunoștințelor de bază și a noutăților din domeniu.

Secțiunea de dans a inclus numeroase evoluții de-a dreptul entuziasmante, care au cucerit aprecierile juriului și adesea totală a unui public deosebit de numeros. Față de edițiile trecute progrese frumoase s-au înregistrat la dans tematic și contemporan, mai cu seamă în ceea ce privește concepția și însușirea tehnicilor și mijloacelor de expresie cele mai moderne, în concordanță cu gusturile și exigențele generației universitare. O desfășurare scenică deosebit de complexă și inspirată dirijată (chiar dacă pe alocuri s-a alunecat în explicitări pleonastice) a prezentat formația Casei de Cultură a Studenților din Brașov. Felicitări, de asemenea, echipelor similare din București, Cluj-Napoca și Craiova. O subsecțiune în continuă creștere calitativă și de popularitate, ea cîștigîndu-și tot mai mulți adepți atît printre dansatori cit și printre spectatori, este aceea de dans comic, introdusă în acest an ca urmare a succesului extraordinar de care s-a bucurat la ediția trecută a festivalului grupul Facultății de Aeronave din București. Un număr sporit de formații au făcut deliciul publicului la această ediție prin evoluții care au împletit calitățile tehnico-interpretative cu umorul de cea mai bună calitate. După cum se vede — o diversitate tematică, de abordare și realizare a unor prestații tehnice interesante și atrăgătoare, de natură să relaxeze, să încinte și să incite la participare și implicare efectivă în realizarea actului cultural.

PAUL NANCĂ ■

Doctor docent în științe istorice (1961), laureat al Premiului de stat (1963), profesor emerit (1963), Ordinul „Meritul cultural” cl. a II-a, Ordinul Muncii cl. a II-a (1966), membru corespondent al Academiei Române (1963), membru al Academiei de științe sociale și politice (1970), Premiul Herder (1972), membru al Academiei Române (1974).

A conferențiat în limbile germană, franceză, engleză, italiană și rusă la universități, muzee și academii de pe toate continentele. A publicat peste 150 de lucrări științifice între care și volumele Vechile biserici de piatră românești din județul Hunedoara (Cluj, 1930), Pictorul Octavian Smigelschi (Sibiu, 1936), urmat de o ediție revizuită (București, 1982), L'arte bizantina în România, I ricami liturgici (Roma, 1945), Istoria artei feudale în Țările române (vol. I, București, 1959), Arhitectura și sculptura romanică în Panonia medievală (București, 1966), Istoria artei europene (vol. I, București, 1967, vol. II, București, 1972), Metodica cercetării în istoria artei. Considerații (București, 1974), Pictura murală din nordul Moldovei (București, 1974, cu volume separate în limbile germană, engleză, franceză și română), Kunstdenkmäler in Rumänien (Leipzig, 1986).

— Ziceți că lucrați cu forțe reduse, stimate Virgil Vătășianu. Pe biroul dumneavoastră, „mulat” temporar în cel mai cald loc al apartamentului, sînt multe zone „fierbinți”, pe „șantier”. Acum la ce lucrați ?

— Sînt coreferent la teza de doctorat a lui Adrian Andrei Rusu — Cefăți din voievoatul Transilvaniei, sec. XI—XIV — condusă de acad. Ștefan Pascu. E o teză interesantă.

— Doctoranzii dumneavoastră ce fac ?

— Unii lucrează cam încet. Alții, bănuiesc c-au renunțat. Mai am încă unsprezece! Cea mai apropiată susținere e probabil a unei candidate din Banat, Rodica Vărtaciu Medeleț — „Centre de pictură românească în Banat, sec. XIX”. Teza descrie dezvoltarea școlilor din Banat. Sînt în această zonă surprinzător de multe centre active care în veacul XIX, plecînd de la arta veche românească, au trecut printr-o fază de artă populară, iar apoi spre arta cultă.

— Într-un interviu publicat anul trecut în „Flacăra” i-am informat pe cititori că ați predat Editurii Meridiane o nouă carte. Cînd va fi în librării ?

— Sper s-o vedem cit de curînd. Ea se numește Studii de artă românească și universitățile, este „culeasă”, dar mai sînt unele probleme legate de ilustrații. Conține lucrări pe care nu le-am publicat niciodată în țară, ci doar în străinătate, în alte limbi. Cartea

mai cuprinde și două studii noi. Unul, privind arta românească din veacul al zecelea pînă la 1600, prin care doresc să completez ou noi date informative Istoria artei feudale din Țările române care a apărut în anul 1959. Voi aduce cu acest prilej și corecturi la unele probleme, ipoteze, pe

scris și tot ce am făcut eu! O singură dată, în 1956, cînd a fost nemulțumit de unii dintre colaboratorii săi, m-a lăudat într-o ședință a Institutului de Istoria artelor, ținută în cadrul secției de istorie a Academiei române. Era în luna septembrie sau octombrie, iar ședința o prezida Mihail Jora, pre-

simplu : Virgil Vătășianu ! De ce ?

— Nici titlul de academician, nici cel de profesor sau de docent nu adaugă nimic la valoarea lucrării. Ea rămîne la aceeași valoare sau la fel de lipsită de valoare...

— Cu ce credeți că sînteți încă dator Istoriei artei ?

— Of, cu cite nu sînt ! Sînt dator în primul rînd cu lucrările pe care le-am programat și încă nu le-am realizat. Din păcate, am programat mult, dar am realizat numai parțial.

— Care a fost cea mai recentă apariție editorială a academicienului Virgil Vătășianu ?

— Cartea Kunstdenkmäler in Rumänien (Monumente de artă din România), apărută la trei edituri : Edition Leipzig, Darmstadt și München-Berlin. Fiecare editură a publicat separat lucrarea...

— Într-un apartament de pe str. Petunii din cartierul General Eremia Grigorescu din Cluj-Napoca, pe masa de lucru a academicienului Virgil Vătășianu, la 85 de ani, alte lucrări își așteaptă finisarea. Profesorul, exigent cum a fost o viață, dorește să rămînă cu cit mai puține datorii față de școala de Istoria artei pe care a creat-o la Cluj-Napoca.

L-am privit cu admirație și respect, transmitîndu-i din partea cititorilor revistei gînduri de sănătate și tradiționalul „La mulți ani” !

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

VIRGIL VĂTĂȘIANU:

„Voi mai aduce ipoteze,

voi mai aduce confirmări”

care cercetările următoare le-au dovedit eronate sau, în parte, necorespunzătoare. Apoi, doresc să-mi apăr unele ipoteze pe care critica le-a „văzut” altfel la vremea respectivă. Cea de-a doua se referă la particularitățile artei medievale românești...

— Cine a fost cel mai „energetic” critic al operei dumneavoastră ?

— Neîndoielnic, prof. Gh. Opreșcu ! El a criticat tot ce am

ședințele secției. Motivul era că la o colaborare pe care mi-a propus-o pentru a participa la redactarea Istoriei artei din Țările române, m-am ținut și de termene și de condițiile pe care mi le-a impus. Au fost o surpriză acele laude. Și nu numai pentru mine, chiar și pentru Jora, care a ținut să romanceze acel prim gest de laudă al profesorului Opreșcu...

— Ați semnat toate cărțile

HOREA FLĂMÂNDU:

(Urmare din pagina 9)

adolescenței mele — Cluj-Napoca.

— Dar dumneavoastră sînteți născuți la Alba Iulia ?!

— De loc, familia mea, a părinților mei, e de prin părțile Birgăului. În 1940, după cum bine se știe, o parte a Transilvaniei a suferit urmările Dictatului de la Viena. Ai mei, ca atîtea familii de români, au luat calea pribegiei. S-au stabilit la Alba Iulia, unde am avut norocul să mă nasc. Spun noroc, pentru că este, totuși, o fericită întâmplare să te naști la Alba Iulia, oraș cu amplă rezonanță în istoria țării noastre. Imediat după război, părinții mei s-au mutat la Cluj-Napoca, unde mi-am petrecut, cum spunea, copilăria, adolescența, unde am devenit student la arte plastice.

— Ați simțit nevoia să reveniți, ca absolvent, la Cluj-Napoca ?

— Și am făcut, zic eu, dacă tot am început să-mi evaluez împlirile vieții, foarte bine. Am participat efectiv la constituirea Muzeului Etnografic al Transilvaniei, prilej cu care am refăcut, în alt plan, relația mea cu o lume care, în urmă cu cîteva ani, cînd a trebuit să plec la București, mă obseda, mă copleșea, mă făcuse, cum să vă spun, prizonierul ei. Cu alți ochi și cu altă înțelegere, ba chiar cu altă simțire trăiam eu atunci, la reîntoarcere, fabuloasa lume a Transilvaniei. Parcă mi se ridicaseră niște țeturi de pe ochi. Descoperam o nouă formă, mai profundă și mai elaborată, filtrată prin gîndire, a ceea ce știam despre pămîntul, istoria, cultura și viața fără de sfîrșit a străbunilor noștri. În fond, totul era ca la început, dar, în același timp, totul era altfel.

— În paralel cu munca pe care ați desfășurat-o la Muzeul Etnografic al Transilvaniei, ați lucrat intens, dovadă fiind cele cîteva piese, monumente în toată puterea cuvîntului, aflate în Cluj-Napoca (Eminescu și Octavian Goga), la Blaj (Timotei Cipariu), la Dej (Simion Bărnuțiu) și la Bocea Română (Al. Papiu-Ilarian).

— Da, o parte din aceste lucrări le-am făcut în acea pe-

rioadă, o alta am făcut-o mai tîrziu, cînd, spre surpriza mea, am fost numit asistent la institut, la secția de sculptură fi-rește, devenind intrucivă coleg cu foștii mei profesori.

— Prin felul dumneavoastră de-a fi faceți o anume trecere între cei tineri și cei vîrstnici. Greșesc ?

— Mi se pare că aveți dreptate. Eu mă simt legat de generația care a trecut bine de vîrsta de 50 de ani. Atît de mult mă simt legat de ei, încît am încercat, după puterile mele, să duc mai departe spiritul ei, se-tele ei de nou, dorința sa de-a reface legătura cu marele filon al școlii de sculptură din țara noastră. În linii mari această superbă generație față de care mă simt atașat, dar din care, repet, nu fac parte, și-a împlinit menirea. Au apărut, beneficiind de demersurile ei estetice și plastice, alte și alte generații, extrem de talentate. Nu spun o noutate cînd afirm că România are la ora actuală cea mai interesantă sculptură din Europa, din lume chiar, o adevărată școală cu zeci și zeci de reprezentanți, unul mai interesant și mai bine consolidat decît altul. Nu cred să exagerez cu nimic dacă voi afirma că, între celelalte arte plastice, sculptura este cea mai bine reprezentată, cu adevărat competitivă la nivel internațional.

— Ce anume credeți că a concursat holărilor în constituirea acestei largi grupări, dacă o putem numi ca atare ?

— A contat, mai întîi și-ntîi, continuarea, în spirit și idee, a acelei teribile ambiante din anii '65—'70. Apoi, element extrem de important, atmosfera de lucru continuu și direct, pe viu, asigurată de taberele naționale de sculptură, de la Măgura, care a dat tonul, apoi de la Căsoaia, de la Hobița, sau, mai recent, de la Babadag. În ideea noastră, a celor ce ne-am preocupat de organizarea acestor tabere, tinerilor sculptori trebuia să le asigurăm un fel de continuare a celor învățate în institut. Acum, în tabără, urmau să desăvîrșesc, să îndrăznească, să șlefuiască, să-și asume răspunderea unei lucrări. Firește, nu este obligatoriu ca un tînar sculptor să meargă numai pe această cale a devenirii lui, sînt și alte căi, de unul singur, în atelier, dar eu înclin să cred că tabăra, în cea mai frumoasă ac-

cepțiune a sa, a fost și va fi un loc în care sculptorul tînar își construiește uneltele, limbajul, își clarifică viziunea, își fortifică puterea de a înțelege și exprima lumea înconjurătoare.

— Dumneavoastră n-ați participat, dacă îmi aduc aminte, decît la o ediție a taberei de la Măgura. De ce ?

— Pentru că, la un moment dat, a trebuit să mă ocup de organizare. Apoi, cu timpul, ca să zic așa, am sărit peste vîrstă. Tabăra este în general pentru tineri pînă la 35 de ani. Cam după această vîrstă încep să apară tot felul de lucruri, începe să se nască o lume proprie, o lume asupra căreia meditezi, ca să zic așa, toată viața. În clipa în care un sculptor simte acest început de maturizare, nu mai are ce căuta într-o tabără. În ce mă privește, tare aș fi vrut să fiu ceva mai tînar, să pot participa la cit mai multe tabere. În tabără, cum spuneam, se lucrează pe viu, direct pe material, situație nu prea firească, totuși, pentru un sculptor care, în atelier, prin modelaj, poate să întoarcă o idee pe toate fețele, ba mai are și timp la dispoziție să cîntăroască, măcar cu gîndul, zeci și zeci de variante. În tabără gîndești repede și o singură dată. Ai optat pentru o formă ? Gata. Îi dai drumul. Nu mai poți reveni. Dar mi se pare că am deviat de la întrebare.

— Ce altceva a mai contribuit, dincolo de tabere, la formarea noilor generații de sculptori români ?

— Șansă unică pentru noi, faptul că Brăncuși era român. Prin el, sculptura română s-a apropiat cel mai mult de ceea ce s-ar numi specificul în sculptură. Această continuă raportare a noastră la un demers ilustru, cel brăncușian, ne stimulează, ne dă încredere în tot ce facem. În ceea ce mă privește, și nu cred că vorbesc numai în numele meu, între alte temeinice lucruri pe care ni le-a transmis Brăncuși este importanța pe care trebuie să o acordăm pregătirii noastre. Sculptura, în ideea sa, devenită și-a noastră, este o activitate care se decantează prin acumulări neconținute. În meseria noastră, în arta noastră, acumulările sînt lente, foarte lente, iar maturizarea vine tîrziu, foarte tîrziu. Nimeni n-are voie să se grăbească, să forțeze par-

curgerea rapidă a sculpturii. Știu, imi veți spune că, totuși, sculptorii, mai ales cei tineri, se grăbesc, vor să devină cit mai repede celebri. Da, e-adevărat, toți ne-am grăbit, toți ne grăbim încă, dar vine o clipă, un moment în care simți că ai o anume rețineră. Abia atunci începe, de-adevărata, maturizarea, abia atunci, odată cu indoielile, cu neliniștile, cu insinurarea, cu inversunarea de-a duce un gînd pînă la capăt, iar acolo, la capăt, să spui clar și convins : acesta este lucrul meu.

— Pentru că tot vorbim despre această continuă devenire a artistului, cum s-a întimplat, v-aș întreba, că Horia Flămîndu pare să fi renunțat la sculptura volumetrică, oprindu-se, în ultima vreme, mai mult asupra basoreliefului ?

— Nu am renunțat la sculptura volumetrică. Dar trebuie să vă explic că și basorelieful este tot sculptură volumetrică, o formă a tridimensionalului. M-a preocupat basorelieful pentru că, asta e părerea mea, în coordonatele actuale volumul este mai greu abordat de privitor. Volumul, ca oricare alt obiect aflat în preajma noastră, este foarte agresiv. Vrea să ne acopere total. Ne obligă să-l privim. Basorelieful, aidoma unui tablou, se încadrează într-un spațiu fără a emite agresivități. Are ceva mai blind, mai liniștit, mai neutru. De ce m-a preocupat parietalul, sau basorelieful ? Pentru că e mai apropiat de firea mea. Efortul de-a realiza compoziții ultracominate, șocante, eminemente noi, nu mă caracterizează. Sînt alții care fac aceste lucruri cu un talent și cu o pricepere care mă depășesc. Pe mine, ca să vă spun adevărul, mă preocupă partea intimă a lucrului, acel inefabil amănunt de gramatică plastică. Dar, repet, asta nu înseamnă că am renunțat la sculptura volumetrică.

— Ceea ce se citește, fără nici un efort, la prima lectură, în basoreliefurile lui Horia Flămîndu este, după părerea mea, o liniște blîndă. Personajele trăiesc cu maximă intensitate, în adinecul ființei lor, o bucurie elegiacă, ceva dulce și amar în același timp. Sînteți un astfel de om ?

— Poate că sînt și un astfel de om, pentru că, la urma urmelor, o lucrare este oglinda în care se răsfrînge o parte din ființa noastră.

Vorbiți și scrieți

românește

Scopul gramaticii

Tradițional se spune „Românul e născut poet !”. Aș adăuga : „Dar și povestitor !” Rememorati-vă operele marilor prozatori români pe care îi știți încă din școală. Talentul lor de povestitori este impresionant ! Răsfoiți o culegere de basme folclorice culese pe teren de către specialiști. Veți rămîne uimiți de cită putere de sugesție, pe lingă imaginație, dau dovadă naratorilor populari.

Ei bine, trebuie să constatăm cu părere de rău (aș spune chiar „cu îngrijorare”) că, mai cu seamă în rîndul tineretului, priceperea și talentul de „a relata”, „a povesti”, „a rezuma” au scăzut sau, poate, nu se sprijină pe deprinderi solide în această direcție.

După cum se vede, nu mă refer de data aceasta la o chestiune de gramatică sau, mai bine zis, la o chestiune de gramatică „pură”, ci la ceva mult mai important : la însuși scopul învățării gramaticii ! Căci întregul aparat mental pe care ni-l formăm însușindu-ne funcționarea potrivit regulilor a limbii materne trebuie folosit pentru a ne exprima limpede, corect și frumos, cu alte cuvinte — pentru a produce mesaje noi, fie într-o comunicare uzuală, fie într-una specializată pentru un anumit domeniu, fie într-una care vizează obținerea de efecte expresive, mergînd pînă la creația estetică.

Or, ascultați citeodată cum se „povestește” în jurul dumneavoastră ! Nu mă voi mai sprijini aici pe fapte autentice, dar am să încerc să reproduc cit mai fidel „rezumatul” unei piese de teatru, făcut, la cererea subsemnatului, de un tînar sub douăzeci de ani.

„A, a fost foarte mișto ! Era unu' care îi plăcea o tipă (nu-mai prezența mea l-a împiedicat pe povestitor să întrebunțeze obișnuitul său „gagică”, dar asta e... altă poveste !). Și... tipa îi plăcea și lu' ăla... Și ăla era stăpinu' lu' ăsta... Și el s-a prins... Da' și ea s-a prins... Și chestia e că ea îl iubea pînă el și a zis că cum să scape de ăla. Și nevasta lu' ăsta, lu' stăpinu' s-a prins și ea... Și el se cam ofica... Și ea nu i-a spus... Și atunci au aranjat o chestie...”

Vă las să ghiciți despre ce piesă este vorba ! (Cei care răspund Nunta lui Figaro primesc felicitări). Interlocutorul meu (real !) era un tînar instruit, cu o diplomă în buzunar, cu o meserie bună pe care o practica bine.

Într-un compartiment de tren s-au întîlnit întimplător două vechi prietene. Nu se mai văzuseră de multă vreme așa că aveau multe să-și spună. Una dintre ele a început la un moment dat să povestească ce se mai întimplase cu niște cunoștințe comune (un „el” și o „ea”, desigur !).

„O, să vezi ce-a fost ! Nici nu-ți spun... Ai lui nu voiau... Eheh !... Ei erau supărați, fiindcă, deh... Pînă la urmă a trebuit să se bage unchiu-său... A ! Habar n-ai ! Săracii ! A venit odată la mine... Ce-am mai plîns !... Eheh !”

Curat Caragiale !

Iată acum un fragment dintr-o povestire a unei întîmplări autentice din viața unui bărbat de 35 de ani din Rușetu, Brăila, înregistrată cu optzeci de ani în urmă de I. A. Candrea, Ov. Densușianu și Th. D. Speranția în culegerea Graiul nostru (pentru simplificare, nu voi da transcrierea fonetică exactă) : „Ion a lu' Ion Vlad mă silea meruș să mă duc cu el la pîndă. I-am spus : — Da' dacă vin niceaiva lupi ? — Nu ni-i frică ! Și plecarăm amîndoi cam pe cînd cîntau cocoșii de miezul nopții ; vorbă, vorbă — ba de una, ba de alta, pînă ce ajunserăm la o groapă făcută de mine de cu toamnă, sus pe Movila cu măcris. N-am apucat să ne așezăm bine în groapă și numa' ce să vezi ? Doi lupi. Da' nu mari... ! Da' nu grași... ! Ieseau din niște mărăcini, să nu mint, de v'o sută de pași ; veneau drept spre noi pe cînd șanțu' de lingă drumul Jugureanului...”

Nu-i așa că ați vrea să aflați ce s-a întimplat în continuare ? Nu-i așa că, din primele fraze, întîmplarea apare ca interesantă și aceasta nu numai în sine, ci și prin modul în care este relatată ?

CEZAR TABARCEA ■

Atelier literar

de G. Dumitrescu

B. Cristescu: De ce oare scrisorile dv. sînt lipsite de început și de sfîrșit? (Adică, fără o formulă de adresare: „Dragă tovarășe X”, „Stimată domnule Cutare”, etc., și fără un salut de încheiere: „cu stimă”, „cu mulțumiri”, etc.). Credeți cumva că acest mod de „a vorbi cu pereții”, e un semn de originalitate, de nonconformism teribil?... Noi credem că e mai degrabă un semn de lipsă de educație și de bună cuviință, un semn de bătărie (ca să nu spunem mai rău!). Nicăieri în lumea civilizată nu te poți adresa unui concetățean (mai ales cînd îi și prezinți o rugăminte!) în stilul unei note anonime de serviciu sau al unor avize gen: „nu angajați discuții cu personalul în timpul serviciului” sau „nu scuipați pe jos”, etc. Adevă-

ratul nonconformism ar fi să înfrunțați și să combatăți aceste apucături subdezvoltate și suburbane care-și mai fac loc în relațiile noastre sociale de tot felul, inclusiv în genul epistolar.

Dadi: Versurile sînt naive, stingace, fără valoare (nici nu pot fi altfel la vîrsta dv.!). La fel trebuie să fie și romanele. E o mare greșală să pierdeți atîta timp fără rost, în cei mai buni ani ai acumulării, ai formării dv. ca om și ca intelectual. Lăsați exercițiile literare pe planul al doilea, deocamdată, semnele talentului nici nu apar atît de devreme.

Adrian Părvu: Ne bucurăm pentru rezultate și perspective și vă dorim succes în continuare. Așteptăm, firește, de asemeni, veștile și manuscrisele dv., în măsura în care ne veți duce lipsa. În ce

privește data debutului, „proclamată” atît de preceptoriu de noua dv. gazdă literară, mărturisim cu umilință că nu ne putem aduna emfaza și, ca să zicem așa „protocronismul” necesare spre a o corecta. Dar dv. cunoașteți cel mai bine data respectivă, ceea ce (deocamdată) e suficient!

I. Bija: Nu strică, din cînd în cînd (mai ales pentru motivul pe care-l invocăți), cu grija de a nu deveni o manie și de a nu vă împinge în tagma vîntătorilor de asemenea precare diplome! (Cît despre așa zisul poet de care pomeniți, el e un simplu beneficiar de conjunctură, a cărui imperlenta e direct proporțională cu lipsa de talent...) Versurile de acum par ceva mai șterse, cu mai puțin nerv, pregnanță, spontaneitate, nițel

„făcute”, cu un pic de repetitivă monotonică, etc. Mai bine, în „Exercițiu”; cite ceva, în „Elegie”, „Fotografie”, „Romantă”. (În general, e bine să citiți întreaga „postă”, nu numai răspunsul care vi se adresează; sînt uneori observații de interes mai larg, care v-ar putea

privi și pe dv.). Thea, Gina B., M.-P. Poiva, Cristian G., Anad O., A. Carianu, Cr. Oprea, Sabrina Olt. M. Al. Popa, Em. Blaj, Gianina, Mihaila Ioan, D. Tiștescu („Iubire”), C. Bolcu, P.S. („La barieră”), Iulia Chirea („Unde?”), Ioana-Diana (nu vă e îngăduit să uzur-

pați un nume cu atîtea semnificații!), Laura Tudose, P. Baulhy („Dru-metul”), „Contemplare”: Sînt unele semne, merită să stăruieți. Mai trimiteți.

GEO DUMITRESCU

N.R.: Manuscrisele nu se inapoiază.

CINTEC DE LEAGĂN

Cu gîtul uscat de tăcere, cu trupul alungit

de rarița nopților, dormi...
nu suflă răcoarea nici unui cuvînt, nu răzbate

nici un fir de sulfînă,
pasărea albă, a cărei pradă e somnul,
dilată cerul, rotindu-se tot mai larg.
dormi, ingerul meu, nu te teme,
prin oraș au început să crească mesteceni,
în parc se topesc două statui de ocară
adunîndu-se de cealaltă parte, tu dormi
fără teamă... raze de lună se-nfînd
pe pămînt, ca un curebubu obosit,
tot aerul s-a scurs de pe mari bulevarde,
pe frunzele cu vene umflate de vid
se-asează roua cuvîntelor pulverizate.
mai dormi, ingerul meu; noapte bună...

VARUJAN VOSGANIAN

CIRDURI DE DROPII

Unde adormi, prin care povești,
Prin care cuvînte mai lenevești,

Pe unde te seurgi, secretă, sfioasă,
De nu te atinge tăișul de coasă,

Cum să te cauți și să te apropii —
Semnele mele sînt cîrduri de dropii...

Unde te-nalți să nu te ajungă,
Să nu te-nțreacă, să nu te stringă

Mina aceasta de aspru bărbat,
Și tot sărutul nesărutat.

Unde adormi, prin care povești,
Prin care cuvînte mai lenevești,

Cum să te cauți și să te apropii —
Semnele mele sînt cîrduri de dropii...

ADRIAN PĂRVU

DORINȚĂ

Aș vrea să te string în brațe
atît de tare
încît să se facă
primăvară!

C. DANIEL

— Am început interviul. Vă cunosc de multă vreme și vă stimez...

— Pentru că sînt bătrîn?

— Pentru că Harry Negrin este o garanție pentru un cîntec.

— Toată lumea mă ia de la tango, cînd eram tînăr student, scriam, de voie, de nevoie, versuri...

— Renegați tangoul, romanța?

— Am avut și alte rătăcirii cărora le-am fost la fel de credincios, despre ele se vorbește mai puțin...

— De pildă?

— Teatrul! Cine se pricepea, acum cincizeci de ani, la versuri cîștiga o minuță de parale. Dacă sînteți discretă v-aș spune ceva, deși cum să fiți dacă sînteți gazetărită? Am trecut și eu prin asta.

— Ați fost ziarist?

— (Harry Negrin face o pauză lungă, îmi arată o legitimație de la „Jurnalul de dimineață”, sub direcția lui Teodorescu Branște). Acum cincizeci de ani mă ocupam de faptul divers, de vernisaje, cine venea, ce hram purta, scriam mici cronici dramatice, dar pe mine m-a atras muzica, marea, toată moa iubire.

— Am remarcat că vă feriți de exprimarea „o jumătate de secol”, e mai împovăraător decît cincizeci de ani?

— Pentru mine tangoul și teatrul încep în cinci decenii. Ne întoarcem la versuri?

— Îmi recitați unele de acum cinci decenii?

— La douăzeci și ceva de ani aveam succes, mai ales cu unele intrucitva testamentare. „Soara, norocul mi-a bătut cu pumnul greu în poartă / Și-am deschis crezînd că e norocul / Am deschis și altor trecători / deznădejdi și tristeți / Ce m-am mureat de mine și norocul de-o să vie / Ei mi-au spus ca-și face rondul / Și-o sa aștept o veșnicie / Poarta a rămas închisă pentru mine / Într-o zi veni iar unul / Ce-și căta la mine locul / N-am deschis / Tirziu, aflai că fu norocul.”

— Acum versurile acestea au un alt sens pentru dumneavoastră decît la douăzeci și ceva de ani, mai ales că, privind retrospectiv, se pare că norocul v-a prins și cu poarta deschisă.

— M-am bucurat de un oarecare succes, dar niciodată n-am fost mulțumit, mi-a rămas desul loc pentru a rivni la cite altele. La 73 de ani năzuiesc încă să devin membru al Uniunii Scriitorilor.

— Tot ce ați scris pentru scenă, versuri, cuplete, e drept au rămas în eter sau s-au consumat în seara de incintă, dar sînt și înregistrate, de-a lungul anilor, în nemuritoare discuri.

— Am scris însă și poezie necîntată prin care căutam vițelul cu cinci picioare. Am avut marele noroc să fiu prietenul și colaboratorul Mariei Tănase, al Ioanei Radu care, pe lângă înobilirea pe care o dădeau cîntecului, simțeau dintr-o dată dacă melodia și textul vor prinde la marele public.

— Ați fost nelipsit, ani în șir, de pe afișul teatrului Cărbuș, al teatrului Alhambra, ați pus pilonii teatrului de estradă, cu încă citiva creatori de gen.

— Am fost înființator. Pentru că scormoniți trecutul meu,

am activat în pauze la cinematografe. În timpul războiului, scriam spectacole scurte, le regizam, iar Ioana Radu cînta. De cite ori trec pe calea Moșilor îmi reamintesc de micul cinematograf sordid, în care noi, tineri, încercam să facem artă.

— Pe la barou treceai, ați pledat ca Ionel Teodoreanu?

— Mi-am trădat profesiunea pentru muze...

— Ați fost autorul textelor Mariei Tănase, ale Ioanei Radu, cînd și ele erau începătoare?

— Eu m-am născut și am copilărit în același cartier cu Maria. Ea era cu un an mai mare decît mine. Mergeam amîndoi în echilibru pe țevile care brăzdau Dimbovița spre abator. Furam mere și pere din grădina lui Tudor Arghezi, din Mărtișor. Ne-am despărțit o vreme, fiecare cu drumul lui, ne-am reintîlnit, Maria era casieră la „Herdan — 7 lei”, dacă ați auzit.

— Nu cunosc nici acest București, nici acest amănunt din viața marii cîntărețe.

— Unde este acum cinematograful Capitol, în holul alăturat, era o casierie, dădea șapte lei, primea o fisă. Jur împrejur erau niște automate din care ieșeau prăjituri, răcoritoare. Încă nu se știa cine va fi

— Pe cine mai ghiciți?

— Aș putea comite indiscreții...

— Sînt pagini sigure despre prietenul Mălineanu, cu care îmi potrivesc pașii de 60 de ani, despre atelierul lui Constantin Brăncuși, pe care l-am văzut la Paris, tremurînd că vin în contact cu un geniu, despre Ion Dacian, alt priet al operei după Leonard. Pentru Ion am scris libretul operei „N-a fost nuntă mai frumoasă”. Chiar bănuindu-mi dumneavoastră aceste afinități n-ați putea comite indiscreții.

— De cincizeci de ani faceți casă bună cu tangoul, cu romanța. Dar mă surprinde să aud că dumneavoastră vi s-a părut neîndestulător ceea ce multe generații au fredonat în clipele de bucurie.

— Aș vrea să fiu bine înțeles, tangoul, romanța au aceeași semnificație și pentru mine dar demonul m-a îndemnat să „comit” și citeva piese, unele incluse în repertoriul teatrului „Anotimp interzis iubirii”, „Întîlnire în anul 2000”, „A murit un prost”, și „Maria Tănase”, sînt cele de dată recentă.

— Dintre toate piesele ultima este adevăr trăit, adus pe scenă. Ați scris-o cu gîndul la o anume interpretă?

— Pe cine mai ghiciți?

— Aș putea comite indiscreții...

— Sînt pagini sigure despre prietenul Mălineanu, cu care îmi potrivesc pașii de 60 de ani, despre atelierul lui Constantin Brăncuși, pe care l-am văzut la Paris, tremurînd că vin în contact cu un geniu, despre Ion Dacian, alt priet al operei după Leonard. Pentru Ion am scris libretul operei „N-a fost nuntă mai frumoasă”. Chiar bănuindu-mi dumneavoastră aceste afinități n-ați putea comite indiscreții.

— De cincizeci de ani faceți casă bună cu tangoul, cu romanța. Dar mă surprinde să aud că dumneavoastră vi s-a părut neîndestulător ceea ce multe generații au fredonat în clipele de bucurie.

— Aș vrea să fiu bine înțeles, tangoul, romanța au aceeași semnificație și pentru mine dar demonul m-a îndemnat să „comit” și citeva piese, unele incluse în repertoriul teatrului „Anotimp interzis iubirii”, „Întîlnire în anul 2000”, „A murit un prost”, și „Maria Tănase”, sînt cele de dată recentă.

— Dintre toate piesele ultima este adevăr trăit, adus pe scenă. Ați scris-o cu gîndul la o anume interpretă?

pe același drum”, pînă la ultima cîntec, care l-am scris pentru Angela, „Piano, pianissimo”, vorbesc așa pentru că sînt sigur că pe la ureche vă trec aceste cîntece, e un drum presărat cu potriveli de vorbe, cu muzică.

— Și cu flori pentru textier, compozitor, interpret.

— Sînt un potrivitor de vorbe, dar nu e nimic peiorativ, pentru că m-am ferit de „vino la întîlnire să-ți dau a mea iubire”. Tînta mea a fost „parolierul”, așa ca Brassens, nu înghețătorul de rime.

— „Romanța unei vieți”, cartea de curînd apărută, în care povestiți cum s-a născut o stea, în cît timp ați scris-o?

— Dintr-o răsufare, în două luni, pentru că din tinerețe am mers, pas la pas, lingă Ioana. Am scris-o cu o patimă nevinovată, cu dragoste sinceră pentru marele talent al reginei romanței.

— Cum ați procedat? Ați stat de vorbă cu Ioana Radu ca un fost ziarist sau ca un devotat prieten?

— Toate la un loc, dar în primul rînd ca un mut. Am împriemat-o pe numeroase casete. Nu interveneam deloc, ba nu, așa ca dumneavoastră ca să mă aduceți acasă.

— Deci eu am fost tăcerea în interesul nostru?

— Mie îmi merge vestea de șuetist, dar urmăream un obiectiv și ca și dumneavoastră. Ioana e spirituală, dar n-are răbdare, cînd începeam să-i spun: „în anul cînd cîntai vizavi de Tribunal, nu îmi amintesc cînd, într-o seară, parcă a fost Enescu?” Ioana, trăgea o gură de cafea și îmi răspundea: „las că știi tu!”

— Sper să nu-mi spuneți și dumneavoastră la fel pentru că eu nu vă cunosc decît din afișe, deloc din culisele lui. „Epoletii” pe care îi prindeți în amintiri celor dragi în ce lume a gîndului vă fixează?

— Pe hirtie poți să sari dintr-o parte în alta, dintr-o lume în alta. Am o carte sub tipar la Editura „Ion Creangă”. Mi-ar plăcea să spuneti că am dat în mintea copiilor, ar fi sublim. „Hoțul de soare”, așa se numește cartea, ați zîmbit, vă mulțumesc, și editorul se luptă să mă convingă că titlul trebuie transformat în „Clopoteii ier-nii”!!! Ce să vă mai spun...

— Despre titluri care vor rămîne cum le-ați simțit dumneavoastră...

— Scriu poezie dar nu spun că sînt poet.

— Vă rog reamintiți-ne citeva din cîntecele celebre ale că-

ror versuri, fără să fiți poet, vă aparțin.

— Și un cîntec are o soartă... Am făcut versuri pentru sute și au rămas doar o duzină-două. „Aș vrea iar anii linereții”, „Am strîns toamnă după toamnă”, „Of inimoară”, „Înimă nu fi de piatră”, „De-ai ști cit de dragă-mi ești”. (H. Negrin le fredonează încît redacția, mica noastră cameră, s-a transformat într-o scenă.)

— Cum lanșați un cîntec care ajunge să fie cîntec de mamă, de fiică, de nepoată?...

— Nu v-am spus că și un cîntec are o vîrstă?... Eram redactor la jurnal, într-o zi de august, cu 40 de grade la umbră. N-am observat cînd a intrat pe ușă un cetățean, cu șoșoni în picioare, cu o vioară ponosită sub braț. S-a recomandat Maxini, compozitor. Eu, jenat încercam să-i evit picioarele, șoșonii, cu care era încălțat în luna august. Mi-a cerut să-i fac versurile întinzîndu-mi niște note mototolite. A revenit după două zile, mi-a mulțumit, nu a avut cu ce să-mi plătească. Cîntecul a fost lansat de Ioana, Maxini a dispărut în timp dar a rămas „Te aștept pe același drum”.

— Aripile amintirii unde ne poartă acum?

— La teatru. Puneam în scenă o comedie „Dați-ne înapoi bunica”, tradusă de Maria Diaconescu. Scenic era săracă, lipsită de poante, statică. Am adaptat-o, i-am pus muzică, i-am schimbat titlul. Toată lumea a fost de acord cu transformarea în „Bunica se mărită”. Eu țin la titluri, ele intră în destinul piesei.

— Ați uitat rolul muzicii, al versurilor dumneavoastră?

— Acolo ajungem. Bunica plecase de acasă, se dusesese în parc, dar eu eram nemulțumit. Pe scenă era somnolență. Ca orice regizor minuiesc cravașa ritmului. I-am cerut lui Mălineanu să transforme această lentare compunînd o romanță care să nu fie... romanță.

— Un gen nou?

— Deși ați vrut să fiți ironică, așa a fost. Textul meu era de romanță iar melodia lui Mălineanu... ritmică. Nu se mai putea juca actul următor decît făcînd o mică pauză ca să se potolească aplauzele pentru cîntec. Teatrul Ion Vasilescu a reluat acum „Bunica se mărită” numai că de pe afiș lipsesc autorii, deci și numele meu și a apărut un repovestitor.

— Am trăit momentul dar nu mi-ar dispăcea să aud, dacă nu melodia, măcar versurile dumneavoastră.

— Ai și venit la mine toamnă / Adresa mea de unde o ai? / Vij cu noimbră la poartă / Cînd știi că în suflet e mai / Ai și venit la mine toamnă / Dar nu dau pe tine nici doi bani.

— Tot dumneavoastră spuneți „opresc din viața mea douăzeci de ani restul îi dau pe o țigară”. Puteți alege acei douăzeci de ani? Timp de gîndire... metronom...

— Am pierdut! Cîntăresc lucrurile prea mult. Eu care sînt considerat umorist am fost atît de serios cu dumneavoastră pentru că viața mea e în urmă, nu înainte. Mai pot glumi?

CARMEN DUMITRESCU

Cu Harry Negrin

„Am strîns toamnă după toamnă”

Maria, ce loc uriaș va ocupa frumoasa casieră în viața artistică a României.

— Cum a debutat? Ați fost de față?

— Pe Șoseaua Viilor era o casă de discuri care se numea Lifa Record. Acolo, în prezența regizorului Sandu Eliade și a lui Harry Brauner, Maria a cîntat celebrul „Cine iubește și lasă”. A făcut o impresie nemaipomenită și pe loc a fost lansată.

— Avea frumosul în glas dar și pe chip.

— Era unică. Am scris pentru ea poezile. Maria aduna cîntece și eu le fasonam ca să nu rimeze „stîlp cu icre”. Această muncă m-a format și-i datoriez enorm. Nu știu dacă cunoașteți, Maria Tănase, după 1944, a făcut o școală în Gorj pentru cîntăreții talentați de folclor. Prietenia ei cu Brăncuși o chema mereu în Oltenia. Preda acolo, a constituit și celebrul taraf din Gorj, cu care a străbătut țara și lumea, apoi s-a îmbolnăvit și-a căzut cortina pentru totdeauna. Fac o scurtă paranteză. Am pe biroul meu un volum de poezie care se numește „Epoletii sufletului”. Port cu mine, în mine, diverse steluțe pentru oameni care au însemnat ceva în viața mea.

— Nu-i greu de dedus, Maria, Ioana sînt cap de listă...

— Am scris-o chiar pentru Angela Similea, dar această alegere ar putea să nu corespundă cu viziunea unui alt regizor. Piesa a fost dată Teatrului Național din București pentru lectură, care după citeva luni de înfrigurată așteptare mi-a lăsat-o la portar, în plic. Acum piesa e distribuită la Craiova unde Maria Tănase e foarte iubită și prețuită. Mereu mă întreb, și nu înțeleg, nu putea încăpea o piesă despre Maria Tănase între „Aventură la Hollywood” și „Campionul”?

— Un om cu experiența dumneavoastră are multe aduceri aminte, nu numai întrebări.

— Sigur, dar credeți că sînt bune într-o conversație ca a noastră? Nu le păstrăm pentru cărțile de amintiri?

— Pînă le veți scrie, mimiți-ne cu ele.

— Eram într-o seară la Paris într-o „boată”, unde a cîntat cîntărea Patachou și un bătrîn nefericit cu o vioară „șoptea” o bucată românească în care eu eram implicat. M-am dus la el, l-am luat cu „maestre”, apelativ la care în lumea noastră puțin rezistă. I-am spus că sînt român și am scris versurile. Ne-am îmbrățișat.

— Despre ce cîntec e vorba?

— „Întră lună pe fereastră”... De acum patruzeci și cinci de ani, cînd am scris „Te aștept

— Am scris-o chiar pentru Angela Similea, dar această alegere ar putea să nu corespundă cu viziunea unui alt regizor. Piesa a fost dată Teatrului Național din București pentru lectură, care după citeva luni de înfrigurată așteptare mi-a lăsat-o la portar, în plic. Acum piesa e distribuită la Craiova unde Maria Tănase e foarte iubită și prețuită. Mereu mă întreb, și nu înțeleg, nu putea încăpea o piesă despre Maria Tănase între „Aventură la Hollywood” și „Campionul”?

— Un om cu experiența dumneavoastră are multe aduceri aminte, nu numai întrebări.

— Sigur, dar credeți că sînt bune într-o conversație ca a noastră? Nu le păstrăm pentru cărțile de amintiri?

— Pînă le veți scrie, mimiți-ne cu ele.

— Eram într-o seară la Paris într-o „boată”, unde a cîntat cîntărea Patachou și un bătrîn nefericit cu o vioară „șoptea” o bucată românească în care eu eram implicat. M-am dus la el, l-am luat cu „maestre”, apelativ la care în lumea noastră puțin rezistă. I-am spus că sînt român și am scris versurile. Ne-am îmbrățișat.

— Despre ce cîntec e vorba?

— „Întră lună pe fereastră”... De acum patruzeci și cinci de ani, cînd am scris „Te aștept

— Am scris-o chiar pentru Angela Similea, dar această alegere ar putea să nu corespundă cu viziunea unui alt regizor. Piesa a fost dată Teatrului Național din București pentru lectură, care după citeva luni de înfrigurată așteptare mi-a lăsat-o la portar, în plic. Acum piesa e distribuită la Craiova unde Maria Tănase e foarte iubită și prețuită. Mereu mă întreb, și nu înțeleg, nu putea încăpea o piesă despre Maria Tănase între „Aventură la Hollywood” și „Campionul”?

— Un om cu experiența dumneavoastră are multe aduceri aminte, nu numai întrebări.

— Sigur, dar credeți că sînt bune într-o conversație ca a noastră? Nu le păstrăm pentru cărțile de amintiri?

— Pînă le veți scrie, mimiți-ne cu ele.

— Eram într-o seară la Paris într-o „boată”, unde a cîntat cîntărea Patachou și un bătrîn nefericit cu o vioară „șoptea” o bucată românească în care eu eram implicat. M-am dus la el, l-am luat cu „maestre”, apelativ la care în lumea noastră puțin rezistă. I-am spus că sînt român și am scris versurile. Ne-am îmbrățișat.

— Despre ce cîntec e vorba?

— „Întră lună pe fereastră”... De acum patruzeci și cinci de ani, cînd am scris „Te aștept

— Am scris-o chiar pentru Angela Similea, dar această alegere ar putea să nu corespundă cu viziunea unui alt regizor. Piesa a fost dată Teatrului Național din București pentru lectură, care după citeva luni de înfrigurată așteptare mi-a lăsat-o la portar, în plic. Acum piesa e distribuită la Craiova unde Maria Tănase e foarte iubită și prețuită. Mereu mă întreb, și nu înțeleg, nu putea încăpea o piesă despre Maria Tănase între „Aventură la Hollywood” și „Campionul”?

— Un om cu experiența dumneavoastră are multe aduceri aminte, nu numai întrebări.

— Sigur, dar credeți că sînt bune într-o conversație ca a noastră? Nu le păstrăm pentru cărțile de amintiri?

— Pînă le veți scrie, mimiți-ne cu ele.

— Eram într-o seară la Paris într-o „boată”, unde a cîntat cîntărea Patachou și un bătrîn nefericit cu o vioară „șoptea” o bucată românească în care eu eram implicat. M-am dus la el, l-am luat cu „maestre”, apelativ la care în lumea noastră puțin rezistă. I-am spus că sînt român și am scris versurile. Ne-am îmbrățișat.

Noua față a tricotelor

Asistăm în ultimii ani la o tot mai curajoasă pătrundere a materialelor textile în cele mai diverse — și nebanuite, până nu demult — domenii de utilizare. Îmbogățind și înfrumusețând mereu silueta umană, țesăturile își găsesc, totodată, noi și uneri neașteptate întrebuințări. Până nu demult se multumeau să învaluiască omul. Astăzi și-au făcut loc în chiar interiorul corpului uman, sub forma așa-numitelor articole textile medicale. Și totuși nu demult, ne îmbogățeau locuțiile, oferindu-ne confort și eleganță. Astăzi au coborât la chiar baza caselor noastre, sporindu-le rezistența.

O superficială trecere în revistă a literaturii de specialitate este suficientă pentru a-ți releva extrem de numeroase domenii noi de utilizare a tricotelor în întreaga lume, de la banalele ambalaje, la înlocuitori ai pielilor animale, rețele pentru protecția culturilor și ajungând la antene pentru sateliți și nave cosmice.

Motivațiile care-l susțin în ultimii 5-6 ani pe cercetătorii în căutările lor febrile sînt numeroase: dezvoltarea și diversificarea continuă a producției de fibre și fire sintetice, concomitent cu perfecționarea mașinilor de tricotare, cerințele de creștere a productivității muncii ca și reducerea cheltuielilor de fabricație.

Rezultatele căutărilor unui grup de oameni pasionați de la Institutul de cercetări textile din București (inginerii: Anca Buda Dodu, Eugenia Mărgărit, Adriana Macovei, Elena Loghin și tehnicienii Paul Ion, Alec Marin, Alexandru Moru, Margareta Stan) s-au constituit în tot atâtea brevete sau cereri de brevete de invenție. Munca a fost asiduă, căci problemele nu sînt de loc simple. Iată de ce: dacă dintr-un tricotel destinat îmbrăcămîntii putem confecționa o bluză, o rochie sau un pantalon, după preferințe, aceste noi materiale, luate în discuție, au destinații unice, speciale, presupunând caracteristici tehnice cu totul diferite. Se lucrează, e adevărat, ca mai-nainte, cu fire, Urzirea, tricotarea sau finisarea rămîn, în continuare operații absolut necesare. Doar că, începînd de la felul în care trebuie să se prezinte fibra și pînă la croirea obiectelor pentru care au fost gândite tricotelurile, a existat de fiecare dată un lanț de descoperiri cărora, rînd pe rînd, li s-a găsit dezlăgare. Rezolvări miraculoase pentru un profan, căci firele nu mai par fire și cu greu îți vine

o crede că la atît îndrăgîții „adidas” ai tineretului a fost necesară o îndelungată muncă de cercetare. Cerințele erau numeroase: tricotelul trebuia să fie compact, cu stabilitate dimensională mare și rezistență la tracțiune și frecare. În plus, trebuia asigurată igienizarea și un grad de alb care a fost obținut după degresare prin albire optică. Tuseul și drapajul, rezistența și aspectul estetic ne-au determinat pe mulți dintre noi să alegem deseori, în ultimul timp, încălzimîntea cu fețe din tricoteluri. O serie de noi rețete în curs de brevetare la care au ajuns în ultimul timp cercetătorii textilești ne dau garanția unui sortiment din ce în ce mai mare de încălzimîntea cu calități cit se poate de tentante. Dincolo de perfecta imitare a pielii naturale, viitoarele perechi de pantofi, pe care sperăm să le găsim cit mai repede, în magazine, vor prezenta finețe, rezistență mare la îndoiri repetate, stabilitate dimensională, culori nemigratoare.

Mereu alte și alte domenii de activitate încep să beneficieze de rezultatele cercetărilor din domeniul industriei textile. Iată, doar cîteva exemple, în care oamenii institutului și-au spus definitiv cuvîntul. Noile construcții vor folosi în decorare un suport de montare a plăcuțelor ceramice colorate pentru formarea și consolidarea mozaicurilor pe pereții clădirilor. Rețeaua tricotelată se caracterizează printr-o bună stabilitate dimensională, rigiditate mare la flexiune, rezistență la tracțiune și masă redusă.

O altă lucrare de cercetare urmărește ca prin procedeul de tricotare să se obțină o inserție cu o mare capacitate de mulare, care prin termofixare să ia forma unei calote. Din acest tip de calotă, stratificată cu cauciuc se obțin o serie de membrane de o mare diversitate — sferice sau tronconice, — absolut necesare unor instalații din termocentrale. Industria electronică beneficiază și ea de o serie de tricoteluri speciale, pentru incinte acustice. Tricotelurile sînt finisate în condiții deosebite și au caracteristici funcționale specifice.

La Institutul de cercetări textile căutările continuă. Părîndu-li-se firesc ceea ce fac, specialiștii sînt convinși că mai au încă multe domenii în care ar putea pătrunde, domenii pe care, chiar dacă noi nici nu le bănuim, ei au început deja să le exploreze.

LIANA MOLNAR ■

Iată o ipoteză care, bănuim, va provoca reacții foarte diferite în lumea biologilor și apicultorilor. Precizăm că nu este vorba de un simplu gînd aruncat la întimplare, ci de rodul unui travaliu intelectual ce însumează mai bine de 20 de ani. Ipoteza aparține inginerului Valer Lupșan din Tirgu Mureș, un pasionat și erudit apicultor și care, în baza unei documentații vaste și a propriilor sale observații, a fost tentat să ajungă la o concluzie sui-generis în legătură cu „anatomia” coloniei de albine. Deci o ipoteză, nimic mai mult și pe care o aducem în atenția cititorilor, apreciînd că orice idee nouă are dreptul de a participa la marea competiție pentru valoare și adevăr în știință.

În esență, Valer Lupșan susține că stupul nu reprezintă, așa cum știm și admitem cu toții, o societate de insecte (albina, trîntorul, matca), unde truda inconștientă se supune unor reguli severe statornicite de natură, ci o entitate absolută, cu alte cuvinte, un organism viu în care muștele dețin rolul părții în întreg, atribuțiile lor fiind sinonime cu cele ale celulelor unui organism, care, prin asociere, îngemănare, compun diferite organe cu funcții distincte. Iată și argumentele:

Se știe că o albină, izolată de stup, nu trăiește mai mult de 48 de ore, în vreme ce în condiții de coabitare viața ei durează cîteva săptămîni. Ea moare și locul ei este luat de alte insecte, la fel cum se întîmplă și în organismul superior, în cadrul procesului permanent ce asigură apariția și dispariția celulelor. Dar nu acesta ar fi argumentul cel mai important. Valer Lupșan a ajuns la concluzia că stupul are o structură asemănătoare cu cea a unui animal cu sînge cald, posedînd anatomia și funcțiile acestuia.

După părerea autorului, stupul prezintă un schelet atipic alcătuit din fagurii de ceară pe care se grefează celelalte organe vitale. Musculatura este alcătuită din totalitatea albinelor lucrătoare a căror coeziune și forță este dirijată de legi genetice. Ele asigură conform comenzilor primite o muncă mecanică, transportă polen, propolis, apă, asigură ventilația, curățirea coloniei, produc cîldura și apără integritatea coloniei. Mierea, hrana hidrocarbonată, rezerva glucidică a stupului, reprezintă funcția ficatului, iar hrana proteică, pîstura, rezultată prin prelucrarea anaerobă a polenului, ține aici locul de grăsime.

Oul din care se naște noua ființă, continuă interlocutorul nostru, îl produce o singură albină, matca, funcția ei fiind identică cu cea a ovarelor.

Pentru necesitatea fecundării, stupul este dotat cu celule spermatice prin prezența trîntorilor. De remarcat, notează Valer Lupșan, că și la albine, la fel ca la animalele superioare, celulele genetice sînt formate din entități distincte (matcă, trîntor), restul albinelor fiind asexuate. Mai mult decît atît: noul născut nu este hrănit de matcă ci de albină, a cărei glande faringiene amintesc mamelele animalului. Se mai poate constata, totodată, că ghemul de albine, ce asigură cîldura

operațiile prin care albinele culc, pregătesc, și depozitează hrana.

Nașterea puțului are loc și aici prin constituirea unui alt organism distinct, fenomen ce se produce prin aglomerare de celule (albine), stupul indicînd o fază de tranziție între animalele inferioare și cele superioare dezvoltate. „Puțul de stup”, la fel ca cel de păsări, mamifere, își părăsește mama în clipa în care depășește un anumit stadiu de dezvoltare, își câștigă independența (roiește) și reia pe cale proprie ciclul biologic ancestral.

În caz de apărare, cum bine se știe, stupul are la dispoziție miile de ace ale albinelor lucrătoare, ace pe care le înfig în corpul dușmanului. Dar lupta se termină totdeauna cu moartea albinei, deoarece acul este legat de sistemul său digestiv. Această sinucidere „dezvoltată” contrazice legile ce guvernează instinctul de apărare al animalului. Partea se sacrifică în interesul întregului la fel cum șopirla își lasă coada în gura agresorului, iar celelalte animale folosesc în atac sau apărare mușcătura, coarnele, copitele iar omul, forța brațelor sale.

Aceasta ar fi pe scurt ipoteza inginerului Valer Lupșan, pe care noi am expus-o aici în termeni uzuali, accesibili marelui public, deoarece, în fapt, ea face obiectul unui tratat savant, în care autorul face apel la multe cunoștințe de strictă specialitate. L-am rugat pe autor să ne spună dacă prin acest mod de a considera colonia de albine, apicultorul poate beneficia de avantaje în cunoașterea și exploatarea stupului.

Această entitate biologică, ne-a spus, este la ora actuală traumatizată în permanență de intervențiile brutale ale omului. Se folosesc, astfel, spargerea cuibului pentru ca matca să puiască mai mult, roirea artificială la o oră cînd „puțul” nu este suficient mîturat, se execută moduri deranjante în hrănirea albinelor, precum și alte operații ce mutilează integritatea acestui organism, producînd distorsiuni în funcționalitatea lui. Dacă stupul ar fi privit ca un organism unitar, apicultorul ar avea mai multă grijă, mai multă milă și mai multe foloase de pe urma lui. Ei bine, e greu de spus cit adevăr și cit fantezie se îngemănă în ipoteza inginerului Valer Lupșan. Pentru amănunte, cititorii se pot adresa direct autorului, dar cei care doresc să susțină, să argumenteze sau să combată ideile expuse, au la dispoziție și paginile revistei noastre.

LIVIU TIMBUS ■

Stupul, unitate biologică

necesară eclozionării celulelor fecundate, corespunde abdomenului. El asigură și reglajul termic la fel ca epiderma, în vreme ce activitatea de ventilație a stupului amintește funcția plămînilor.

Din punct de vedere al echilibrului funcțional, stupul este prevăzut cu schimburi hormonale ce circulă în mod continuu prin stup, de la matcă la albină și de la albină la matcă, sau ceea ce amintește sistemul nervos. De asemenea, modul de comunicare între albine este asigurat pe de o parte de așa numitul dans al albinelor, iar pe de altă parte, de fluxul electromagnetic ce declanșează în mod spontan acțiunea comună a insectelor (apărare, roire etc), aceste manifestări solidele dovedindu-se aidoma mișcărilor pe care le execută animalele la comenzile sistemului nervos central. În sfîrșit, sistemul digestiv și circulator, poate fi asemuit cu

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Școli științifice românești

Aș vrea să scriu (sau să se scrie) o Carte a cîtoror școli științifice românești. Astăzi, aceste școli sînt multe și diferențiate corespunzător specializărilor tot mai accentuate din știință și tehnică; există o școală românească de lingvistică matematică și o altă de lubrificație, o școală de chimie biologică și o școală de fizică nucleară, o școală de aerodinamică și o școală de cibernetică, iar școlile acoperind diferitele domenii ale medicinei sînt atît de numeroase, încît după cel de al doilea război mondial s-a constituit Uniunea Societăților de Științe Medicale. Studiul sistematic al acestor școli, în întreaga lor varietate și în realizările lor de vîrf, ilustrează taboul valorii naționale și universale a științei românești actuale.

Referindu-mă însă la o CARTE A CĂTOROR ȘCOLI mă gîndeam la condițiile anevoioase, cu adevărat eroice, în care s-au constituit, în veacul trecut și la începutul celui actual, școlile științifice și tehnice clasice românești, într-o serie de discipline fundamentale.

„Nouă ne lipsea totul — scria Petru Poni în Amintirile sale. Nu aveam nici colecții, nici aparate, nici materialul cel mai elementar de experimentare, nici cărți sau reviste în care să putem afla cel puțin ceea ce alții, mai favorizați decît noi, mai lucrează în alte țări. Nu aveam măcar localul

în care să putem lucra”. O trăsătură general valabilă pentru această geneză a fost relevată de regretatul academician Remus Rădulet, care, referindu-se la începuturile cercetării științifice românești în domeniul tehnic (dar cu aplicare și la științe) observa că aceasta „s-a dezvoltat fără a fi stimulată și anume prin activitatea desfășurată sau condusă de cîteva personalități. De aceea se cuvine să aducem cu atît mai mult priosul nostru de recunoștință față de fruntașii care, din producție sau învățămînt, cu eforturi mari și mijloace modeste, publice sau particulare, au purtat făclia cercetării și a realizărilor tehnice ale țării și au creat tradiția în această muncă, prin exemplul personal și izbînzii ale celor îndrumași de ei”.

Este însă mai întîl necesar să definim termenul de școală științifică, pentru a clarifica procesul însuși. Emanuel Bacaloglu, matematician, fizician și chimist de valoare recunoscută nu a creat nici una dintre școlile respective și Carol Mihalac de Hodocin, autorul unor lucrări timpurii de mineralogie despre avuțiile naturale ale Moldovei nu a fost nici el cititor de școală. Aceasta deoarece o școală științifică de cercetare implică, după opinia noastră, o seamă de elemente de care ei nu au dispus: a) existența unor unități de cercetare în domeniul respectiv, corespun-

zător dotate (în unități speciale sau în cadrul catedrelor); b) existența unui învățămînt superior de specialitate; c) activitatea unor personalități capabile să dea la iveală, prin cercetări sistematice, lucrări creatoare, de profundă originalitate, ca și opere didactice fundamentale; d) gruparea, în jurul acestor personalități de discipoli și colaboratori, la rîndul lor, cu o activitate creatoare semnificativă; e) societăți sau asociații de profil, uneori cu rol de adevărată coloană vertebrală, cum a fost cazul Societății Române de Geografie sau a Societății Politehnice din România; f) editarea de publicații periodice de specialitate (anuale, buletine, reviste etc.). Numai reunirea unor astfel de elemente defini-torii cristalizează formarea unei școli științifice de cercetare; la ele se adaugă factorii specifici pentru o disciplină sau alta (laboratoare — pentru chimie și fizică, observatoare astronomice pentru astronomie, clinici de specialitate pentru medicină).

Școala românească de geologie de pildă (cum am spus, prima apărută), beneficiază și de cel dintîi institut românesc de cercetare: Biroul Geologic, creat în 1882. Fondatorii școlii sînt Grigore Cobăleșcu la Iași și Gregoriu Ștefănescu la București, ambii conducători ai catedrelor respective, amîndoi cu lucrări științifice originale și cu numeroși discipoli. Cel de al doilea institut de cercetare de la noi este fondat în 1884, fiind vorba de Institutul Meteorologic, de Ștefan C. Hepites, întemeietorul școlii românești de meteorologie și seismologie, care editează și buletinele institutului. Cel de al treilea este Institutul de Bacteriologie și Patologie întemeiat în 1887 la București sub conducerea lui Victor Babeș, fondatorul necontestat al școlii românești de

medicină, care avea să aducă atîta glorie științei naționale.

Dacă aceasta este ordinea creării școlilor care au dispus de institute de cercetare, trebuie să menționăm că cea de a doua școală științifică românească, care se constituie este cea de chimie, avînd drept întemeietori pe Petru Poni la Iași și pe C.I. Istrati la București; cercetarea se desfășoară în cadrul catedrelor conduse de aceștia și a laboratoarelor pe care, după multe strădăni, le organizează. De timpuriu apare și școala românească de agronomie, avînd drept cititor necontestat pe Ion Ionescu de la Brad. O altă școală științifică de înalt prestigiu, cea de matematică, este întemeiată de David Emmanuel și Spiru Haret, care au format o pleiadă strălucită de discipoli creatori, în frunte cu Gheorghe Țițeica. În ultimul deceniu al veacului XIX se constituie și școala românească de fizică, condusă de Dragomir Hurmuzescu la Iași și Constantin Miclescu la București. O puternică școală de construcții se formează sub conducerea marelui inginer Anghel Saligny, numeroase cadre valoroase formîndu-se la Școala Națională de Poduri și Șosele. În sfîrșit, dintre școlile clasice de cercetare trebuie să amintim pe cea de astronomie, cu realizări individuale de rîsunet încă din secolul XIX (Spiru Haret, Constantin Gogu, N. Coculescu), dar care poate fi considerată drept constituită abia în 1908, cînd, prin insistențele lui Nicolae Coculescu, este întemeiat Observatorul astronomic din București. Aceeași situație și în ce privește școala românească de geografie, notabilă prin cercetări importante și editarea Marelui Dicționar Geografic al României (1898-1902), dar constituită efectiv abia la începutul veacului XX, cînd fondatorul ei, Simion Me-

hedinși, definește rolul geografiei între științe, de pe pozițiile unui filosof al acestei discipline. În ce privește școala românească de biologie, ea este constituită pe etape, prin opera creatoare a unui Dimitrie Brînză, Dimitrie Greculescu și, în sfîrșit, a omului marilor sinteze, care a fost Emil Racoviță, titular și al primei catedre de biologie generală din România. Sarcina cea mai grea a revenit acestor cititori de școli științifice, acestor desțelenitori, iar exemplul pe care ei l-au dat, ca creatori, dascăli, făuritori de baze ale cercetării și de legături științifice internaționale constante — asimilînd ce era mai înaintat, adaptînd, inovînd —, a fost decisiv pentru efflorescența civilizației tehnico-științifice românești. Prin ei, cei dintîi, știința și tehnica românească i-a înscris la loc de cinste în circuitul mondial de valori, căci primele tratate complete de bacteriologie și endocrinologie din lume de ei au fost scrise, ei au creat discipline noi asemenea biospologiei, au făcut descoperiri paleontologice în premieră absolută, asemenea celui mai mare dinoteriu cunoscut și a câmîiel de la Olt, au descoperit sute de specii și genuri noi de plante, au realizat importante reacții chimice și sinteze de substanțe de mare importanță, au construit cel mai lung pod metallic din Europa continentală a secolului trecut și cele dintîi silozuri de beton armat prefabricat din lume, au dat o nouă interpretare stabilității sistemului planetar, au fost pionieri în matematizarea științelor sociale. Un bilanț cu care ne putem mîndri, încă prea puțin cunoscut, al acestei veritabile familii a deschizătorilor de drumuri, a cititorilor.

I.M. ȘTEFAN ■

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

● O sesizare — căreia noi i-am alocat caracterul de propunere — primim de la tânărul cooperator Ion Radu din satul Maia, comuna Bobilna, județul Cluj: „In numele mai multor locuitori ai satului și comunei noastre vă scriu că în satul Maia a existat o moară pentru cereale ce a funcționat mai bine de 50 ani fără întrerupere, cu rezultate bune și chiar cu renume în zonă. La ora actuală la această moară nu se mai poate prelucra decît porumbul. Griul nu se mai macină de cîțiva ani, unii spun că din lipsa unor piese, alții că din delăsarea sau neglijența unor tovarăși — probabil că adevărul este undeva la mijloc. Pînă una-alta, sintem nevoiți a ne deplasa circa 60 km, la o altă moară. Și asta în condițiile în care în comună s-a construit o brutărie, tocmai pentru piine! Transportînd griul, pentru prelucrare, pe o astfel de distanță, se pierde timp, și nu numai timp, dar și toate cele necesare mijloacelor de locomotie. Intreprinderea de gospodărie comunală și locativă, I.G.C.L. — Dej, cunoaște starea în care a ajuns moara noastră, atît conducerea comunei cît și locuitorii satului Maia sînt gata să stea la dispoziție cu orice ar fi nevoie, atîta doar: să ia cineva inițiativa remedierii acestei stări de fapt.“

● Din partea Ministerului Comerțului Interior — I.D.M.S.: „Urmare scrisorii adresate redacției de către ing. Ion Ștefănescu din București, Aleea Calatis nr. 12, bloc A.12, scara 3, apartamentul 36, sectorul 6, prin care acesta dorea să afle stadiul fabricației „economizorului de benzină“ pentru diverse autoturisme, produs de întreprinderea „Electronica“ — București — scrisoarea trimisă nouă spre competent răspuns — vă informăm că s-a obținut avizul C.C.S.I.T.A. — Pitești, iar în prezent s-a depus documentația de preț la Comitetul de Stat pentru Prețuri în vederea obținerii prețului de vânzare cu amănuntul către populație; la apariția temeiului legal de preț producătorul va livra către I.D.M.S. acest produs, urmînd ca noi să îl introducem în magazinele de specialitate.“

● Cooperativa „Confecția“ — Brăila: „In legătură cu aspectele privind activitatea unității noastre, criticate în articolul „N-avem ce dorii — și totuși avem“, publicat în nr. 6 al revistei „Flacăra“ aspectul neplăcut, de bazar, se datora în mare măsură amplasării în spațiul de parterul Casei de Modă a unui punct pentru desfacerea mărfurilor din gestiunea unuia din magazinele noastre din apropiere; este adevărat că acest loc nu a fost foarte potrivit. Produsele incompatibile cu profilul și rolul Casei de Modă au fost retrase din incinta acesteia. In prezent, unitatea noastră desface produse proprii exclusiv în spațiul buticului, iar confecțiile puse în vânzare aici sînt unicate sau de serie mică, executate ireproșabil după modele din ultima linie a modei, materialele fiind numai de cea mai bună calitate. Pentru a se evita pe viitor realizarea și desfacerea unor confecții cu aspect necorespunzător, s-a decis interzicerea lansării în producție a modelelor și punerea în vânzare a produselor realizate fără aprobarea Comisiei tehnico-estetică de avizare a produselor. Exprimîndu-ne regretul că autorul articolului a constatat aspecte criticabile într-o unitate reprezentativă a cooperatiei noastre, vă mulțumim pentru sprijinul acordat și vă asigurăm că pe viitor vom lua toate măsurile necesare ca astfel de situații să nu se mai repete.“

● Consiliul popular municipal Timișoara: „Privind scrisoarea adresată redacției de către locatarii din strada Iași nr. 8, prin care sesizează că acoperișul terasei este degradat, cauză din care au apărut infiltrații în interiorul apartamentelor de la ultimul nivel: din cercetările făcute rezultă că au fost executate mai multe lucrări de reparații la hidroizolația acoperișului terasei, care însă nu au dat rezultatele scontate, motiv pentru care s-a aprobat să fie schimbat sistemul de acoperire: Secția II construcții din cadrul ICRAI — Timișoara a executat un acoperiș șarpantă

din lemn și învelitoare din țiglă, astfel că în prezent aceste infiltrații au dispărut.“

Lată, în sfîrșit, și mai ales în această problemă, un răspuns la obiect: felicitări constructorilor și gospodarilor orașului.

● Mă numesc Gherasim Caruso, sint pensionar și domiciliat în Baia-Mare, strada Victoriei 45-A, apartamentul 18: in ziua de 19 martie a.c. m-am prezentat la Farmacia din bulevardul București, nr. 40, prezentînd o rețetă pentru a cumpăra medicamentul „Bromhexin“. Farmacista Natalia Lövi mi-a reținut rețeta, spunîndu-mi că ea trebuie aprobată (?), și să mă prezint pe data de 26 martie pentru a primi medicamentul; informativ, acesta costă 14 lei. Am întrebat, de la cine este această dispoziție, mi-a răspuns că „nu mă privește“, iar dacă nu vreau să aștept, imi poate restitui rețeta. Nu pot înțelege raționamentul:

Scrisoare comentată

Lada cu bani

Ioan Singeorzan din Șăulia, strada Ciurgăului nr. 290, județul Mureș, a fost o bună bucată de vreme șef de echipă-construcții la C.A.P. Șăulia. Echipa se ocupa în special cu betonarea bazelor de recepție, dar și cu alte lucrări de construcție complementare. Oamenii din subordinea sa au fost cotați pe semne ca buni meseriași; așa se și explică probabil faptul că I.C.A.P.P.A. a hotărît să stimuleze pe lucrătorii de aici, în sensul că, în contul unor sume de bani, s-a convenit ca aceștia să primească „gozuri valoroase“. Bune gozurile, și valoroase — după cum vom vedea — pentru un spirit practic, întreprind, precum Singeorzan care, în afaceri, nu se îmbăta ca unii cu apă de colonie. Nici nu-i de mirare că în capul lui I. S. a încolțit o perfidă idee: ce-ar fi să nu le dea consătenilor săi decît o citime înfîmîdînd așa-zisele gozuri valoroase, iar el să-și rețină partea leului? Zis și făcut: afacerea prosperau vizibil. „Haidem, prin satele vecine la vânzare...!“ — și-a spus, și așa a și făcut. Nemarginile lăcomiei sale nici că se întrevedeau la acea dată...

Așa cum descrie cazul, cu lux de amănunte, colegul nostru Lăzăr Lădăriu de la ziarul județean Mureș, reiese că afacerile lui I. S., cu banalele gozuri valoroase, mergeau ca pe roate. Unii închideau ochii mijlocind oneroasele furțișaguri, pe cînd I. S., clarvăzător activ, se desfasura.

„Mai știți cit are o mîierță?! Cam 12—15 kilograme. Prin urmare, cumpăra mîierța la valoarea oficială de 4,50 lei și o vindea cu 100! Speculă în toată regula. Pe baza unei comenzi fictive, de la bazele de recepție din Band și Sărmășel a cumpărat — numai în anul 1986 — peste 30 de tone de așa-numite „gozuri valoroase“. In ziua percheziției domiciliare, în gospodăria sa au fost depistate 6 000 kg cereale!...“

Tot în acea zi, soția acestuia, din instinct de conservare, sau intuind un pericol?!, încearcă să deosească un prosop, pe post de sorț, plin cu sate. Circa 30 000 lei. Cercetările au continuat și s-a ajuns la surprize: a fost descoperită un fel de ladă de zestre, un soi de „lădoi jerpelit“, tixit cu teancuri de bancnote. Maldărul a fost scos pe un cearsaf; s-a făcut numărătoarea și — renunțîndu-se, firesc, la hirtiele de 5 lei, deja scoase din uz — s-a ajuns la suma de... 680 000 lei! Mai trebuiau puțini, și „săracii“ făceau milionul.

Sintem incunoscînțați că incredibila situație a acestui „Hagi Tudose“ contemporan s-ar putea să se sfîrșească cu un fel de... „happy end“!?

Chiar așa...?!

DORIN SĂLAJAN

dacă un medic îi eliberează o rețetă, medicamentul, dacă există, cred că trebuie eliberat imediat, boala nu este înțelegătoare cu timpul.“

● Ministerul Silviculturii — Inspectoratul județean Telereoman: „Referitor la sesizarea făcută de numitul Gheorghe Alexa din comuna Sălcia, vă facem cunoscut că problema acestuia s-a rezolvat favorabil, în sensul că a fost repartizat ca pădurar la Ocolul silvic Roșiori de Vede. El s-a și mutat cu familia și copiii în cadrul cantonului de locuit din pădurea respectivă.“

● Consiliul popular al municipiului Craiova: „La scrisoarea adresată redacției de către Rada Constantin Virgil din Craiova, strada Grădiște nr. 11: la data soluționării scrisorii, numitul era deja în posesia comunicării nr. 754 din 16.02. a.c., eliberată de Intreprinderea de Bere — unde este om al muncii — comunicare prin care i se atribuie apartamentul 19, scara 1, blocul D.21, de două camere, din cartierul George Enescu, avînd contractul de închiriere nr. 75232 din 3 martie 1987.“

● Consiliul popular municipal Tirgu Mureș: „In legătură cu scrisoarea adresată redacției de către Saffa Iftimie domiciliată în localitate, b-dul 1843 nr. 41, apartamentul 13, vă comunicăm: numita a fost repartizată la Intreprinderea de Morărit și Panificație, în calitate de muncitoare la secția biscuiți — la fel și fiica dinsei.“

● Citînd astăzi, abia, articolul „Nu există ac de cojocul lor?“ apărut în re-

vista „Flacăra“ din 20 martie a.c., și făcînd legătura cu ceea ce se petrece în orașul nostru; stimați tovarăși, nu este o glumă de 1 Aprilie, în orașul nostru chiar așa se procedează: cei care nu plătesc cotele de întreținere nu sînt nici măcar afișați ca rău-platnici — decît unii, care nu au cunoștințe în grupul tovarășilor din comisia de control financiar: așa a ieșit și în ziua de 16 martie, la ședința cu locatarii Asociației de bloc nr. 2 din orașul Brad, județul Hunedoara: o femeie care-și avusese soțul bolnav, n-a putut să-și plătească întreținerea pe ultima lună și a fost trecută pe tabelul de încasări, ca „neplătnică“, în timp ce două familii ce nu-și plățiseră de luni de zile cheltuielile, au fost omise; la sesizarea locatarilor, tovarășul cenzor principal a spus că dumnealui a intervenit să nu fie trecuți pe listă (?). Și mă prezint abia acum — este firesc — dar n-am vrut să-mi

cu prețul de 3,50 lei kg. Nici pînă în ziua de azi, conducerea C.A.P. Tulcea nu a binevoit să-i plătească finul respectiv, ba mai mult, tovarășa contabilă de aici i-a spus bunicului: „ce bani îți trebuie, finul a fost crescut pe pămîntul statului, nu pe al dumitale?“. Bătrînul are însă acte în regulă — altfel, cum ar fi fost semnat contractul de vânzare?! Vă rugăm deci să dați curs acestor rînduri... etc.“

● Consiliul popular al județului Constanța: „La scrisoarea numitei Ioana Tănase, avînd domiciliul stabil în orașul Medgidia, strada Tăbăcării nr. 7 (care reclama neplata unor drepturi bănești încă din anul trecut —N.R.), vă comunicăm că prin decizia Comitetului Executiv al Consiliului popular județean nr. 72/25 februarie 1987, i s-a stabilit un ajutor bănesc începînd cu 1 01 1986 conform Decretului 410/1985. Drepturile i-au fost achitate la zi, prin Consiliul popular Medgidia.“

● „Mă numesc Gheorghe Potoroacă, locuiesc în municipiul Gh. Gh. Dej, strada Cașin nr. 1 apartamentul 33. In ziua de 16 februarie 1986 m-am adresat Cooperativei „Trotusul“ din localitate, cu rugămîntea de a-mi executa un dulap tip-mobilă după o schemă dată. Mi s-a întocmit în acest sens dispoziția de lucru nr. 77/16.02.1986, iar în luna iulie a aceluiași an am achitat, drept aconto, suma de 400 lei, pentru care mi s-a eliberat chitanța nr. 64895/1986. După mai multe tergiversări și mai ales zile pierdute, în martie a.c. m-am prezentat să ridic mobila solicitată, constatînd însă cu stupeoare că ea prezintă defecțiuni de execuție: crăpături în furnir, balamale necorespunzătoare și greșit montate, iar în loc de furnir de nuc — cum fusese scris în comandă — se folosise furnir de fag; în plus, mobila nu era demontabilă, așa cum mă înțelesesem cu executorul, astfel încît nu o puteam introduce în locuință. Vă rog să publicați aceste rînduri în sensul ca cei în drept să-mi execute piesa cerută, și nu altceva, în caz contrar să mi se restituie acontul achitat: nu aș vrea să cred că s-a profitat de faptul că atît eu, cît și soția mea, sintem deficienți de auz.“

„Ultima subliniere de mai sus — ne aparține!“

● Intreprinderea de distribuție a energiei electrice — București: „In legătură cu scrisoarea prin care Georgeta Radu Iordache sesizează funcționarea defectuoasă a iluminatului public pe Aleea Codrii Neamțului — mai ales în zona blocului P.M. — 26 bis, sectorul 3 — vă informăm că s-au luat măsurile de remediere: în momentul de față, iluminatul public în întreaga zonă funcționează normal, lucru confirmat și de către semnatarul scrisorii.“

■ Un răspuns plin de înțelegere față de nevoile oamenilor primim din partea Consiliului popular al Sectorului 2 al Capitalei: „Referitor la scrisoarea înregistrată la dumneavoastră sub nr. 90 A, prin care Ristea Florian, om al muncii la I.P.R.S. Băneasa solicită sprijin pentru a obține o locuință corespunzătoare, vă informăm că atît petiționarul, cît și soția acestuia nu au domiciliul stabil în municipiul București, dar avînd în vedere situația lor deosebită conducerea întreprinderii a hotărît să le atribuie un apartament cu două camere, situat în blocul 4 de pe Aleea Silistei nr. 6.“

■ In scrisoarea sa, Viorel Boghian, din Piatra Neamț, str. 1 Decembrie 1918, bl. 61, sc. A, apart. 15, sesizează faptul că în luna decembrie 1986 a cumpărat de la magazinul „Căminul“, din localitate, o bibliotecă demontabilă „Anina“ fabricată la Combinatul de prelucrare a lemnului Arad, căreia îi lipseau unele piese și accesorii — se subliniază în răspunsul primit din partea Consiliului popular al municipiului Arad. In urma aspectelor sesizate, Consiliul municipal de control muncitoresc

al activității economice și sociale a luat legătura cu producătorul, care a expediat de urgență reclamantului toate accesoriile și piesele de schimb solicitate. De asemenea, i s-a comunicat în scris petentului, că în cazul că nu a reușit să rezolve montarea sau are alte probleme, să se adreseze Consiliului de control muncitoresc al activității economice și sociale Piatra Neamț — cu care s-a luat legătura — pentru a i se trimite un specialist de la C.P.L. Arad.“

Pagină realizată de HORIA PATRAȘCU

Poșta redacției

Roșulescu Dan — Hunedoara: In legătură cu bicicleta rapidă, cu dublă tracțiune, despre care a apărut un articol în revista noastră în 13 februarie, vă sfătuim să vă adresați inventatorului, Vasile Ambrosie, str. 23 August Bl. C4, Sc. A, ap. 28, 8727 Mangalia. ● Ciobirdan I. Nicolae — Horezu: Aveți posibilitatea să cotizați în condițiile Legii 5/1977, care are aplicabilitate în zonele necooperativizate și care reglementează dreptul la pensie al tîrînilor din aceste zone.

● Piper Tudorița — Roșiori de Vede: Am primit asigurarea că problema dv. va fi rezolvată în luna mai. ● Petrescu Iulian — Slobozia: Ne bucurăm să aflăm că defecțiunile vechi de 5 ani au putut fi remediate într-o singură zi de cei doi muncitori specialişti și astfel s-a restabilit circuitul normal al apei în instalația de încălzire. ● Ioana Gheorghie — Craiova: Pentru promovarea în categoria a VI-a, prezentați la unitate actele în original, din care să rezulte și calificarea de mecanic conducător auto, iar la formația de lucru în care vă desfășurați activitatea ca strungar, trebuie să existe lucrări tarifate la categoria a VI-a, fără a se depăși categoria medie pe întreprindere. ● Onete Ion — Craiova: Blocul în care locuiți este inclus în planul de reparații curente pentru semestrul I. ● Oprea Panaita — satul Cărpăceni, com. Corod (Galați): Sinteti încadrat în categoria persoanelor cu probleme deosebite, fapt pentru care primiți produse si lot în folosință, dar nu vi se poate stabili pensie pentru că nu aveți cel puțin 10 ani lucrați în C.A.P. în care să vă fi realizat numărul de norme stabilit.

● Gheorghita Mariana — București: In condițiile în care toate sectiile de productie ale I.C.T.B., unde personalul muncitor feminin este de peste 80%, isi desfășoară activitatea în două schimburi, nu vi se poate asigura lucrul într-un singur schimb. ● Marcu Vasile — București: Intreprinderea „23 August“ poate să vă încadreze în grupa a II-a de muncă în perioada în care ati lucrat la operatiile menționate, în baza evidentelor existente în unitate: în acest caz reglementările nu fac diferențiere între muncitorii calificați și necalificați. ● Utale Dumitru, Ușurelu Marin, Șerban Păun — București: Pentru că nu pot fi rezolvate favorabil în prezent, cererile dv. înregistrate în 1976, 1982 și, respectiv, 1978 rîmin în evidență pînă la crearea condițiilor tehnice necesare. ● Nicolară Ioan — Cîmpeni: Trimiteți Direcției farmaceutice și a aparatului medical din Ministerul Sănătății, str. Ilfoy nr. 6, 70052 București, recomandarea medicului specialist pentru lentile de contact, pentru a fi luată în evidență în scopul repartizării. ● Ionescu Constantin — Piatra Neamț: Cartea prin poștă, str. Pitar Moș nr. 5, sector 1, 79701 București. ● Drăghici Gheorghe — București: Depuneți cerere în scris unității unde lucrați, care, conform legii, vă va înscrie pe lista de priorități și în ordinea stabilită veți primi locuința. ● Petre Lucian — Rm. Vilcea: Pentru Pagosten adresați-vă dr. farmacist Nicolae Oitîa la Spitalul Militar sau la Facultatea de Farmacie din Iași.

REGHINA VĂRVICI

● „Flacăra“ nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Dacă am intrat din nou într-o Casă de modă — la Tg. Mureș, de pildă — este pentru că, de data aceasta, (în contrast cu cea de la Braila despre care am scris nu demult), ne-a atras, s-o recunoaștem, irezistibil, vitrina. Irezistibilă ca o scenă, ca o paradă, ca un spectacol, ca o lecție, în definitiv, ca o capcană. Unicate, tăieturi, culori, pălării, tocuri, flori, voalete, măgele, broderii, posete... totul de bun gust și bine etalat, în echilibru și în armonie cu noua linie a modei, totul sputându-ți „vino!”, totul strigându-ți „așa se poartă!”, totul spunându-ți „atenție, să te îmbraci, să alegi este o artă, este cultură, este pricepere, este o stare de spirit!”. Veșminte pentru adolescente (e primăvară, iar dintotdeauna primăvara visele lor se desfășoară în mășuri, se apropie „balul bacalaureaților”), veșminte pentru tinere (maturitatea se încifrează și în croieli și stoffe, se apropie agapele absolvenților de facultăți), veșminte pentru toate vârstele și talile omului, a cărui personalitate stă și în știința locuitorilor lui de a se îmbrăca. (Să privim strada și să recunoaștem că tirgu-mureșeni stăpinesc arta conversației cu moda!).

Trecem pragul Casei și întrebăm: „Cum?”.

Elena Peterlăcean, sefa unității, și Vidra Eva, creatoare, ne răspund:

„Cu efort!”.

Un răspuns ce invocă noi întrebări: „Cum? De ce?”. Interogații unde nu se mai pot primi răspunsuri lapidare, ating „culisele” scenei, ating izbinzile și necazurile unui întreg colectiv de muncă din atelierul de la etaj. Un colectiv cu dorințe mari, dar nu întotdeauna și cu putințe pe măsură. „S-ar putea face mai mult, ideile avem și croitorii de clasă mai avem, nu avem însă destule materiale”, intră brusc în subiect Vidra Eva, o năvalnică plasticiană, al cărei talent și temperament își pun pe neașteptate pecetea în bainele create. Elena Peterlăcean o temperază, ea este un om nu numai bine temperat, dar și cel mai informat în acest „delicat” subiect. Sigur, aprovizionarea cu materiale a unei case de modă, pentru a-și îndeplini cu adevărat menirea și profilul, nu e un lucru

cruc simplu. Ridică probleme. Întii, pentru că, în mod firesc, pretențiile sînt mari, beneficiarii (beneficiarele) de-aceia a-pelează la o casă de modă. Doi, pentru că, oricît s-ar strădui destoinica Elena Peterlăcean, făcînd personal pe merceologul, deplasîndu-se în toată țara pe la toate întreprinderile de țesături, tricoturi-metraj, fire, pielărie și altele, vine prea raroreori cu minile pline. Nu pentru că întreprinderile n-ar produce acele materiale demne de cele mai severe boutique-uri din lume, dimpotrivă, produc destule, numai că nu sînt exact reglementate modalitățile și repartițiile pentru casele de modă ale cooperății meșteșugărești. „La ora actuală, ni se cam închid porțile pe la întreprin-

sături, și potcoava este importantă, dar să avem mai întii, ca-lul. „Noi am luat și am lua și cupoane, chiar pe acelea cu unele defecte — la croitul manual se pot evita, spre deosebire de industria confecțiilor unde productivitatea are alți parametri ca și tehnologiile de croit, însă nu le mai primim nici pe acestea”. Și totuși, fiecare casă de modă are plan de producție, plan de rentabilitate și beneficii. Numai prin comerțul de întîmpinare unitatea tirgu-mureșeană a desfăcut, de pildă, în anul 1986, produse în valoare de 2,5 milioane lei. Atitea materiale textile cite se asigură prin compartimentul de resort din UCECOM (acestea fiind mai cu seamă din import), este cu totul insuficient pentru capacita-

cul de muncă doar pe durata unui an și jumătate este, în general, insuficientă. „Noi am făcut propuneri la centrala noastră, în vederea înaintării la Ministerul Educației și Învățămîntului, pentru menținerea școlii profesionale de 3 ani. Fiind vorba mai mult de muncă manuală — în cooperăție croitoria însoamnă să știi să execuți integral un produs, cu orice grad de dificultate —, de operații complexe executate cu artă, meseria învățată într-un an și jumătate nu se poate ridica la acest nivel. Cei mai buni pe care îi avem sînt cei cu școala de 3 ani. Am fi de acord și cu un an și jumătate, dacă am primi absolvenți ai treptei întii de la liceele de profil ale Ministerului Industriei Ușoare,

calitatea acestora va suferii, în consecință, nu vom putea atinge nivelele planificate și coatele de pretenții ale populației. Cum programul prevăzut la nivelul țării, de dezvoltare a serviciilor în prezentul cincinal este deosebit, așa cum a resubliniat secretarul general al partidului la Plenara C.C. al P.C.R. din martie curent, ne impune să gîndim mai serios asupra acestui aspect al selecționării, modalităților de pregătire, de formare și perfecționare a forței de muncă din domeniul serviciilor. Sîntem, iată încă un exemplu, deficițari la maistri. Pentru a trimite o muncitoare, de pildă, la școala de maistri, este obligatoriu să aibă 8 ani vechime în meserie, categoria a V-a, să corespundă și altor și altor cerințe. Sînt unora în situația de a nu putea să aleg, deși avem o mare nevoie de maistri pentru croitoria de damă. De regulă, o femeie, cînd ajunge să îndeplinească toate condițiile este căsătorită, are copii, are o familie de îngrijit și nu se desprinde un an de casă, de orasul unde își are căminul. Atunci, în loc s-o selecționezi pe cea mai bună profesional, care să-ți dea siguranța că se va întoarce un bun maistru, trimiți pe cea care poate și vrea să plece de-acasă; școala fiind la București. Am propune, așadar, o regîndire și a acestor condiții. Barbați maistri avem suficienți, ceea ce se vede în calitatea producției, să știți!”.

„Înțelegem acum că „efortul” de dincolo de vitrină nu este o formulă la modă, este chiar o realitate „la zi”, fapt ce ne determină să apreciem și mai mult realizările micului colectiv cu 120 de oameni, care oferă, lunar, concetățenilor lor eleganță și bun gust în valoare de un milion și jumătate de lei. Ei au creat și mențin... cu efort, o personalitate distinctă a Casei de modă din Tg. Mureș. Un loc de unde poți să-ți cumperi o haină frumoasă, dar și un amfiteatru unde poți să iei lecții de educație vestimentară, această carte de vizită a educației culturale în general. Haina făcută de om spune chiar foarte multe lucruri despre om. Despre cel care o face, despre cel care o poartă.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Omul face haina, iar haina spune multe despre el

deri”, conchide interlocutoarea noastră. „Să nu mai vorbim despre accesorii — nasturi, cataramă, corderoane, măgele pentru broderii, pasmanterii etc. etc. Noi trebuie să fim în avangardă, să dăm tonul, să lansăm o linie a sezonului, dar nici nu îndrăznim să cerem industriei să ne asigure astfel de unitate, ori o mică serie, specifică pentru fiecare casă de modă, ajutîndu-ne să ne creăm un „stil”, un „gen”, un „model”, măcar celor mai mari din țară. Aici nu mai sîntem de acord cu Eva Vidra, personal scotim — fapt ce l-am afirmat și susținut nu o dată — că tocmai cooperăția meșteșugărească ar trebui să fie aceea care să concopă, să lanseze și să producă, pentru că și chiar pentru industria confecțiilor și a tricotaajelor, accesorii inedite, de mare creație și anvergură, tînd mai mult de munca artizanală și de lucru manual, decît de industrie. Așa e, sîntem deficițari în accesorii, iar mințea rămîne mereu pe la mijloc, între industrie și cooperăție. Să ne întoarcem însă la te-

tea și posibilitățile celor mai multe dintre casele de modă din marile orase, față de solicitările beneficiarilor, ne demostrează cu creionul pe hirtie, prin concluziile unui studiu al cererii, interlocutoarele noastre. Moda românească — cooperăția meșteșugărească — dovedit de numeroase ori că are creatori și forțe capabile să promoveze de la București, de la Cluj-Napoca sau de la Tg. Mureș, spre toate meridianele lumii, o modă românească — se construiește și se afirmă cu și prin materiale de-acasă.

O condiție absolută ca un obiect să poarte emblema „lux” este, fără îndoială, execuția impecabilă, calitatea ireproșabilă, deci, ca un material bun să cadă pe mîna unui meșter bun. După cum arată vitrina și standurile cu mărfuri nu se poate spune că nu ar exista lucrători competenți, temeinic pregătiți, pasionați la Tg. Mureș. „Dar cu cită greutate selecționați și formați”, apreciază sefa de unitate, Experiența a dovedit și dovedește că formula calificării prin ucenicie la lo-

de altfel, inexistente în județul Mureș. Or, dacă îmi vine copilul care a urmat un profil mecanic sau electrotehnic sau electronic, îi este aproape imposibil să deprindă meseria de croitor, de cizmar, de marochiner s.a.m.d. într-un asemenea răstimp. Apoi, probele de admitere sînt și ele o frînă în selecționarea celor mai bine dotați și care se pot mai repede încadra în profilul muncii noastre. Li se testează cunoștințele de fizică și matematică în loc de aptitudini; dacă știau bine aceste materii, continuau învățătura în treapta a doua, nu veneau la noi. Anul trecut mi-au venit fetițe cu înclinații, ar fi putut ajunge excelente croitorese, dar care n-au trecut pragul probelor respective și au reușit altele fără calitățile necesare și fără plăcerea de a lucra o astfel de meserie, dar trebuiau să intre undeva, din vreme ce nu au reușit la liceu, în treapta a doua.

Și nouă, și acelor fete, ni s-au închis niste porți. Dacă forța de muncă pentru prestările de servicii nu va fi la înălțime,

Prin geamul strîmt al ghișeu-lui adesea nu ne vedem la față. În schimb ne auzim, ne rîsim. Ghișeul e o limită, de o parte funcționarul, de cealaltă noi, solicitanții.

Ghișeul nu trebuie să aibă forma pătrată pentru că să avem sentimentul că sîntem la raxă X, ca în unele filme cînd din ochii interpretului ies săgeți colorate...

Pe bulevardul Șerban Vodă, la cooperativa „Tehnica sticlei” centrul numărul 5, un afiș percutant m-a oprit în loc. „Avem parbrize pentru orice tip de autoturism”. Am căutat ce mă interesa, duplex incolor pentru Olcit. Cum prețul era peste o mie de lei, deci nu o cumpăram, oarecare, l-am întrebât pe omul care dormita la ghișeu, un fel de birou în mijlocul prăvăliei:

— Ce calități are duplexul? Cîscînd, cu o plictisală molipsitoare, pe care nici măcar nu o ascundea, cu ochii pe jumătate închiși, a mormăit:

— Se sparge la fel! Dumneavoastră ați mai fi cumpărat parbrizul!? Așa fac unii comert... la ghișeu! Și acest om e pus acolo să vîndă parbrize, poate de aceea se și găsește...

Un anume fel de a răspunde la unele ghișee te face să renunți să spui pentru ce ai venit.

Dar... omul sfințește locul!

La circumscripția financiară a sectorului 4 trec prin fața a opt ghișee, în fiecare zi, sute de persoane cu grade diferite de educație, de răbdare, de cinste. Inspectorii Liliana Tanasoglu, Florica Streche, Aurel Cristescu, ca și colegii lor, sînt căutați pentru că stau de vorbă competent și civilizată. Prin marea lor experiență cu publicul rezolvă cererile scurtînd la maximum timpul de așteptare. Același inspector, după ce se închide ghișeul, verifică pe teren unele dosare încălcate. Este o muncă de uzură, nu numai de răspundere, și dacă cetățeanul nu crede în seriozitatea și cunoștințele celui de la ghișeu încep dialogurile ca-n Urzica.

— Nu mai am demult chiriashi! Nu plătesc impozitul dumneavoastră!

— De ce nu ne-ați anunțat că nu ați mai subînchiriat?

— N-am știut că e obligația mea!

Inspectorul financiar, calm, replică:

— A cui credeți dumneavoastră că este datoria de a ne anunța schimbările intervenite?

— Nu știu, oricum nu plătesc!

Inutilă (acolo și aici) orice continuare. Inspectorul își face datoria vorbind însă cuiva care pare că și-a astupat urechile.

Intr-o zi, la ghișee, se cer sute de certificate care ajung în instanțele tribunalelor, sînt acte justificative pentru dosare financiare, elemente fără de care nu sînt posibile vânzările și cumpărările de apartamente, de autoturisme. Toți le vor pe loc, atunci, deși trebuie controlate

inutile pe care le trimitem la domiciliul lor, la servicii, la tribunal. Facem o muncă de prisos, ne înecăm în hirtii, care ne sustrag forțele de la problemele reale și necesare, numai pentru că unii își „uită” datoriile.

Vasile Mihal, șeful circumscripției financiare, îmi relatează o întîmplare tipică, prin repetare:

— Conform legii, cine deține un ciine în apartament trebuie să plătească impozit anual. Dacă inspectorul de teren se necăjește mult, vine și pleacă de nenumerate ori la un debi-

pinului său, același milos care se sustrage legii.

Funcționara de la ghișeu extrage din fișa contabilă datoriile unui cetățean, printre care impozitul pentru autoturism.

— Să mi se pună poprire!

Șeful Circumscripției financiare îmi vorbește despre „plaga” popririlor. Familii care au avut bani să cumpere autoturismul, consumă benzina fără să se îngrijoreze de sumă, dar se împotmolesc la impozit. Soluția? Se cere executarea silită care necesită o întreagă circulație a actelor dintr-o parte în alta. Poșta duce somațiile, reținerile, de la sectorul financiar, care sînt preluate, prelucrate, printr-o muncă fără rost, de către întreprinderea în care lucrează răul platnic.

— În ce caz se poate interveni încît posesorul autoturismului, care desconsideră munca altor oameni, să nu mai poată circula?

— Nu există o reglementare în acest sens. Se plătește numai o majorare care se ridică pînă la maximum 135 de lei pe an. Marius Constantin, din strada Albineștilor 147, este debitor din 1985 pentru casă și autoturism. Cu toate încercările noastre de a-l sili să fie la zi, n-am izbutit absolut nimic pentru că de un timp și-a schimbat adresa.

— Bineînțeles fără să o comunice pe cea nouă.

— Sînt sute ca el. Turea Maria și Turea Mihai, din strada C. Brîncoveanu nr. 130-132, care lucrează la restaurantul Capitol, pentru citeva sute de lei, impozitul pentru casă, au intrat în al treilea an de restanțe.

Nu are rost să înnegresc hirtia cu dovezile lipsei de înțelegere față de datoria cetățenească. Ghișeul este un subiect deschis, susceptibil de perfecționări. Modul civilizată de comportare și exprimare, respectarea strictă a legilor, ar curma din lungul lanț al cuvintelor aruncate tăios, al orelor duse pe apa simbetei. Ghișeul are două părți din care poate fi privit. Să fie atît de greu încît, de o parte, și de alta, să treacă numai curenți de aer cald, să curgă cuvinte prietenoase, să fie sediul aglomerării, pe metrul pătrat al mult prea dispărutului „mulțumesc” din relațiile publice?!

CARMEN DUMITRESCU ■

La ghișeu, de-o parte și de alta

și verificate datele cerute. Nervozitatea crește, iar funcționarul de la ghișeu trebuie să găsească puterea de a rămîne egal în comportament, chiar cînd i-ar veni și lui să se poarte exact ca unii dintre noi.

— Cazurile cele mai frecvente, îmi spune tovarășa Vasilica Hasnaș, sefa serviciului impozite-taxe, sînt încurcăturile financiare ale unor cetățeni care trebuie descurcate de noi la ghișeu. Acum se demolează străzi întregi în sectorul nostru, sînt necesare acte pentru despăgubiri, numai că unii proprietari au declarat tirziu, sau incomplet ceea ce le aparține, și acum constată că s-au înșelat singuri. Mulți ascund, sau declară eronat, veniturile reale pînă cînd sînt dezvăluiti de noi. Nu plătesc taxele anuale pentru autoturisme, încercîndu-ne cu hirtii

tor care neagă că ar avea chiriashi, că ar lucra pe ascuns acasă, un ciine nu poate fi învîțat să nu latre.

În timp ce stăteam în holul circumscripției privind, ascultînd, o discuție interminabilă amenința să degenereze cu mult peste decibeli admiși.

— Nu este cinele meu!

— Dar stă la dumneavoastră în apartament?

— Mi-e milă de el!

— Sînteți milos de citiva ani, așa că trebuie să plătiți impozitul.

— După ce că am suflut bun? Atunci o să-l duc înapoi la stăpinul lui!

Ce ție-e și cu suflulele care se înduioșează ușor... totul pînă la bani! Numai că a fost doar o declarație de formă pentru că Grivei este tot lingă inima stă-

De la

Opera română

● Avînd ca oaspete pe tenorul bulgar Konstantin Iankov, care va interpreta rolul Pinkerton, cu Eugenia Moldoveanu în Cio Cio San, vineri 24 aprilie — Madama Butterfly de Puccini. Conducerea muzicală: Constantin Petrovici.

● În matineul pentru elevi de duminică 26 aprilie (ora 11) se va prezenta opera lui Laurentiu Profeta, Povestea micului Pan, cu Ștefan Teodorescu, Nicolae Constantinescu, Elvira Cirje, Adriana Alexandru, Adrian Ștefănescu, Cristian Mihăilescu. În rolul titular, Irina Lăzăriciu din corul „Voces primăvera” alături de alți colegi ai săi. Dirijor: Claudiu Negulescu.

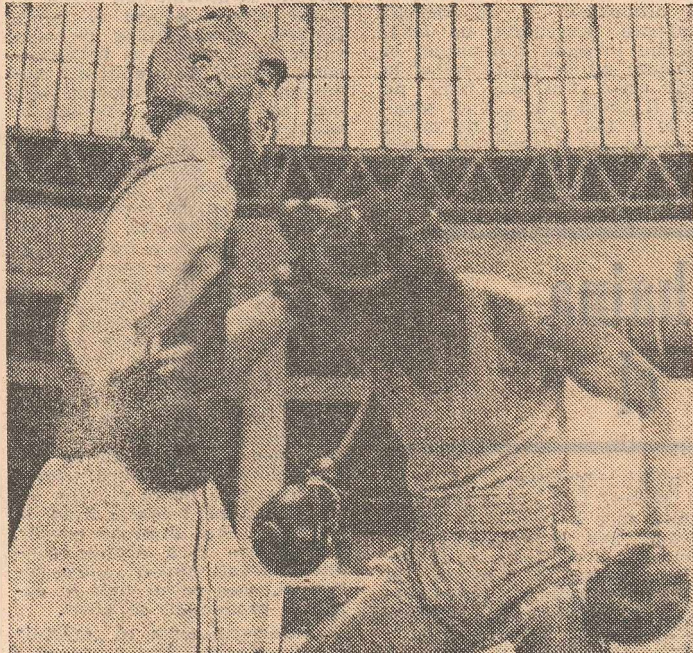
● Duminică 26 și miercuri 29 aprilie, la ora 18, vor avea loc două Concerte extraordinare, cuprînzînd programe diferite, cu arii și duete celebre din opere, la care își dau concursul cîntăreți de frunte ai Operei bucureștene. Conducerea muzicală va fi asigurată de dirijorul Constantin Petrovici.

● În ciclul de audii comentate Integrala operelor lui Giuseppe Verdi, luni 27 aprilie, la ora 18, Nabucco. Comentatorul, Costin Popa, va prezenta o distribuție prestigioasă (Piero Cappucilli, Ghena Dimitrova, Evgheni Nesterenko, Plácido Domingo; Lucia Valentini-Terrani). Corul și orchestra de la Deutscher din Berlinal Occidental. Dirijor: Giuseppe Sinopoli.

● Din repertoriul italian, marti 28 aprilie (ora 18), Căsătoria secretă de Domenico Cimarosa. În distribuție: Alexandru Moisiuc, Cornelia Angelescu, Gerda Radler, Veronica Gârbu, Nicolae Constantinescu, Nicolae Bratu. Dirijează Carol Litvin.

CENTURA DE AUR

*Zece gale de pregătire
pentru marea gală a europenilor*

Daniel Măeran (în stînga imaginii), o nouă și mare speranță a boxului nostru

Daniel Dumitrescu: invins la puncte, în finală, învingător moral în competiție.

Se poate afirma, deși citeva urme de îndoială există, totuși, că în gala finală, a X-a, a turneului internațional de box „Centura de Aur”, prestigioasă competiție ajunsă la cea de-a XVI-ea ediție, au urcat treptele ringului sportivii ce s-au dovedit a fi, de-a lungul acestui veritabil maraton pugilistic, cei mai buni. Ne-au încântat, firesc, mai întâi și-nții, boxerii noștri, protagoniștii acestui turneu, dar și cîțiva dintre sportivii străini, în mod special cubanezii, ambasadorii unei școli pugilistice de ridicată cotă internațională, sovieticii și bulgarii, puternici și, în același timp, tehnicieni de mare clasă, boxerii nord-coreeni, agili și rapizi, precum și combativitatea și ardorele egiptenilor, mult mai bine pregătiti, față de evoluțiile lor de până acum, inclusiv boxerii turci, mai puternici și mai hotărîți ca niciodată, unul dintre ei, Vedat Tutuk, cucerind, de-altfel, pentru prima dată, o centură pentru delegația sa. Referindu-ne la ai noștri, exemplar au luptat, până să ajungă în finală, dar și în finală, Daniel Măeran, indiscutabil cel mai tehnic boxer al turneului, titlu pe care l-a și cucerit în opinia specialiștilor. Adrian Amzăr, care se anunță o reală speranță a boxului nostru, Viorel Mihăilă, același pugilist tenace, puternic și niciodată intimidat de cartea de vizită a adversarului, oricare ar fi el, toți trei cîștigători ai centurei, dar și frații Daniel și Marian Dumitrescu, sau Ion Guzganu, trei tineri în care ne punem mari și justificate speranțe, prezenți în finală, ca și Ștefan Drîscu, Marian Gavriliță, Marian Gîndac, Traian Vasile Damian, Florian Tîrcomnicu și Petre Bornescu. L-am fi adăugat acestora și pe supergreul Dorin Răcaru, dar boxerul nostru, favorizat de tragerea la sorti, a ajuns în finală fără să fi disputat nici un meci: mai mult decît atît, adversarul său, bulgarul Gheorghe Harizanov, a fost oprit de medic să boxeze, fapt ce l-a propulsat pe Răcaru pe locul întâi. Conform

regulamentului, Răcaru este cîștigătorul centurii, dar nu și al medaliei de aur. În această situație, admirabil gestul românului care și-a desprins centura și, cu mina lui, a încheiat-o la brîul lui Harizanov, înscriindu-se, după părerea noastră, la cucerirea unui trofeu al fair-play-ului pe anul în curs.

Acestea fiind zise, să ne referim, pe scurt, asupra celor 9 finale în care au luptat reprezentanții noștri. A fost, mai întâi, meciul dintre Adrian Amzăr și Marian Gîndac, în care foarte tînărul Amzăr a știut să puncteze cu mai multă precizie, etalînd o remarcabilă și eficientă mișcare în ring. O luptă frumoasă, interuptă, din păcate, în momentul rănirii lui Marian Gîndac, la jumătatea reprizei a II-a, de cînd, pînă spre final, meciul și-a pierdut din acuratețe. O altă finală românească, a doua, în ordinea urcării în ring, l-a opus pe Florian Tîrcomnicu lui Viorel Mihăilă. Ultimul, învingător spectaculos în fața lui Ilie Dragomir, în semifinală, a fost mai proaspăt, a lovit mai clar, a controlat mai exact lupta de la distanță și semidistanță, cucerind decizia. Cea de-a treia finală românească a fost să fie și cel mai frumos meci al galei. Deși mai tînăr și, firesc, mai lipsit de experiență, Marian Dumitrescu s-a bătut de la egal la egal cu valorosul său adversar, Daniel Măeran, care, de la meci la meci, a arătat o continuă creștere valorică. În primele două meciuri, a boxat economic, exact, fără a lăsa adversarilor săi nici o șansă. A boxat, cu alte cuvinte, pentru a-și învinge, fără drept de apel, adversarii, și nu pentru a-i bate. În semifinală, Măeran a dat măsura întregă a valorii sale, a inteligentei cu care l-a depășit pe cubanezul Juan Hernandez, un boxer foarte înalt pentru categoria semiușoară, dar bine dotat tehnic. În fine, în acest ultim meci, în fața unui adversar dezlîntit, mobil și foarte agil, cum a fost Marian Dumitrescu, Măeran a aruncat în luptă întregul arsenal de pro-

cedee tehnice, s-a întrebuițat pînă la epuizare, pentru că altfel nu se mai putea. Meciurile sale, inclusiv cel din finală, au fost veritabile lecții de box și nu exagerăm deloc dacă spunem că Măeran este unul din cele mai bune produse ale boxului românesc la ora actuală. O altă finală, care ne-a lăsat un gust foarte amar, prin decizia arbitrilor, a fost cea în care Daniel Dumitrescu, cel mai tînăr boxer român participant la centură, dar și cel mai talentat, cu nimic mai prejos decît Măeran, a fost declarat învins, după ce a dominat în toate cele trei reprize coreanului Ri Miong II. În fond, pentru a împăca lucrurile, pentru a „repara” cîteva greseli de arbitraj de dinaintea finalelor, Daniel Dumitrescu a fost sacrificat. Pentru noi, pentru sutele de spectatori, adevăratul cîștigător al centurii la categoria pană este, însă Daniel Dumitrescu. În rest, toate celelalte decizii au fost corecte, în strictă conformitate cu realitatea din ring. La capătul lor au învins, în ordinea disputării meciurilor, Tolip Israilov (U.R.S.S.) în fața lui Ștefan Driscu, Roberto Balado (Cuba), care l-a depășit pe Petre Bornescu, Lino Ramirez (Cuba) în fața lui Traian Vasile Damian, Rinat Trisev (U.R.S.S.) mult mai rezistent decît Jose Gonzales (Cuba), Jose Luis Hernandez (Cuba) foarte bun în disputa cu Marian Gavriliță, Hristov Alexandr (Bulgaria), mai tehnic decît Ion Guzganu și Vedat Tutuk (Turcia), o surpriză plăcută, mai ales că adversarul său, Eddy Suarez (Cuba) este o mare speranță a boxului din Marea Caraielor.

Dar, despre concluziile ce se pot trage după acest prestigios turneu, în lumina pregătirilor boxerilor noștri pentru importante confruntări internaționale, cum sînt europenele de la Torino, vom avea prilejul să ne pronunțăm într-unul din viitoarele numere ale revistei noastre.

VICTOR NIȚĂ ■

Satisfacție de două puncte

Sîmbătă, 18 aprilie, la Cluj-Napoca, în preliminariile turneului olimpic, s-au întîlnit reprezentativele de fotbal ale României și R.F. Germania. Victoria a revenit, cum se știe, fotbalistilor noștri prin golul realizat în secunda 40 de către Balint, formațiile aliniate avînd următoarea alcătuire:

ROMÂNIA: Liliac — M. Marian, Bumbescu, Belodedici, Weisenbacher — Bălan (Varga, min. 72), Cristea, Balint, Mujnai (Majearu, min. 39) — Kramer, Cimpeanu II.

R.F. GERMANIA: Volland — Schaefer, Reinhard, Steiner, Funkel — Grahammer, Zorc, Schreier, Lehnhoff (Engels, min. 62) — Dickel (Walter, min. 77), Klinsmann.

Următorul joc al selecționatelor noastre olimpice se va desfășura la 20 mai tot pe stadionul municipal din Cluj-Napoca, în compania selecționatelor Poloniei.

Despre partida de la Cluj-Napoca, opiniile a trei oaspeți:

● **Dr. Szepesi György** e un nume binecunoscut în fotbalul mondial. Mai întîi, ca radioreporter, apoi ca președinte al federației maghiare de fotbal sau ca membru în comitetul executiv al F.I.F.A.

— **Cum apreciați jocul de la Cluj-Napoca?**

— A fost, așa cum m-am așteptat: o luptă încordată pentru două puncte, pe drept obținute de echipa României, care mi-a plăcut mai mult în prima repriză. Cred că a greșit, angrenîndu-se — în cea de-a doua — în jocul confuz al vestgermanilor.

— **Arbitrajul?**
— Oricum, cei trei arbitri cehoslovaci — Matusik, la centru, Gregor și Piskula la linie — n-au avut o misiune ușoară...

— **Pe cine ați remarcat?**
— Mi-au plăcut portarul Liliac prin siguranța ce a etalat-o,

Belodedici, prin jocul său elegant, deși n-a fost atît de sigur ca la Tokio și Monaco, unde mi-a lăsat o impresie deosebită, și Mujnai. De la oaspeți pot remarca pe Schaefer și joli-jocherul Klinsmann.

— **Despre organizare?**
— O organizare excelentă.

— **De ce ați abandonat activitatea de crainic-reporter?**

— Toate la vremea lor! La 65 de ani nu mai poți avea dinamismul necesar și nici ochii nu te mai ajută să vezi totul ca odinioară. Trebuie să știi să renunți! E mai frumos decît să-l chinui pe ascultător. Dar, să știți că nu m-am despărțit de Radio. În prezent, sînt șeful secției de actualități la Radio Budapesta.

● **OTTO ANDRES**, președinte al federației de fotbal a landului Hessen, membru în comisia de disciplină U.E.F.A.: „A fost o luptă dirză, bărbătească. Fe-

licit echipa română, care a învins pe drept. Pot însă promite că vom încerca să ne revanșăm anul viitor, în meciul retur. Contrar altor păreri, mie mi-a plăcut arbitrajul. Organizarea, primirea și atmosfera, au fost de primă clasă. Mi-a plăcut foarte mult publicul”.

● **RICHARD NIELSEN**, antrenor principal al echipei Danemarce: „Mi-e greu să trag concluzii din acest joc inaugural, care n-a fost edificator. Oricum, România și-a construit o echipă pe un schelet solid. Avem o grupă grea, poate chiar cea mai grea și vom avea mult de furcă. Mi-au plăcut publicul, stadionul, orașul și în general, ambianța creată. Mai ales în repriza a doua vîntul a influențat destul de mult spectacolul. Dintre fotbalistii români, o bună impresie mi-a lăsat jucătorii cu nr. 4, 7 și 11” (n.n.: Bumbescu, Kramer și respectiv Mujnai).

Primăvara rugbyului

În ciuda unei primăveri confuze, cu alternanțe de ploai locale și ger agresiv, activitățile sportive ale elevilor în vacanța acestui improspătat anotimp au venit într-un timpinarea naturii, desfășurîndu-se într-un climat de entuziasm și căldură competițională.

Astfel, prin inițiativa comisiei municipale de rugby din București, a fost organizată între 14—18 aprilie a.c. tradiționala acțiune: **Primăvara rugbyului bucureștean**, aflată la cea de-a VIII-a ediție, cu participarea a șapte sute de copii din Capitală și provincie, dornici să se inițieze în tainele sportului cu balon oval. Întîlnirile s-au desfășurat într-un cadru festiv pe

Stadionul Tineretului, vechea vatră a rugbyului românesc, reunind 15 echipe la Rugby-VIII (cu limita de vîrstă între 8—10 ani), 12 echipe la Rugby-XII (cu limita de vîrstă între 10—12 ani) și 6 echipe la Rugby-XV, cu juniorii numai din București.

Competiția celor mai mici jucători, de Rugby-VIII, a prilejuit spectaculoase dispute, din care s-au detașat primele trei clasate, astfel: 1. **Casa pionierilor și șoimilor patriei Tecuci** (condusă de prof. Botez Octavian), 2. **Locomotiva Cluj-Napoca** (prof. Nistor Mircea) și 3. **C.F.R. Brașov** (prof. Soporan Ion).

Ordinea la echipele de categoria Rugby-XII a fost următoarea: 1. **Farul-Constanța** (cu antrenorul Cornel Vlad), 2. **Mășini Grele-București** (antrenor Suditu Emil) și 3. **Școala generală din comuna Gohor** (cu antrenorul Dodan Aurel).

Importanța acestei competiții se vede în efortul ei de a continua tradiția rugbyului românesc, aflînd printre participanți pe mulți copii ai vechilor jucători, precum: Bărgănaș H. (6 ani) de la **Grivița Roșie**, Dumitru Daniel (6 ani) de la **Gloaia**, Mitrea Daniel (11 ani) de la **Triumf** și Mățăoană Nicolae (10 ani) de la **Locomotiva Cluj-Napoca**.

Comisia orășenească a organizat totul în excelente condiții și se cuvine să salute public efortul ei, numindu-i pe entuziaștii acestia: inginerul Paul Ciobănel — președinte, Cristăchescu Cornel — adjunct, Cristea Ștefan, Zamfir D., Spinei V. și Zamfir C., ca membri.

Ne place să vorbim despre o **Primăvară rughyistă** și în sensul ei mai amplu, adică privind evoluția lotului național cu emblema „frunzei de stejar”, lot în virtutea căruia înmugurese speranțele noastre pentru apropiatul viitor și succesele de perspectivă. Recenta victorie de la Constanța asupra formației Italiei cu 9—3 (9—0) e de bun augur pentru noi, dar jocul de la Tbilisi cu U.R.S.S., ce se va desfășura sîmbătă 25 aprilie, e hotărîtor și pentru situația noastră în clasamentul final al Cupei F.I.R.A.

TUDOR GEORGE ■

Grupaj de CONSTANTIN MUSTĂȚĂ
Fotografie de IOAN LESPUC

Dincolo de politețea oaspeților și de satisfacția obținerii acestor două puncte, trebuie să spunem că acest prim joc oficial al echipei olimpice nu a eliminat, ci a sporit semnele de întrebare în legătură cu selecția și pregătirea celei de „a doua” reprezentative de fotbal. Multele ezitări în alcătuirea lotului (în două luni au fost testați peste 30 de jucători), „mixajul” de ultimă oră cu jucători ai primei echipe, titularizarea unor jucători (Kramer) în inerția apartenenței lor la un club în vogă și transformarea unor posibili titulari în „piese de schimb” strategice (Majearu) sau rezerve definitive (Eduard), exagerarea criteriului geografic în selecție (dacă jocul se disputa la Galați nu surprindea titularizarea lui Vaișcovei și Majearu!) și alte asemenea aspecte au împiedicat realizarea unei evoluții convingătoare. Am marcat în min. 1 al preliminariilor, dar se impune să pregătim mai atent prestația din celelalte 630 cite mai avute de jucat.

Deși cu alură de bunic (nu vrea cu nici un chip să-și declare virsta reală) omul pe care-l am în față nu știe nici acum să meargă decît drept. Ca un șef de gardă de onoare. Deși se sprijină în baston. Deși se vede că îl supără piciorul accidentat anul trecut. Stupiditatea unui accident — împins, poate involuntar, pe niște scări, într-o aglomerație — l-a marcat și sufletește. Pentru că el este și azi bărbatul de un metru și optzeci și simți că mai vibrează încă în ființa lui resorturile care l-au purtat ca pe o vijelie pe multe dintre dreptunghiurile magice de gazon ale lumii. Il am în față pe centrul atacant de altădată, pe irezistibilul Ștefan Dobay, supranumit, de suporteri și chiar de ziarele vremii, „Calul”. Zimbînd ca la o alintare, îmi povestește că, pînă și într-un document eliberat de marele stat major al armatei, așa i s-a scris numele: Ștefan Dobay-Calul. Păstrează pe un perete afișul care anunța lansarea cărții sale autobiografice ȘUT, GOOL!, la 13 noiembrie 1979. Cu emoția de a-l vedea pe cel care a electrizat atîtea mii de spectatori, pe atacantul care trăgea impasabil, de la mari distanțe, indiferent de pe ce parte și cu care picior, ascult cîrmele din viața sa dedicată sportului și acurateții sale. Cu greu îl poți face să vorbească despre fotbalul actual. „Asta nu-i fotbal ce joacă azi cei mai mulți, cu un singur înaintaș și cu un singur apărător. Era frumos cum jucam noi. Marcam 4-5 goluri într-un meci. Mai și primeam, dar nu ne închistam în apărare. Apoi se mai uită și că fotbalistii nu se nasc. Se nasc talente. Cel care are talent poate deveni un adevărat fotbalist. Rămîne să crească. Să fie crescut. Noi, generația mea, nu am început cu pretenții. Eu jucam în copilărie cu mingea de cîrpă. Aveam zece ani cînd mi-a fost dată bucuria să cumpărăm o anvelopă adevărată, în care am umflat o bășică de porc. Nu fusese chip să găsim și cameră și n-am mai așteptat. Jucam pe cimpul Mehala din orașul meu natal, Timișoara, acolo unde se află azi cartierul cu numele fostului mîndan”. Încă de foarte tînr — abia intrat în liceu — a fost luat la Unirea C.F.R. Timișoara. „În primul meci, la Jimbolia, am marcat trei goluri (scor final 9-1). Mi se pecetluise soarta... Cînd juniorii aveau meci greu, jucam dimineața cu ei, iar după-amiază cu echipa mare. Era o plăcere. Nu interesau cadourile sau banii: îmi plăcea să joc. La restaurant pentru mine se știa: „un sirup și un sifon; mic!”. Din 1930, de cînd s-a înființat Ripensia, Dobay — revenit acasă dintr-o peregrinare pe la București — i-a rămas credincios. A fost selecționat de 34 de ori în națională. În 1934 și 1938 a jucat în echipa României la

C.M. din Italia și Franța. Mai are și acum ziare care îl elogiau. „Deși, din păcate, noi n-am ajuns în finală. În 1938 ne-am înfrînt cubanezii, împotriva tuturor așteptărilor, tocmai pentru că noi i-am subapreciat. Presa noastră a titrat «Cubanezii au rămas cu banii!».” În 1936 „Gazeta Sporturilor” scria despre finala Cupei României: „În minutul 25, Ciolac trece lui Chiroiu care prelungeste lui Dobay. O secundă a scăpat tumultuosul internațional de sub supravegherea de cerber a lui Vintilă (mijlocușul rapidist care îl urmărea pas cu pas pe terenul — advers — n.n.) și a tras un șut care a ciupit nervii spectatorilor. Un șut din

Reintîlnire cu Ștefan Dobay

acelea care nu se văd decît o dată pe an. Un șut care, fără glumă, a rupt plasa”. După atîția ani, reîntîlnit parcă în psihologia clipelor de atunci, Ștefan Dobay izbucnește: „Arbitrul n-a crezut că rupsesem plasa. A chemat tușierii să confirme. Au mai confirmat și vreo sută de spectatori care i-au declarat că au văzut totul de la mică distanță... Noi nu glumeam cu suturile. Trăgeam de la 20-25 de metri și trăgeam imparabil... De cîrind am văzut întîlnirea România — Albania. Meci cu acțiuni nerminate, fără suturi la poartă. M-a durut inima și m-au durut ochii... Îmi place cum trag Hagi și Mateuț de la distanță. Așa ar trebui să tragă virfurile Stelei!” Fost antrenor

al echipei militare, el a rămas cu sufletul alături de ea. La Ștefan Dobay au de ce își întoarce gîndul toți jucătorii tineri. De la 14 la 38 de ani — cînd a jucat ultimul său meci, la Mediaș, cu UTA și a marcat, de la 30 de metri, ultimul gol din viața sa portarului Marki — Ștefan Dobay, atacantul care făcea 11 secunde pe sută de metri cu mingea la picior, nu a primit niciodată nici măcar un avertisment în teren! Soția sa povestește amuzată și acum, cînd părul alb o încoronează ca pe o bunică a basmelor pe fosta solistă de operetă: „În 1937, la București, jucam, mi se pare, România-Suedia. M-am dus să intru în stadion și am spus că sint soția lui Dobay. Cineva a sărit ca ars: «Ajunge! Au mai intrat vreo patru soții ale lui Dobay!» Evident, m-am legitimat, iar cei de la intrare abia atunci au observat că eram însărcinată și că de asemenea păcăleli nu i-ar fi ars unei tinere în situația mea”. Soții Dobay păstrează ca pe un lucru de preț panglica roș-galbenă-albastră de la primirea făcută în 1936 în gara Timișoara cîștigătorilor Cupei României, care se întorceau de la București. Pe banda tricoloră stă scris: PERFORATORULUI DE PLASE DOBAY 1936 ADMIRAȚIA MUNICIPIULUI.

Acum, în locuința liniștită din Tirgu Mureș (strada Victor Babeș nr. 14, et. 1, ap. 5) Ștefan Dobay continuă să primească scrisori de la cei care l-au văzut jucînd, dar și de la copiii și de la nepoții lor. „Toți mă roagă să le trimit cartea. N-au de unde să știe că eu am cumpărat cu o sută de lei singurul exemplar pe care-l mai am. Ar fi bine ca tinerii s-o poată avea. Pe ei îi poate ajuta; pe mine nu mă mai ajută. Asta s-ar putea înțelege”. Fostul atacant, celebru prin impetuoșitatea și acuratețea jocului său, vrea să pară indiferent la răirea firelor care îl mai leagă de lumea sportivă. Dar acest nedrept adevăr se simte. Deși nu este decît absurd, parcă incredibil, ca și accidentul banal care l-a frînt piciorul. Piciorul la al cărui șut vluiau stadioanele altădată și năvălea febrilitatea în agențiile internaționale de presă.

DORIN GHERGHINESCU

Toată lumea face sport

● Mai mulți cititori ne-au întrebat în legătură cu afirmația, făcută cu câteva numere în urmă, privind participarea țării noastre cu trei echipe în „Cupa U.E.F.A.”, deci cu cinci formații în cuple europene (dacă nu ratăm vreo înscriere, cum s-a mai întîmplat...). Am avansat această știre luînd drept bază comunicatul cuprins în penultimul

mul Buletin oficial al Uniunii europene de fotbal (U.E.F.A.), care inserează ultimul clasament alcătuit după coeficientul de valoare rezultat din competițiile intercluburi. ● Ne aflăm, în această ierarhie, pe locul 11, cu 23.166 puncte, și sintem, deci, în plutonul țării ce au dreptul la două formații în a treia competiție europeană (în ordinea desemnării de către forul fotbalistic european, pentru că, în ce privește valoarea, adesea, „Cupa Cupelor” este depășită...). Această comunicare arată, textual, că: „Locurile rămase vacante la închiderea înscrierilor vor fi folosite pentru a urca la trei numărul participantelor de la asociațiile care au dreptul la două locuri (plecînd de la locul 9)”. România ocupă în acest clasament locul 11, iar Anglia — ale cărei echipe sint în continuare suspendate — poziția a 6-a, avînd dreptul (nerealizabil!) la 3 reprezentante în

Civilizația sportului

Miercuri e... SPANIA!

Stadionul Steaua a devenit un lăcaș al fotbalului de mare performanță, momentele de înălțare sportive trăite în ultimul timp în această arenă (Honved, Anderlecht, Austria, Albania s.a.) ne fac să sperăm într-un „29 aprilie” care să ne unească pe toți în jurul ECHIPEI NAȚIONALE, în numele unei singure idei: aceea de victorie.

Tricolorii se pregătesc cu speranța că toamna europeană a fotbalului nostru îi va găsi în fruntea clasamentului grupei preliminară. Căpitanul lor este un jucător exemplar, Bôlôni, aflat în fața celui de-al 99-lea meci în prima reprezentativă a țării. În tribună se va afla fostul căpitan al echipei naționale, un alt sportiv demn de toată admirația noastră, Costică Ștefănescu, care, recent la Brașov, a predat tricoul cu numărul 6 tinărului Belodedici.

Costică Ștefănescu a fost un căpitan de... cursă lungă, care a socotit banderola de altă culoare de pe brațul său ca pe un titlu de onoare. Longeviv în această calitate a demnității sportive, atît la Universitatea Craiova, cit și în naționala României, Ștefănescu a fost interpret, pedagog și educator, purtătorul de cuvînt al „Unsprezecelelui său”, exemplul de sportivitate, de fair-play, de maturitate, de adevărat colaborator al arbitrilor și desigur al antrenorilor.

Revista brașoveană „Astra”, în excelența sa pagină de sport, anunța încă de anul trecut retragerea lui Ștefănescu din „clubul tricolorilor” amintindu-ne, prin condeiul lui Eduard Huidan, că „față de marii sportivi avem întotdeauna datorii, timpul dăruit de ei sportului, tineretea sacrificată neputînd îi pune în nici o balanță, iar, la urma urmei, respectul față de cel care se dăruiește pentru a aduce gloria culorilor patriei este mai mult decît o problemă de fair-play”.

Chiar dacă lui Costică Ștefănescu nu i s-a putut organiza un meci de retragere cu invitații de marcă (și Mircea Lucescu, Cornel Dinu, Necula Răducanu, Florea Dumitrache, Emerich Dembrovski, Ludovic Sătmăreanu, Nicolae Lupescu, Mihai Mocanu, Ion Dumitru, ca să ne referim numai la componenții acelei minunate echipe de la Guadalajara, s-au retras, sau au fost retrași, discret), ceea ce au făcut organizatorii brașoveni pentru el înaintea meciului România-Israel, merită aplaudat. Pe cînd la Craiova o întîlnire între România '70 și Universitatea '82-'83, un meci al amintirilor și al recunoștinței pentru cei care au simbolizat și reprezentat în același timp aspirațiile noastre în arena afirmării internaționale?

Indiferent de intențiile federației privind cinstirea trecutului (deocamdată o „prezează” prezentul), ne scoatem pătăria și salutăm cu admirație din acest chenar întreaga carieră sportivă prin care Costică Ștefănescu a innobilat lumea fotbalului.

Dar, parafrazînd titlul unui cunoscut film, miercuri e Spania! Fotbalul românesc se află într-un moment în care s-a format un nou nucleu de jucători de valoare internațională, fotbalisti experimentați care au ajuns să nu mai aibă teamă de adversari, oricare ar fi ei. Este ultimul „nostru” meci acasă. Am uitat „emisoadele” Iugoslavia, Scoția, Elveția, Irlanda de Nord. Vom fi din nou alături de tricolori. Ei știu că întreaga „sufflare” fotbalistică românească va fi acum iarăși unită în fața aparatelor de radio și televiziune. În astfel de momente, deosebirile de vederi dispar și are loc acea întîlnire minunată și miraculoasă dintre suporterii tuturor echipelor de club prin tot ceea ce avem mai bun în inimile noastre. Echipa României e puternică — fizic, tehnic, tactic și moral, o echipă de prieteni care, sintem convinși, își va face datoria. Să nu uităm, însă, că la forte aproximativ egale, balanța victoriei se mai poate inclina și în funcție de sansa sau neșansa dintr-un anumit moment al meciului. În fond, întreaga filosofie a fotbalului se reduce pînă la urmă la trei cuvinte: mingea e rotundă.

CRISTIAN ȚOPESCU

„Sintem împreună de trei ani și nu a existat măcar o singură noapte în care tu să nu adormi, deîndată ce ai pus capul pe pernă. Ce ți s-a întîmplat? Spune-mi. Nu te feri de mine. Ai avut întotdeauna încredere în mine, soția ta. Cînd am putut, m-am strădui să-ți dau un sfat bun, Lazăre. Doar mi-ai mărturisit ieri că am fost alături de tine todeauna. Nu te-am dezamăgit niciodată”. „Crezi că la ora asta am poftă să-ți ascult predicile tale? Ce am? Ce am? N-am nimic! Mai bine ai căuta o pastilă de aia de dormit. Eu habar n-am cum arată. N-am luat un asemenea medicament în viața mea și nici nu credem că îl voi înghiți vreodată”. Apoi omul rostește ca pentru el: „Blestemată noapte. La coborîrea din mașină, Petru și Pavel — ca să vezi, amîndoi cu nume de apostoli — m-au incredintat că nu vor spune nimănui despre cele întîmplătoare”. „Noi, Lazăre, n-am văzut de fapt nimic. Nici nu știm la o adică ce s-a întîmplat. Am auzit ceva, așa, ca și cum s-ar fi lovit o pasăre de parbriz. Nu-ți fă griji!” „Parcă pot pune bază pe asta? Se supără pe tine pentru nu știu ce lucru și încep să sporovăiască vrute și nevrute. Cit despre Pavel, asta cînd bea ceva mai mult și starea lui normală e de beție, cum era de fapt și cînd a călătorit cu mine, spune tot ce a făcut în ultima vreme. Nu-ți soapă nimic. Dacă eram singur, era altceva”. Între timp, docilă, femeia a găsit o pastilă de Diazepam pe care a pus-o lingă paharul cu apă, pe farfuriu. Privește îngrijorată spre soțul ei. Tace. Din experiență știe că trebuie să se ferească

„Cupa U.E.F.A.”. Cum englezii vor rămîne „at home” și ediția viitoare, locurile respective trebuie atribuite federațiilor din Portugalia (locul 9), Austria (locul 10) și, aici am vrut să ajungem, și am și ajuns, România! Comunicarea uniunii europene este aproape, deocamdată știm doar data și locul tragerii la sorți pentru ediția 1987-1988 a cupelor europene: 9 iulie, la hotelul „Intercontinental” din Geneva.

LUCIAN OPREA

de Lazăr atunci cînd e supărat. N-au fost, ce-i drept, multe cazuri cînd a făcut cunoștință cu nervii lui, dar nu dorește deloc să plece miine la serviciu cu fața învețită, așa cum s-a întîmplat ultima oară. Au trecut două ore și omul continuă să se zvîrcolească în pat. Starea de spirit a bărbatului s-a transmis și asupra Raluçii. Nu doarme nici ea. S-a tras spre marginea patului să nu-l atingă cituși de puțîn. „Pe mașină n-a rămas mare lucru. M-am uitat doar cu atenție. În măsura în care poți vedea ceva, la un bec chior, cel de la poartă, în plină

a ălora...” Somniferul l-a biruit pînă la urmă pe Lazăr. Morocănos, cu ochii roșii de nesomn, fără să răspundă întrebărilor celor doi copii de-o șchioapă, care sint curioși de ce e tăcutul supărat, omul se îndreaptă spre garajul autocoaloi. Schițează o umbră de zîmbet doar cînd Anca, blondă cirilontă, de numai trei ani, îi zice încrunțată tatălui: „Niciodată n-ai fost așa urcios!” „Nu-ți bei laptele, Lazăre? Ia-ți măcar pachetelul cu gustare”. Bărbatul nu se uită la nevastă-sa și nici n-o onorează cu vreo răspuns. Își

țșurile ridicate de pe mașină! Sper că nu ajungem însă pînă acolo. Ah!, gîndurile astea care mă chinuiesc din momentul accidentului. Nu era mai bine dacă opream? Doar nu eram hăut. M-am sfătuit cu cei doi din cabină. Ce fac? Opresc? „Dă-l dracului, de ce nu umbli și el pe dreapta? În cel mai rău caz i-ai rupt o roată. Să se învețe minbe”, zicea Petru. „Doar n-o să oprim pentru toți betivanii”, a fost replica lui Pavel. „Să n-aibă cineva nevoie de ajutor, le-am răspuns eu”. „N-a tipat nimeni, așa că fii liniștit”, m-a asigurat

ca martori și, mai ales, să nu piardă timpul pe drum, să ajungă mai repede acasă”. Lazăr privește cum echipa, care a terminat examinarea basculantelor, se apropie de locul unde sint parcate autospeciile pentru cărat bușteni. Inima începe să-i bată puternic. Are senzația că se sufocă. Cei doi băbați se apropie de mașina lui. „Bună ziua, tovarășe Lazăr. Vă cunoșc de cînd lucram la post, în comună. Cum o mai duceți? Ce fac cei doi prichindei blonzi și cirilontați? Aveți necazuri cu mașina?” „Vă mulțumesc de întrebare. Sintem bine cu toții, tovarășe plutonier. La mașină am de schimbat doar o foaie de arc. Un fleac”. „Nu te supăra, dar trebuie să-ți verificăm și mașina dumitale. Vă cunoșc de ani de zile ca om serios, nu ne-ai dat niciodată probleme, dar... datoria îi datorie”. Cei doi încep apoi, cu dexteritatea cunoscută, examinarea mașinii. După nici zece minute, bărbatul mai tînr își întrecupe migăloasa-i căutare. „Vreți să vă uitati puțin, tovarășe plutonier? Am găsit niște urme: fire de păr, singe”, buchețele mărunte dintr-o țesătură... Omul dă curs solicitării și se apleacă sprinter spre locul indicat. „Da, ai dreptate, e așa cum spui”. Apoi, rîndindu-se în picioare își îndreaptă întrebător privirea spre Lazăr. Acesta lasă capul în jos și pronunță în șoaptă: „Da, cu sint autorul accidentului de aseară. Eram trei în cabină. Vă stau la dispoziție. N-am nici o justificare pentru lășitatea mea. Singura dorință a mea e să scape cu viață moș Iorgu”.

VICTOR BEDA

Cronica șoselei

noapte. Nici să șterg ceva, de pe mașină, așa preventiv, n-am putut. Nenorocitul de paznic se ținea după mine să-mi povestească baliverne de-ale lui. Trăncănea ca o meliță. N-a fost chip să rămîn singur măcar un minut. Miine dimineață mă uit la ea cu atenție, la lumina zilei. Si așa am de înlocuit o foaie de arc. Deci o verificare amănunțită a mașinii, cum se zice, e motivată. Căruța am lovit-o cu o racoanță. Deci cu metal dur și puternic, nu cu tabla care se deformează. Poate era mai bine să fi adus mașina acasă. O puteam vedea la lumina lanternei pe toate fețele. Dădeam însă de altă dandana. De ce n-a venit Lazăr cu mașina la garaj? Parcă nu se știe că asta e prima întrebare

continuu mersul grăbit. „Nu mă așteptam să-i întîlnesc aici alt de dimineață”, reflectă Lazăr. „Verifică autobasculantele. Inseamnă că s-pe o pistă greșită. Asta-i bine. Pînă examinează ei 40 de basculante, eu is gata de mult”. „Petrică, îmi deschizi și mie o comandă pentru arcul asta? Nu mai pot merge așa, e pericol!”. „Cum să nu, Lazăre, eu n-am uitat că ți-s văr, chiar dacă îți sint de-al doilea”. Soferul s-a mai liniștit. „Am motiv, își zice el, să-mi examinez atent mașina. Nu văd pe ea nimic deosebit. Dar știați parcă se uită ca mine? Vin cu proiectoare, cu lupe, revin de zece de ori în același loc. Apoi, la laborator, intră în funcțiune microscopul cu care studiază toate măr-un-

Regrete tîrzii

unul dintre ei. „Rău am făcut că n-am oprit. După ce mi-am lăsat pasagerii la fîntînă, n-am rezistat să nu văd locul întîmplării. Căruța zăcea ruptă în două. Un cal era mort. I-am întreat pe curioșii care înconjurau locul cu pricina ce s-a întîmplat. Mi-a răspuns un bărbat între două virste. Fusese în căruța. L-am recunoscut pe Mineu, brigadierul de la ferma de legume. „Unul cu o basculantă ne-a lovit și a fugit. Am scăpat cu ceva vinătăi. Moș Iorgu e însă grav. L-au dus la spital”. Din acel moment am început să mă macine gîndurile. Din clipa aceea, am ajuns din om neom. Ce bine făceam dacă opream. Dumnealor, din cabină, n-au vrut să se complice, să fie purtați la proces,

Nu o dată am evidențiat, cind am vorbit de ONU sau cu alte prilejuri, mutațiile importante care au avut loc în perioada postbelică pe plan internațional. Datele privind situația pe mapamond sînt diferite, și uneori total diferite, față de cum erau cu patru decenii în urmă. Chiar și în probleme moștenite din vremea aceea și rămase nesoluționate, cum este dezarmarea, diferențele sînt enorme, atît în ceea ce privește dimensiunile fenomenului, cit și modul de abordare a chestiunii. Dar diferențele se observă nu neapărat la 42 de ani distanță, ci și la mai puțin. Am arătat, în mai multe rânduri, cit de importante sînt relațiile sovieto-americane și, în acest context, reuniunile și convorbirile sovieto-americane, la vîrf sau la alte eșaloane, pentru configurația politică a lumii. Prin mărirea lor, prin forța lor politică, economică, militară, umană, cele două superputeri sînt în măsură să influențeze în chip fundamental desfășurarea evenimentelor pe planeta noastră.

În același timp însă, în lume s-a produs și o altă mutație de seamă: afirmarea cu putere în viața politică a țărilor mici și mijlocii. Niciodată acestor țări nu le-a fost indiferent cum sînt rezolvate problemele internaționale, mai ales cind erau și ele direct implicate. Dar țărilor mici și mijlocii n-au avut pînă acum 15-20 de ani și posibilitatea reală, și forța necesară de a determina luarea de decizii care să țină cont de interesele lor. Alta este situația acum. Mai întii, fiindcă statele mici și mijlocii — în care se cuprind și țări socialiste, și țări nesocialiste; și state dezvoltate, și state în dezvoltare; și țări aparținînd blocurilor militare, și țări în afara blocurilor — formează împreună majoritatea statelor lumii. În al doilea rînd,

pentru că, dispunînd de independență politică (dobîndită de multe din ele în anii de după război), țărilor mici și mijlocii pot, în cadrul ONU sau al altor organisme internaționale, al conferințelor și reuniunilor, prin alte acțiuni și demersuri, să-și facă cunoscută poziția și să militeze pentru soluționarea problemelor în conformitate cu interesele tuturor popoarelor. În prezent, tot mai multe state mici și mijlocii se ridică im-

Comentariul săptămîinii

Țările mici și mijlocii

privă politicii imperialiste de dominație, de forță și dictat, de amestec în treburile lor interne, promovează o politică de destindere și cooperare pe plan mondial, inițiază acțiuni de mare importanță pentru pacea și progresul omenirii, pentru înfăptuirea unei noi ordini economice internaționale, în cadrul căreia aceste țări să-și dobîndească, alături de independența politică, și independența economică. De o excepțională valoare sînt, în această privință, ideile și tezele cuprinse în recentul Mesaj adresat de tovarășul Nicolae Ceaușescu reuniunii ministeriale de la Havana a „Grupului celor 77”.

Revoluție în aeronautică

Dacă avionul experimental Voyager a realizat primul tur aerian al lumii fără realimentare, totuși, adevărata revoluție în aeronautică o constituie intrarea, în serviciu, începînd din 1988, a primelor avioane de linie de foarte lung parcurs — 13 000 de kilometri fără escază. Din decembrie anul trecut comenzile pentru noile tipuri de avioane Boeing 747 — 400, McDonnell Douglas 11 și A — 340 al consorțiului de firme Airbus Industrie reprezintă, numai pentru Europa, peste 6 miliarde dolari pentru 58 de aparate. Ultimele comenzi au fost anunțate de Air France pentru 16 bucăți Boeing 747 — 400 și Lufthansa pentru 15 bucăți A-340. Dar, pentru a intra efectiv în cursă la finele anilor '80 trebuie ca aceste avioane care vor acoperi cu o singură bătaie de aripă două treimi din suprafața globului să treacă din stadiul experimental pe piste de decolare ale aeroporturilor. Va fi posibil, apreciază specialistii, să se suprimе escalele și să se cistige trei ore la zborul Londra — Singapore sau Paris — Santiago de Chile, argument cu greutate în favoarea companiilor care propun aceste zboruri directe. Și se pare că prețurile biletelor nu vor fi cu mult mai mari ca la zborurile, să le spunem, clasice.

Boeing a fost primul care a intrat în cursă pentru realizarea acestui fel de aparat lansînd în 1985 noul tip 747 — 400, ultimul născut din familia „Jumbo” și primul avion de mare distanță conceput să fie pilotat de două persoane, fără mecanic navigator. După lansarea sa, acest avion care va fi operațional în 1988, a înregistrat 75 de comenzi și 39 de opțiuni, o frumoasă performanță pentru un aparat care, la 120 de milioane de dolari bucata, este de departe cel mai scump aparat de zbor (civil, bineînțeles) din lume.

Interesante preocupările constructorilor de avioane pentru sporirea autonomiei de zbor a avioanelor și obținerea unor importante economii de timp și carburant. De-a dreptul șocant este însă proiectul avionului TAV — (Trans — Atmospheric Vehicle) care va zbura în atmosferă și în spațiul cosmic, fiind în stare să atingă viteza de 12 Mach, adică de 12 ori viteza sunetului! Pentru a ne face o idee corectă asupra acestui gen de performanță este suficient să spunem că celebrul Concorde zboară cu 2 Mach iar Jumbo jet-ul nu depășește viteza de croazieră de 910 km pe oră. Noul avion, care există doar în stadiul de proiect, seamănă foarte bine cu naveta spațială americană. Are o lungime de 62 de metri, o deschidere a aripilor de 29 de metri și poate transporta o încărcătură de 9 tone. Cind avionul va fi gata de zbor — dacă o să i se mai spună așa — va acoperi distanța Roma-New York în 16 minute și va parcurge mii de kilometri care separă Sidney-ul de New York în mai puțin de o jumătate de oră. Deci TAV va

zbura prin atmosferă, va ajunge în spațiu unde rezistența este practic nulă, va naviga pe o orbită ca orice navă spațială și va pătrunde în atmosferă în punctul stabilit a fi cel mai propice pentru aterizarea la destinație. Bineînțeles, el nu va putea efectua asemenea călătorii cu motoarele existente și nici năcar cu cele tip ram-jet care n-au nevoie de compresor și pot atinge 2-3 Mach. Specialistii opinează că TAV va fi echipat cu rachete propulsoare auxiliare care vor intra în funcție la momentul oportun sporind viteza de deplasare pînă la 12 000 de kilometri pe oră. Nu va fi o problemă nici adaptarea organismului uman la asemenea viteze, accelerația și decelerarea fiind concepute a se realiza lin, fără ca pasagerii să simtă altceva decît o ușoară presiune în urechi, senzație existentă cind călătorim cu orice tip de avion aflat în serviciu la ora actuală. Spre finele secolului și mileniului se va anunța zborul inaugural al acestui monstru al cerului care, sfîndînd timpul și distanțele, va duce oamenii mai aproape de țintă și, bineînțeles, mai repede.

IOAN ROȘCA

Amerigo-America

„Cel de-al patrulea continent, spune Hylacomilus, poate fi pe bună dreptate numit Amerigo sau America, adică țara lui Amerigo, deoarece a fost descoperită de el”. Această afirmație a apărut tipărită pentru prima oară într-o carte care apoi va cunoaște o mulțime de reeditări. Și această frază avea să aibă drept urmare faptul că Lumea Nouă va fi numită curînd de către teacă lumea America, după prenumele navigatorului italian Amerigo Vespucci, care, firește, are merite incontestabile în furtunoasa istorie a călătoriilor pe mări și oceane, dar nu și pe acela de a fi descoperit continentul care îi poartă numele. Cine a fost omul care a intrat în acest fel în rîndul celebrilor lumii? Ce rol a jucat el în epoca marilor descoperiri geografice și cum s-a ajuns la această eroare?

Amerigo Vespucci, de la a cărui moarte s-au împlinit recent 475 de ani, este originar din Florența, trăgîndu-se dintr-o familie renumită, socotită a fi situată imediat după familia Medici, ca prestigiu și bogăție. Născut în martie 1451 sau 1452, el primește o educație foarte bună și se distinge îndeosebi în studiul științelor naturii, spre care se îndreaptă preferințele sale de școlar. Apoi, manifestă interes pentru comerțul pe mare. În 1490, călătorește în Spania, participînd la pregătirile pentru cea de-a doua și cea de-a treia călătorie a lui Columb spre America. În cele din urmă, se decide să ia parte personal la una din călătoriile pentru a-și face o idee concretă despre Lumea Nouă de dincolo de Atlantic. Visul său devine aievea în 1499 cind navighează, în serviciul Spaniei, în America de Sud, ajungînd în regiunea actuală Guyana. În

continuare, explorează coasta de nord a Braziliei, descoperă Amazonul, pe care navighează cităva vreme. În cursul acestei expediții ajunge pînă la aproximativ 6 grade latitudine sudică. După reîntoarcerea în Europa, pleacă în Portugalia și ia parte la o nouă expediție, de această dată pe nave portugeze. În cursul anilor 1501—1502 coboară de-a lungul coastelor Braziliei, ajungînd cel puțin pînă la 25 grade latitudine sudică, și, dacă ne luăm după afirmațiile sale, chiar pînă în punctul cel mai sudic al continentului. Această ultimă declarație a lui este însă pusă la îndoială de istorici. În orice caz, Amerigo a explorat mai mult teritoriul sud-american decît oricare navigator dinaintea lui. Treptat, pe baza observațiilor făcute, ajunge la concluzia că aici este vorba de un continent complet nou care nu are nimic de-a face cu Asia. Pe hărțile desenate de el, acest lucru apărea cu claritate prin poziția ocupată de noul continent — între Europa și Asia.

În plus, Vespucci a fost, după cit se pare, cel mai înzestrat dintre scriitorii generației de descoperitori din epoca lui Columb. A scris mai multe scrieri detaliate cu privire la călătoriile sale, care, la începutul secolului XVI, au fost publicate în mai multe ediții, ceea ce a dus la sporirea faimei sale. În cele din urmă, s-a creat impresia că nu Columb ci Vespucci a fost cel care a descoperit noul continent. Astfel, cartograful german Martin Waldseemüller, pe numele său latinizat Hylacomilus, făcea în mica scriere pe care a anexat-o unei culegeri de scrisori ale lui Amerigo, propunerea de a numi Lumea Nouă — America. Nu peste multă vreme acest nume apare pentru prima oară pe o hartă a lumii și pe un planiglob pentru a desemna America de Sud. Ulterior Hylacomilus abandonează folosirea denumirii de America, dar aceasta era lansată atît de bine încît s-a impus definitiv.

În 1538, denumirea de America este extinsă, pe o hartă a lui Mercator, pentru întreaga Lume Nouă. Și așa a rămas. Geograful Oscar Peschel (1826—1875) releva: „Acest nume nu ar fi rezistat însă atît de bine dacă el nu ar fi fost plăcut auzului și nu ar fi avut o anumită simetrie sonoră cu celelalte nume de continente”.

ROMEO NĂDĂȘAN

Frumoasele de altădată

Ca să vedeți pînă unde poate merge răutatea drăgălaselor mașinării blindate în chipuri. În timpul liber, computerul este pus pe joacă. De dată mai recentă este plăcerea lui de a contura în date sugestive felul cum poate evolua, sau ar fi putut evolua, înfățișarea unuia sau altuia dintre noi. Cu rețeta pregătită dinainte, calculatorul începe să mestece cu osîrde informațiile puse la îndemînă și cind fiecare și-a găsit sertarul potrivit, n-avem decît să privim rezultatul. Ca să nu provoace resentimente unora aflați în

Pornid de la actuala situație, România, președintele ei au militat și militează pentru un rol tot mai activ al țărilor mici și mijlocii în edificarea viitorului de pace, progres și colaborare al umanității. „Problemele care confruntă astăzi omenirea — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — impun participarea la viața internațională a tuturor țărilor, și în primul rînd a țărilor mici și mijlocii, a țărilor în curs de dezvoltare, a țărilor nealiniate, direct interesate în abolirea politicii imperialiste, în respectarea independenței și suveranității fiecărei națiuni”. În viziunea românească, țărilor mici și mijlocii, care, după cum am arătat, constituie majoritatea țărilor lumii, trebuie să participe prin eforturi proprii, valorificînd potențialul lor creator, tradițiile și obiceiurile, aspirațiile lor de progres și prosperitate, la rezolvarea marilor probleme care preocupă omenirea în momentul de față. Apreciînd poziția țărilor noastre în această privință, revista finlandeză „Soumenmaa” scria: „Doctrina de politică externă a președintelui Nicolae Ceaușescu reliefează adevărul că problemele grave ale lumii contemporane nu pot fi rezolvate numai de către cele două mari puteri; în această perspectivă, el consideră că este o necesitate obiectivă, legică unirea eforturilor tuturor statelor lumii, fără deosebire de orînduire socială, pentru a-și asuma răspunderi directe în asigurarea păcii”. Fără îndoială că țara noastră va acționa în continuare pentru ca statele mici și mijlocii să-și ocupe locul ce li se cuvine în arena internațională, pentru ca ele să participe din plin, alături de cele două superputeri și de țărilor mari, la soluționarea tuturor problemelor contemporaneității.

ION D. GOIA

Unde sînt rinocerii?

Africa, continentul negru cum i se mai spune, este o mare rezervatie naturală. Aici se află o serie de animale care au atras și atrag turistii, vinătorii, dar în ultima vreme și braconierii. Vinătorii pot participa la safari — atît de sugestiv descris de Ernest Hemingway în romanul său din 1935 „Green Hills of Africa”. Nu s-au schimbat prea mult față de cele arătate de celebrul romancier. Cei doritori de safari plătesc 1 000—1 500 de dolari de persoană/zi. Suma include serviciile: vinători profesioniști, mașini de teren, corturi luxoase, chelneri, chiar și mici avioane care asigură transportul între două locuri de campare. Nimeni nu este lăsat la voia întîmplării; se ține seama de preferințele clientilor în materie de mîncare și băutură. Aceasta ar fi aspectul legal al vinătorii. Dar în afara acelor care își pot permite luxul de a participa la vinători organizate mai sînt în număr din ce în ce mai mare braconierii. Braconajul devine o problemă foarte gravă a țărilor africane prin pagubele de nerecuperat pe care le produce. Astfel în perioada anilor '70 se găseau circa 65 000 de rinoceri, iar în prezent au rămas vreo 4 500. Este unul din cele mai elocvente exemple ale urmării braconajului. Rinocerii au un miros foarte fin, dar vederea slabă. De asemenea imitînd sunetele scoase de rinoceri acestia pot fi aduși ușor în bătaia oustii. Aceste animale sînt vinate pentru cornul lor. Dacă în perioada anilor '70 se plătea 17 dolari/pfund acum s-a ajuns la 300 de dolari la prima mînă, dar după prelucrare se ajunge la 13 000 de dolari. Cu toate că legea interzice comerțul cu cornuri de rinoceri avantajele materiale reprezintă o tentație mult prea mare.

În pericol se află și elefanții. După unele estimări în Africa au mai rămas circa 700 000 — 1 000 000 de exemplare dar în condițiile braconajului s-ar putea ajunge la o reducere cu 95% a acestei cifre dacă nu se iau măsuri energice. Și în acest caz tot tentația cistigurilor îi ademenește pe braconieri. Prețul plătit pentru filde a crescut foarte mult. După unele calcule pentru cele 9 milioane de piese confecționate din filde, anul trecut, au fost ucisi 60 000 de elefanți. Totodată scăderea greutății colților de filde indică dispariția exemplarelor adulte.

Împotriva braconierilor, care folosesc arme automate, a început un adevărat război declanșat de autorități. S-a ivit și o problemă delicată: să ucizi un om pentru că ucide animale. (Pentru că braconierii se opun arestării ripostînd cu gloanțe!) Problema este, după cum se vede, foarte spinoasă și ne face să ne gîndim la un film foarte sugestiv: „Bless the beasts und the children”.

DAN DANUȚ DORU

NEAGU UDROIU

Nedorită de nici un om normal, durerea fizică are totuși un rol pozitiv important, acela de semnal al unei „defecțiuni” în funcționarea normală a organismului. Cel care simte durerea se adresează medicilor pentru a afla care-i răul și cum să-l combată; cu cât mai repede, cu atât mai bine. Iată de ce durerea a fost numită „ciinele de pază a sănătății”. Un fenomen de o însemnătate așa de mare este, firește, mereu cercetat de specialiști. Care ar fi ultimele noutăți în această privință? Le aflăm dintr-un articol apărut recent în „Süddeutsche Zeitung”.

Mai întâi, e vorba de suportabilitatea diferită a durerii. În timp ce un om suferă îngrozitor la cel mai mic simptom al ei, altul rabdă cu stoicism chinurile iadului. Cercetările psihologilor dovedesc că perceperea individuală a durerii depinde de caracteristicile diverse ale personalității fiecăruia. Potrivit unei păreri larg răspândite, femeile ar suporta durerea mai greu decât bărbații. Dar, după cum consideră cercetătorii de la Institutul de Psihologie Medicală al Universității din München, în realitate e vorba de predispoziția femeilor, reglată însă de educație, de a-și exprima mai deschis sentimentele în comparație cu bărbații. Reprezentantii popoarelor la care exteriorizarea sentimentelor este apreciată ca demnă de dispreg, condamnată, de exemplu, nordicii, sînt mai rezistenți la durere decât cei care își exprimă fără mari opreliși sentimentele. Astfel, o durere pe care irlandezii o taxează drept bagatelă, este considerată de italieni insuportabilă.

Un factor important îl reprezintă numărul anilor. Cu cât omul înaintea în vîrstă, cu atât mai ridicată este stăcheta receptării și suportabilității durerii. Pe de o parte, acest lucru se întâmplă din cauză că, odată cu trecerea anilor, sensibilitatea receptorilor slăbește, iar, pe de altă parte, fiindcă oamenii în vîrstă acordă mai puțină atenție indispozițiilor lor. Starea emoțională, trăsăturile de caracter, diferitele procese psihice influențează vizibil asupra suporta-

bilității durerii. În cazul emoțiilor puternice, al spaimii, perceperea durerii este oarecum estompată, în timp ce o ușoară încordare nervoasă îi face pe oameni mai sensibili în această privință. Ca atare, timizii suportă durerea mai greu decât cei îndrăzneți și curajoși; la fel cei sociabili, în comparație cu cei necomunicativi. Este neîndoielnic influența reciprocă dintre depresiunea sufletească și simțul durerii. Pe cei care suferă fizic vreme îndelungată îi încearcă adesea o

„inclinația spre autoamăgire”. Testul a constat într-un număr de întrebări speciale, puse cu scopul de a stabili cât de predispuși sînt oamenii de a se prezenta cu orice preț, chiar cu prețul adevărului, într-o lumină favorabilă. Potrivit răspunsurilor primite, participanții au fost împărțiți în două grupe — desigur, despre acestea știau doar experimenterii —: „sin-ceri” și „amăgitori”. După aceea, au fost supuși cu toții unor șocuri provocate de un curent electric slab, a cărui forță creștea treptat. Misiunea fiecăruia era de a spune cînd încep să simtă curentul, cînd acesta devine neplăcut, cînd apare durerea și cînd curentul devine insuportabil. Numai prima fază a fost semnalată concomitent de componentii ambelor grupe. În continuare, pentru a anunța fazele „neplăcut”, „dureros” și „insuportabil”, „amăgitorilor” le-a trebuit un timp de două ori mai mare decât celorlalți. Aceasta intrucît percepția senzorială a durerii, care este un proces fiziologic obiectiv, trece prin filtrul aprecierii emoționale, care depinde tocmai de însușirile fiecăruia. Iată de ce persoanele inclinate spre autoamăgire suportă durerea fizică mai bine. În fapt însă, autoamăgirea, prefăcătoria față de sine însuși, inclinația de a infrumuseța realitatea sînt un opiu pentru cei la care se manifestă. Și nu numai la figurat. Fiziologii au stabilit că în organismul celor care practică autoamăgirea se produc multe endorfine, substanțe asemănătoare morfinei, care diminuează durerea și dau un sentiment de mulțumire. Acești oameni nu-și pierd stăpînirea cu una cu două, însă îi paște primejdia de a nu percepe semnalele răului, de a ignora deci germeii interni ai bolilor de tot felul, ai dezastrelor. Iar cînd își dau seama, este prea târziu.

Prin urmare, durerea poate juca rolul de ciine de pază a sănătății, cu condiția ca pe acest ciine să nu-l punem să doarmă și să ne amăgim apol cu iluzia că de vreme ce el nu latră, nu apare nici un hoț.

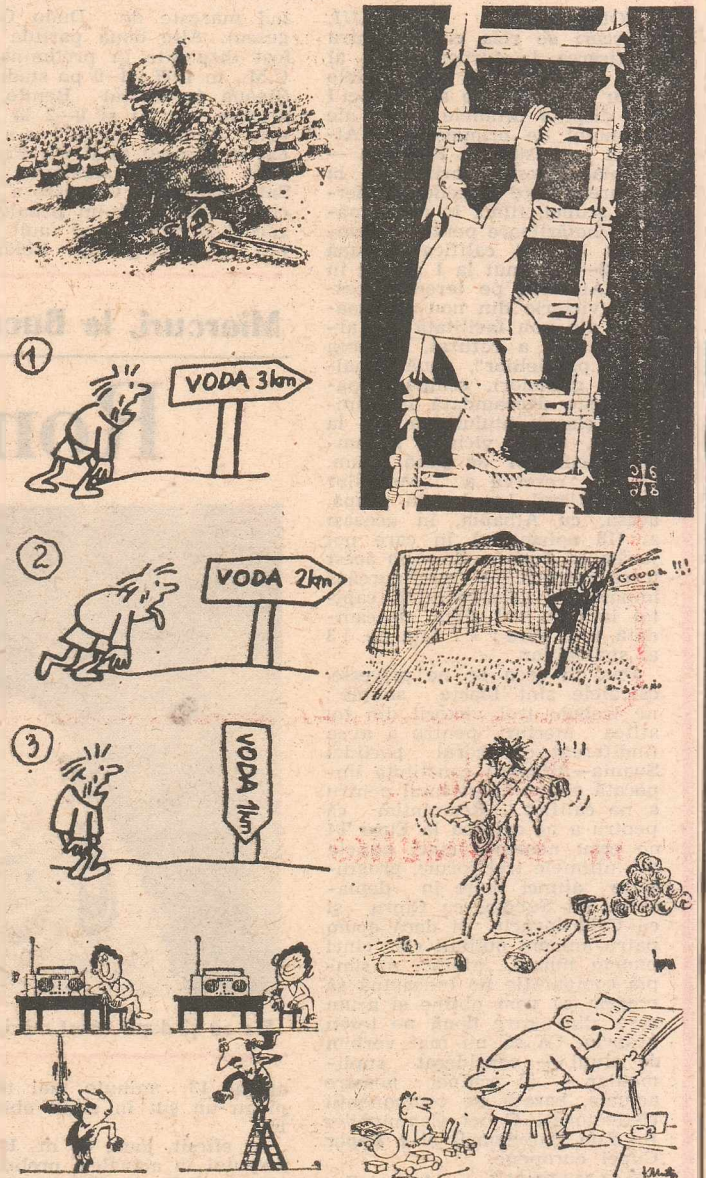
ION D. GOIA ■

Ciinele de pază a sănătății

stare de melancolie, iar 60 la sută din persoanele care au trecut prin stări depresive se plîng de durere.

Însă cea mai importantă diferențiere în perceperea durerii — arată ziarul menționat — este determinată de predispoziția individului către cunoașterea exactă a realității sau către escamotarea adevărului. Persoanele incapabile de a privi în față lucrurile neplăcute care îi implică se apără de ele prin autoamăgire. Acești oameni sînt în stare să suporte dureri incomparabil mai mari față de situația cînd senzațiile ar fi percepute normal. Este și concluzia clară a unui recent experiment făcut de psihologii americani. Un anumit număr de persoane au fost mai întii supuse unui test cu privire la

Lumea se amuză

Caricaturi reproduse din N.B.I. (R.D.G.), JEŽ (Iugoslavia) și SVET V OBRAZECH (Cehoslovacia)

Se băteau între ei pentru a participa la crimă

Despre zelul horthystilor în exterminarea evreilor vorbește grațior faptul că reprezentanții regimului se băteau între ei pentru a participa la crimă. La Reghin, de exemplu, șef al ghetoului trebuia să fie, după practica statornică, Dudás János, șeful poliției locale. Setos de jaf și singe, maiorul Komáromi László, comandantul trupelor din zonă, s-a instalat cu de la sine putere în fruntea ghetoului. Dudás a trebuit să intervină la Ministerul de Interne ca să dobîndească postul rivnit. Lupta pentru pradă ia proporții. Intervine un al treilea pretendent. Este vorba de Kugler György, zis Füleki. Acesta nu avea nici un fel de funcție publică; în schimb era membru marcant al Partidului Crucilor cu Săgeți. El s-a erijat pe cont propriu în șef al ghetoului, declanșînd acțiuni de cercetare și anchetare pentru „găsirea valorilor ascunse”. Abuzurile pe care le-a săvîrșit, neîndurarea pe care a manifestat-o au făcut să tremure în fața lui întregul ghetou.

S-au găsit voluntari pentru tot felul de fapte injositoare. În ghetoul din Șimleu Silvaniei, pe lângă moașele însărcinate oficial cu inumele perchezițiilor corporale, s-a autoinclus și Duha Irén, funcționară la primărie, a cărei sarcină oficială se limita la eliberarea dovezilor privind obiectele confiscate. Ea însă n-avea răbdare să aștepte să se „descopere” obiecte. Din proprie inițiativă cotrobăia prin valize, scoțoea îmbrăcămintea și trupurile victimelor. Nici o încheietură, nici o pîrtică nu rămîneau nepîngărite de mâinile ei murdare. Sulamita Adler, văzînd că i-a luat toate hainele mai bune, a implorat-o să-i lase cel puțin un sweater. Duha i-a răspuns sarcastic: „Tu, jidancă puturoasă, nici așa nu vei avea nevoie de el, acolo unde mergi”. Apoi, rinjînd, i-a cerut Sulamitei să se întindă pe masă, despuiată, pentru percheziție.

În sentința care se va da în procesul de la Cluj în 1946, privitor la acuzața Duha Irén se va specifica: „Este un lucru care rămîne și azi după mai bine de doi ani de la înființarea ghetourilor de neexplicat, cum o funcționară administrativă, căreia bunul simț normal și puterea i-ar fi dicat să se ocupe numai de atribuțiunile ce-i fuseseră date, la un moment dat depășește aceste atribuțiuni și îndeplineș-

te funcțiuni care și pentru o moașă sînt repugnabile”.

Au fost și dintre aceia care au privit cu dezgust neputincios ce se petrecea. Indignarea lor a fost însă mai mult interioară. Dar chiar dacă și-au exprimat-o deschis, ar putea fi ei absolviți de răspundere datorită unui astfel de gest.

La 6 mai 1944, Wessensmayer consemna într-o dare de seamă trimisă lui Hitler: „În Dej, prefectul și subprefectul județului Solnoc-Dăbica — gróf Bethlen Béla și dr. Schilling János — nu aprobă acțiunea antievrească ce se desfășoară în prezent în acea zonă și și-au luat concediu medical. Groful Bethlen a declarat că nu dorește să devină asasinul unei mase de oameni, preferă să-și dea demisia”.

Nu există nici o dovadă despre protes-

mului și reprezentanți ai plutocrației. Nu puțini au fost aceia care au așteptat cu nerăbdare apariția primelor legi anti-evreiești. S-au găsit destui care să aplaude fără rețineri eliminarea evreilor din viața economică, politică, socială și cultural-artistică. Au dat năvală să le ocupe posturile, să se instaleze în întreprinderile și magazinele lor, să le ocupe apartamentele, să se infrupte din avuții lor. Avizi de bunurile altora, lipsiți de scrupule, indobitociți de propaganda oficială aveau tupeul să pretindă că așa le cer „interesele patriei”.

Entuziasmul cu care autoritățile horthyste și marea parte a populației a răspuns apelului lansat de a coopera și sprînjii aplicarea „soluției finale” i-a uimit pînă și pe naștiți. Există declarații ale exponenților Gestapo-ului din Ungaria,

un eveniment atât de important din punctul de vedere al poporului ungar, cum altul asemănător nu s-a mai petrecut de veacuri întregi”.

Peste două zile, la Oradea, instalîndu-l prefect pe dr. Rajnay Károly, ministrul de interne Járóss Andor subliniază satisfăcut: „Eu am văzut azi Oradea nouă, desfășurîndu-se în lumina soarelui de mai. Am văzut Oradea nouă, naționalistă, în care pe străzi nu mai sînt evrei. M-am convins în acest oraș de o separare reală a evreilor. Oradea a soluționat această problemă și constat cu satisfacție că rezolvarea corespunde cerințelor. Dar cu aceasta, problema evreiască nu este încheiată. Din circulația sanguină a națiunii trebuie înlăturat orice element nociv, orice posibilitate de molipsire. În această privință, guvernul ungar merge mai departe, pas cu pas. Nu doresc să fac despre aceste lucruri declarații detaliate, vă rog să urmăriți evenimentele cu atenție”.

Fiecare măsură antievrească este larg comentată, folosită pentru a ațîta la maximum ura împotriva evreilor. Cînd apare ordonanța privind interzicerea cărților scrise de autori evrei, presa și radioul jubilează. „Pesti Hirtlap” din 23 mai 1944 reproduce cuvîntarea radio-difuzată a lui Kolozsváry Boreca Mihály (împunericitul guvernului pentru presă, radio, edituri și al serviciului de informație peste hotare) despre „Purificarea vieții spirituale ungare”.

„Viața spirituală maghiară va fi curățată de operele scriitorilor evrei. Cărți scrise de evrei nu mai pot apare în Ungaria. Editurile și industria tipografică trebuie curățată suta la sută de evrei”.

Kolozsváry Boreca Mihály organizează zdrobirea — într-un cadru festiv — a cărților puse la index. În calitate sa de secretar de stat merge la „moara de hirtie” și aruncă el însuși în cazan volumul poetului Kiss József, după care urmează 22 vagoane de cărți, în total 447 627 de volume, creații ale scriitorilor și poezilor evrei: 120 din Ungaria și 130 din alte țări.

Jankó Béla, președintele Tribunalului Popular din Budapesta, caracterizînd nocivitatea acestei propagande, va declara în 1946: „În ciuda prezenței trupelor germane și a violentelor pretenții ale lui Hitler, această acțiune singeroasă (deportarea — n.n.) n-ar fi putut fi efectuată atît de complet, dacă din partea populației creștine s-ar fi manifestat o împotrivire mai mare, așa cum s-a întîmplat în alte părți. După opinia mea, această acțiune rușinoasă, inumană, a făcut-o posibilă, în afară de guvernul Sztójay, ducerea în eroare bieșutea urii poporului ungar printr-o propagandă antisemită de decenii și, nu în ultimul rînd, stîrnirea instinetelor gregare ale lepădăturilor flămînde de pradă...”.

(Va urma)

OLIVER LUSTIG ■

Tinerii au dreptul să știe

Jurnal însingerat

tele lui Bethlen. Dimpotrivă, după război a fost judecat și condamnat la 10 ani închisoare pentru faptele inumane săvîrșite. În ceea ce-l privește pe subprefect, deși a participat la conferința de la Satu-Mare și a convocat sedința din 30 aprilie de la Dej, care a definitivat ghetozarea, el s-a retras înainte de începerea operațiunii. Pretexind că este bolnav, la 2 mai, exact cu o zi înainte de declanșarea ghetozării, și-a înaintat demisia. Se spune că, văzînd coloanele de evrei tirîndu-se spre ghetou sub amenințările dure și brutalizările jandarmilor, Schilling a chemat la geam subordonații aflați în biroul său și a exclamat: „Priviți, domnilor, cum își sapă Ungaria milenară mormîntul”. Apoi s-a internat urgent în spital și și-a operat apendicele complet sănătos.

În fiecare oraș s-au găsit firește și maghiari de suflet, care, riscînd mult, au încercat să vină în ajutorul evreilor prigoniiți, încercînd prin acțiuni individuale să salveze vieți, oferînd adăpost unor evadați din ghetouri. Din păcate, însă trebuie spus că au fost incomparabil mai mulți, de ordinul multor zeci și zeci de mii, care au inundat poliția, jandarmeria horthystă, inclusiv Gestapo-ul, cu denunțuri.

Este un fapt cunoscut că populația ungară a fost pregătită pentru o răfuială cu evreii. Chiar dacă nu de proporțiile și gravitatea atînsă. Decenii la rînd, tema preferată a presei de dreapta, a radioului, a vehemente propagande a partidelor și grupărilor extremiste a fost ațîțarea urii împotriva evreilor, prezentarea lor ca principalii vinovați pentru toate relele ce se abăteau asupra țării. Evreii erau făcuți deopotrivă agenți ai bolșevis-

mului și reprezentanți ai plutocrației. Nu puțini au fost aceia care au așteptat cu nerăbdare apariția primelor legi anti-evreiești. S-au găsit destui care să aplaude fără rețineri eliminarea evreilor din viața economică, politică, socială și cultural-artistică. Au dat năvală să le ocupe posturile, să se instaleze în întreprinderile și magazinele lor, să le ocupe apartamentele, să se infrupte din avuții lor. Avizi de bunurile altora, lipsiți de scrupule, indobitociți de propaganda oficială aveau tupeul să pretindă că așa le cer „interesele patriei”.

Entuziasmul cu care autoritățile horthyste și marea parte a populației a răspuns apelului lansat de a coopera și sprînjii aplicarea „soluției finale” i-a uimit pînă și pe naștiți. Există declarații ale exponenților Gestapo-ului din Ungaria,

un eveniment atât de important din punctul de vedere al poporului ungar, cum altul asemănător nu s-a mai petrecut de veacuri întregi”.

Peste două zile, la Oradea, instalîndu-l prefect pe dr. Rajnay Károly, ministrul de interne Járóss Andor subliniază satisfăcut: „Eu am văzut azi Oradea nouă, desfășurîndu-se în lumina soarelui de mai. Am văzut Oradea nouă, naționalistă, în care pe străzi nu mai sînt evrei. M-am convins în acest oraș de o separare reală a evreilor. Oradea a soluționat această problemă și constat cu satisfacție că rezolvarea corespunde cerințelor. Dar cu aceasta, problema evreiască nu este încheiată. Din circulația sanguină a națiunii trebuie înlăturat orice element nociv, orice posibilitate de molipsire. În această privință, guvernul ungar merge mai departe, pas cu pas. Nu doresc să fac despre aceste lucruri declarații detaliate, vă rog să urmăriți evenimentele cu atenție”.

Mult succes, tricolori!

CONTEXTUL JOCULUI. Miercuri se reia cursa pentru calificarea la turneul final al C.E. — ediția IX, 1988. Cele patru competitori ale grupei I vor disputa ultimele jocuri ale sezonului de primăvară: Albania — Austria și România — Spania. Firește, partida de la București este considerată derby-ul grupei, fiind, în mare măsură, hotărâtoare pentru desemnarea echipei calificate. După acel 3—2 obținut la 1 aprilie în fața Austriei, pe terenul acesteia (victorie din nou norocoasă și din nou facilitată de arbitru, care a refuzat, în aceea zi a „păcălelilor”, două penalty-uri gazdelor), echipa Spaniei este deocamdată în fruntea clasamentului, cu +4 la adevăr, având victorii în ambele deplasări de până acum. Marca rezervă a spaniolilor este ultimul lor joc în grupă, acasă, cu Albania, în aceeași zi (18 noiembrie) în care noi jucăm la Austria. Spunem acest lucru întrucât se prefigurează importanța golaverajului, capitol la care noi stăm, deocamdată, mai bine: +7 față de +3 al spaniolilor.

Dar, în ceea ce ne privește, calculele sînt foarte simple: ne trebuie trei victorii din tot atîtea meciuri, pentru a avea (indiferent de scorul partidei Spania—Albania) conștiința împăcată că am făcut totul pentru a ne califica. Reamintim că pentru a ne califica la Euro '84 ne erau necesare cinci puncte din ultimele trei jocuri, programate atunci toate în deplasare: cu Suedia, cu Cipru și cu Cehoslovacia. Și dacă acum patru ani am obținut cele cinci puncte numai „afară”, o simplă comparație ne îndeamnă să credem că vom obține și acum șase, din care două pe teren propriu. Ca să nu mai vorbim de atîtul — considerat suplimentar — al echipei noastre actuale, bazată pe componenții cîștigătoareii Cupei Campionilor (în fața Barcelonei) și a Super Cupei europene.

PALMARESUL. Întîlnirilor directe cu Spania are, desigur, o valoare mai mult simbolică. Ne-am întîlnit de zece ori, numai în jocuri oficiale. Șase partide au fost disputate tot în preliminariile europene: în 1967 (0—6 și 3—2), în 1975 (1—1 la Madrid, a marcat Crișan, și 2—2 la București au marcat Dudu Georgescu și Iordănescu) și 1978 (1—0 la Valencia și 2—2 la Craiova, golurile noastre fi-

ind marcate de Dudu Georgescu). Alte două partide au fost disputate în preliminariile C.M., în 1977: 1—0 pe stadionul Steaua (a marcat Benito în proprie poartă) și 0—2 la Madrid. A noua partidă s-a jucat în turneul final din Franța, Euro '84, pe stadionul din Saint-Etienne: Carrasco a deschis scorul dintr-un penalty acordat în urma unui fault asupra lui Gallego, iar Bölöni a

lul 1-a marcat în min. 13 al reprizei secunde!). Arbitrul Jan Kaizer, care ne mai arbitrase la Valencia, în 1978, a dictat un penalty împotriva echipei noastre (după un ofsaid clar și cînd cronometrul arăta min. 46: 43 al reprizei secunde!), dar Lung a apărut șutul iras de Butragueno.

Forța de sugestie a acestui palmares ar recomanda o victorie clară și fără dubii a echi-

ră de fama (și bună și rea!) că foarte rar scapă ocazia vreunei calificări, indiferent de ce competiție ar fi vorba. Ca să nu mergem prea departe în timp, ne vom rezuma la perioada de cînd antrenorul naționalei este Miguel Munoz (născut la 9 ianuarie 1922, din 27 octombrie 1982 în această funcție). Sub Munoz, naționala Spaniei se califică la Euro '84, în urma legendarului 12—1 admi-

debutat în națională în mandatul lui Munoz. Din cei 13 care au jucat împotriva Austriei, nu mai puțin de 9 sînt jucători aduși la națională de don Miguel: Zubizarreta, Chendo, Andrinua, Michel, Roberto, Calderé, Butragueno, Eloy, Sanchis (alături de ei veteranii Gallego, Camacho, Victor și Carrasco). Dintre aceștia, Sanchis, Andrinua, Roberto și Blay au fost componenți ai echipei de tineret (antrenată de Luis Suarez) care a cîștigat anul trecut campionatul european, ultimii doi fiind și autorii golurilor în returul finalei cu Italia.

ARBITRUL partidei de la București va fi reputatul Alexis Ponnet, același care a condus și jocul dintre cele două formații la Euro '84. Prețigiul de care se bucură acest cavalier al fluierului ne îndreptățește să sperăm într-un arbitraj de bună calitate.

Jocul se va disputa pe stadionul Steaua, începînd cu ora 17.

TRICOLORII au deplina forță morală și sportivă să transeze de partea lor victoria în acest dificil joc. Ascendental victoriei Stelei în fața Barcelonei și chiar cel al evoluției bune în partida tur, cînd echipa noastră, cum titra revista „AS”, „a fost superioară cel puțin o oră”, pot fi bune premise ale unei evoluții de bună calitate și care să ne aducă un succes important în lupta pentru calificare. Atenția și sprijinul de care se bucură componenții lotului național, minuziozitatea cu care se desfășoară preparativele în vederea acestui joc și, nu în ultimul rînd, dorința ardentă a unei revanșe în fața unui etern rival creează echipei noastre motivația puternică a unei prestații de înaltă dăruire, pentru care nu există decît alternativa victoriei.

Ca în atîtea cazuri, publicul bucureștean, obișnuit de o vreme la scoala înaltă a jocurilor de bună calitate, încheiate cu performanțe de mare prestigiu, va fi alături de echipa noastră, împrumutîndu-i — sintem convinși — pe toată durata partidei, însulțirea ardentă a tribunei.

Asigurîndu-i de pe acum pe tricolori de încrederea și speranțele pe care le avem în ei, le urăm mult, mult succes!

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Miercuri, la București, un derby european:

România — Spania

Fie ca și după acest meci, bucuria victoriei să aureoleze chipurile lor și, deopotrivă, pe ale noastre

egalat 13 minute mai tîrziu, printr-un șut în stilul obișnuit lui.

În sfîrșit, jocuri cu nr. 10 s-a disputat în actualele preliminarii ale C.E. la 12 noiembrie 1986, pe stadionul „Benito Villamarin” din Sevilla. Echipa noastră a realizat una din cele mai bune prestații ale sale din ultimii ani, elogiată cum se cuvine în comentariile presei spaniole. Însă, în urma unei ezitări colective în apărare, a primit golul norocosului Michel (aflat atunci la a 13-a prezență în națională, locuia în cantonament la etajul 13, iar go-

pei noastre, astfel încît să putem trece „în cont” un succes mai net, după acel 3—1 de acum 25 de ani și 1—0 de acum zece ani. Este primul gînd al tricolorilor noștri din aceea seară de la Sevilla, cînd au părăsit terenul învinși pe nedrept. Sperăm că aceea dorință de revanșă le-a rămas intactă, sau chiar s-a amplificat între timp, astfel încît să putem conta pe o evoluție a lor, superlativă din toate punctele de vedere.

ECHIPA SPANIEI. Inutil să mai precizăm, este una dintre cele mai redutabile din Europa la ora actuală. În plus, se bucu-

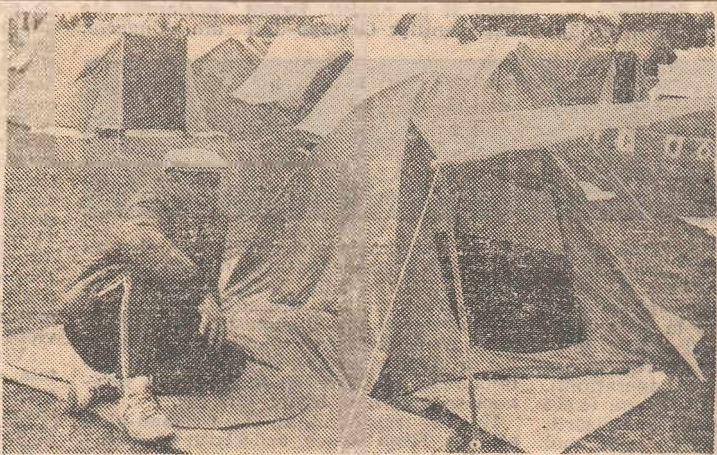
nistrat Maltei, care devansa la golaveraj echipa Olandei; în turneul final, face două egaluri cu Portugalia și România, învinge cu 1—0 R.F.G., trece și de Danemarca (după loviturile de la 11 m) dar, inevitabil, pierde finala cu Franța (0—2). Pentru Mexic '86 se califică dintr-o grupă cu Scoția, Țara Gallor și Islanda, iar în turneul final este eliminată în sferturi, tot în urma loviturilor de la 11 m, de către Belgia.

Despre formația probabilă pe care o va alinia la București se poate spune că ea include o majoritate de jucători care au

ULTIMA ORĂ

O invenție

Vasile Gregoriev a fost primul cititor care a dat curs invitației lansate într-un recent număr al revistei „Flacăra”, invitație la un dialog deschis închinat muncii pasionale, invenției aventurii cunoașterii. Vasile Gregoriev a început să facă mai întîi o serie de calcule și desene propunîndu-și să creeze un cort a cărui primă calitate să fie greutatea scăzută. A lucrat tot timpul cu un cîntar de farmacie, punînd la socoteală pînă și ața cu care era cusut materialul. Cortul semisferic cu un diametru de 2,10 m și înălțimea de 1,40 m are greutatea de 2 kg. Îți este prezentat ca o sacoșă de foarte mici dimensiuni, nevenindu-ți aproape a crede că, prin minuirea unor fermoare se înalță la rozează o căsuță viu colorată, în care două persoane se pot adăposti cit se poate de confortabil. Materialul, un rețon subțire dar foarte rezistent, ca și barele de susținere din PVC, construite după sistemul telescopic al antenelor de radio, nu necesită nici o tehnologie specială. După ce l-a testat „pe pielea lui”, inventatorul l-a propus spre brevetare. În 1983 Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci i-a acordat lui Vasile Gregoriev brevetul de invenție. Au urmat

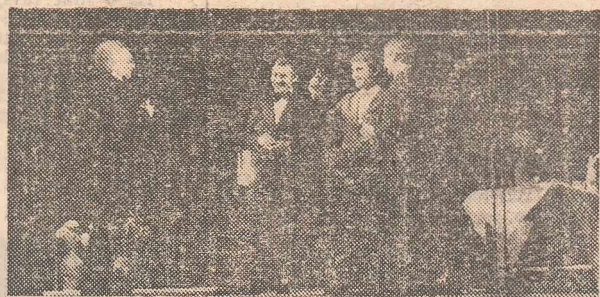

apoi, o serie de vizite la întreprinderea pentru articole sportive „Camping” din Urziceni, vizul inventatorului fiind, în mod firesc, producerea cortului în serie. O discuție recentă cu directorul întreprinderii, Ioan Wisset ne-a explicat cauzele întîrzierii intrării în fabricație. Specialiștii considerau că modelul propus este util, dar nu prezenta o totală garanție în ceea ce privește rezistența la vînturile foarte puternice. Vasile Gregoriev și-a continuat munca în vastul său atelier de pe balcon...

Tot ceea ce a înfăptuit Vasile Gregoriev este rodul unei pasiuni ce nu-i lasă nici o zi fără

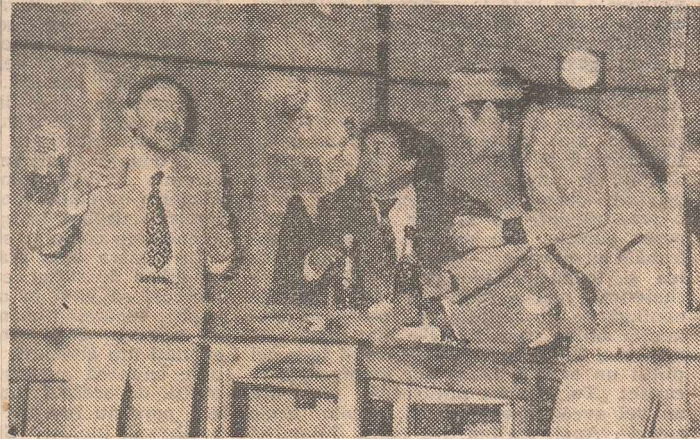
întîlniri. Este sensul existenței sale, o modalitate de a trăi care nu poate stîrni decît admirație și respect. Admirație și respect pentru inventatorul care a bătut de zeci de ori drumul Urziceniilor, însușindu-și toate observațiile specialiștilor, se distinge și în vorbele directorului Ioan Wisset de la întreprinderea de articole sportive „Camping”: „Omul acesta și-a stors mîntea să ofere un lucru util. În urma îmbunătățirilor pe care le-a adus, cortul poate fi prezentat comerțului pentru contractare. Și va fi prezentat la primele contractări din 1987.”

LIANA MOLNAR ■

Gală inaugurală

Teatrul românesc s-a îmbogățit în această primăvară cu un nou colectiv artistic: secția română a Teatrului de Stat din Sf. Gheorghe. Evenimentul a prilejuit o gală de teatru, cu participarea I.A.T.C. „I.L. Caragiale” din București. Între spectacolele teatrului din Sf. Gheorghe, de un remarcabil succes s-au bucurat, cu acest prilej, premiera secției române Acțiunea se petrece în zilele noastre, de Elena și Nicolae Roșu și Timp și adevăr, de Eugenia Busuioceanu, în interpretarea actorilor de la secția maghiară

Fotografii de MIRCEA HUDEK ■